

Szolgatárs

Baptista folyóirat
nem csak lelkipásztoroknak

2018. XXVII. évfolyam, 3. szám

A krízis mint lehetőség

Teológiai irányzatok a 20. században

Bibliapark Magyarországon

Intimitásra teremtve

Krisztus rajtunk keresztül a cigányok között

Az elhívásunk – avagy miért van a gyülekezet

Tartalomjegyzék

IGEHIRDETÉS

Kiss Illés Zoltán: **Hajótörést szenvedett az életem** 3

BIBLIATANULMÁNY

Lukács János: **A lelke üdvét kereste** – Az etióp főember megtérése és a mai tanulságok 7

Merényi Zoltán: **A gonosz szőlőművesek** 12

TEOLÓGIA

Bacsó Benjámín: **Teológiai irányzatok a 20. században** 16

Boncz Zoltán: **Az elhívásunk – avagy miért van a gyülekezet** 23

GYAKORLATI TEOLÓGIA

Révész Szilvia: **A krízis mint lehetőség** 31

Selmeczi Ottilia: **Intimitásra teremtve** – Az intimitás helye és szerepe az életünkben 1..... 38

Tisza Attila: **Bibliapark Magyarországon** – Gondolatok három tételben 47

SZOCIOLÓGIA

Patkás Rita: **Krisztus rajtunk keresztül a cigányok között** 52

BESZÁMOLÓ

Dr. Mészáros Kálmán: **Anabaptista Habán Emléknep a felvidéki Nagylévárdon** 59

A Szolgatárs folyóirat a **Magyarországi Baptista Egyház** kiadványa.

Felelős szerkesztő: Sinka Csaba
Felelős kiadó: Papp János egyházelnök
Tördelőszerkesztő: Sinka Csaba

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
1068 Budapest, Benczúr u. 31.
Telefon: 20-886-0410

E-mail: info@szolgatars.hu
www.szolgatars.hu
ISSN 1218-425X

Ára: 800 Ft. Előfizethető a kiadóhivatalnál.

Kiss Illés Zoltán

Hajótörést szenvedett az életem

Lassan már kilenc éve annak, hogy Gyökeres doktor feltette nekem a nagy kérdést: „Fiatalúr, most mi legyen? Ha az állapota nem változik, abba belehalhat, viszont ha megműtjük, ugyan nehéz időszak vár önre, és valószínű, már soha nem lesz a régi, de életben marad.” Ekkor már két hete feküdtem a MÁV-kórház gasztroenterológiai osztályán, de a komoly szteroidos kezelés hatására sem enyhültek a hónapok óta tartó súlyos tüneteim. *Colitis ulcerosa*, más néven krónikus fekélyes vastagbélgyulladás a kór neve, amiben szenvedek. Rendesen mellbe vágott ez a kérdés, hiszen hú-

szévesen másra számít az ember, nem lehet az ilyenre felkészülni. Teljesen lefagytam, és csak annyit tudtam kinyögni: egy kicsit várjunk még, meg kell beszélnem ezt az Úrral. Azon az éjszakán nem számított, hogy ki hallja, térden állva, remegve kiáltottam az Istenhez. Úgy éreztem, hajótörést szenvedett az életem, és nem értettem, hogyan kerülhet bele a hívő ember ilyen viharba, olyanba, ami fenekestül felforgatja az életét, kitépi az evezőt a kezéből, és feldönti a csónakját. Kilenc éve tanulgatom elfogadni azt a tényt, hogy „Isten nem ígért mindig kék eget”, megengedi a nehézséget övéi

„Van, hogy a vihar megálljt parancsol. Meg kell állnunk, mert eltértünk Isten tervétől, pedig ő velünk akarja véghez vinni azt, amit eltervezett. Kénytelen ezért megállítani bennünket.”

életében, mert a „vihar” olyan pásztorkutyája lehet Istennek, ami a keskeny úton tart, vagy épp, ha az kell, visszaterel őhöz. Nem vagyok egyedi eset, voltak előttem is mások, és lesznek utánam is olyanok, akik hasonló cipőben járnak, akik úgy fogják érezni, már csak egy darab deszkát szorongatnak, ami a széthullott hajójukból maradt, és fogalmuk sincs, mi lesz később. Hiszem, ha megértjük azt, mi lehet Isten célja a viharral, könnyebb elviselni a hajótörést. Ebben a „megértésben” lehet segítségünk Isten igéje, hiszen a Bibliában jó pár hajótörés van megörökítve.

Sokszor a viharok célja az, hogy felismerjük bűneinket. Nem szeretjük ezt kimondani, lelkigondozáskor is inkább más okokat sorakoztatunk fel, de nem mehetünk el emellett a tény mellett, ezért a viharban az önvizsgálatot nem szabad elhanyagolni. Ezékielnek prófétálnia kell az Izrael szomszédságában lévő főniciai városról, Tíruszról. Amikor az akkori világ talán legnagyobb kereskedőflottáját Tírusz útnak indította, nem számolt Isten ítéletével. Isten megítélte, mert „fel-fuvalkodott, és azt mondta: Isten vagyok én” (Ez 28,2). Ezért elpusztultak a hajók, a rajtuk lévő emberek, és a rakomány is mind odaveszett. A város pedig kapott egy lehetőséget, hogy elgondolkozzon és megalázza magát. Jobb győtrődni abban a viharban, amit Isten megengedett az életünkben, mint közömbösen a bűnben élni, és amiatt távol élni Istentől, mert az maga a kárhozát állapota. Amikor pedig ráeszmél arra az ember, hogy a hajótörés arra szolgált, hogy Isten leleplezze előtte bűneit, csak egyetlen helyes reakciója lehet az embernek, a bűnrendezés.

Van, hogy a vihar megálljt parancsol. Meg kell állnunk, mert eltértünk Isten tervétől, pedig ő velünk akarja véghez vinni azt, amit eltervezett. Kénytelen

ezért megállítani bennünket. Jónás menekülésre fogta, mert a háta közepére sem kívánta azt a feladatot, amit az Isten rászabott, esze ágában sem volt az ellenséghez, a gyűlölt városba, Ninivébe elmenni és prédikálni az ott élőknek. Inkább felszáll egy hajóra, és elindul az ellenkező irányba. A hajófenéken aludt büntudat hibernálta állapotban, mikor a matrózok felkeltik őt a nagy vihar miatt, és faggatják, hisz „a sors Jónásra esett” (Jón 1,7). A próféta magát ugyan el tudta altatni, de a lelkiismeretével nem tudta ezt megtenni, ezért nem is hárított, nem is mentegetőzött, hanem rögtön vallani kezdett, és ezt mondta: „Fogjatok meg, és dobjatok a tengerbe” (Jón 1,12). Isten nem vetette el Jónást, igaz, meg kellett járnia a hal gyomrát, ám három nappal később folytathatta küldetését. Nem könnyű Isten akaratát szerint élni. Egyrészt azért, mert nehéz lemondani a terveinkről, hisz azok olyanok, mint a gyermekeink. Az ember olyan nehezen szüli meg a terveit, majd dédelgeti, és van, hogy mikor épp megvalósíthatná, akkor Isten megmutatja a sajátját, és a tervünkről le kellene mondanunk. Másodsorban, nem mindig látjuk át Isten tervének egészét, van, hogy az emberi logika csődöt mond, és sok bizalmat igényel. Végül pedig azért nehéz Isten akaratát teljesíteni, mert az nem mindig előnyös ránk nézve, nem a kényelmünket szolgálja, nem egy sima, kitaposott ösvény, ezért olykor nehéz, kényelmetlen, fárasztó, így mi is eltérünk attól, mint ahogy Jónás tette. Ám egy vihar el tud gondolkodtatni bennünket, nem kellene mégis Isten akaratát szerint eljárni? Végül igent mondunk és engedelmessé válunk. Milyen nagy örömmé válnak ezek a hajótörések!

Van, hogy alázatra tanít a hajótörés. Egyszer a tanítványokat a galileai tengeren érte a vihar, Jézus pedig aludt. Meggyőződésem, hogy nem azért aludt, mert olyan nagyon fáradt lett volna, vagy mert nem érdekelt volna őt, hogy mi történik a tanítványokkal, hanem azért, mert kíváncsi volt, vajon mikor jutnak el odáig a tanítványok, hogy segítségül hívják a mindenható Istent. Olyan nehezen kérünk segítséget, még az Úrtól is. Az ember önérzetes, és úgy gondolja, meggy majd saját erőből. Az első hullám legyőzhetőnek tűnik, talán a második is, majd egyre nagyobb a baj, de még mindig nem ébresztik fel a tanítványok Jézust, helyette húzzák a lapátokat, és eszeveszetten vödöröznek. Majd csak akkor kéri a segítségét, amikor tényleg bebizonyosodik, hogy saját erőből nem megy, természetfeletti beavatkozásra van szüksége. Jézus karja nem csak akkor

„Van, hogy Isten hagyja, hogy hajótörést szenvedjünk másokkal együtt, hogy a viharok közepén legyen, aki hirdesse Isten üzenetét. Ez jó alkalom a bizonyágtételre.”

erős, mikor a miénk is erős. Könnyű „bízni” Istenben, mikor úgy érezzük, valójában nincs is rá szükségünk, menni fog magától, de ez nem bizalom, csak önámítás vagy képmutatás. Egy-egy hajótörés viszont megtanít alázattal segítségül hívni az Úr nevét, és neki tulajdonítani minden áldást.

A tanítványok újra viharba kerültek. Pedig most minden klappolt. Küldetésben voltak, hiszen Jézus maga mondta nekik, hogy evezzenek át a túlsó partra, ő majd megy utánuk, csak először imádkozik. Hogy megy utánuk? Esetleg egy másik hajóval? Talán. Nem tudták, de a tanítványok nem is faggatóztak, hanem szépen engedelmeskedtek a Mester szavának. Beszálltak a hajóba, és a tó közepén váratlanul ismét ott a vihar. Hogy lehetséges ez? Hisz mind bíztak Jézusban! Ő küldte őket, a tanítványok pedig csak engedelmeskedtek. Talán a legnehezebb azt elfogadni, hogy amikor jó helyen vagyunk, engedelmesek vagyunk, azt tesszük, ami valóban a küldetésünk, mégis hajótörést kell átélnünk... Ám az ige így folytatja: „Amikor meglátta, hogy mennyire küszködnek az evezéssel, mert ellenszelük van, a negyedik éjszakai őrvtáltás idején a tengeren járva közeledett feléjük” (Mk 6,48). Néha azért kerülünk viharba, hogy Isten megmutassa rajtunk erejét, hatalmát, csodát tegyen velünk. Itt a tanítványok ugyan bajba kerültek, ám ha nem lett volna a vihar, sosem tudják meg azt, hogy Jézus a természet törvényei felett áll, képes járni a vízen, sőt, Péter sem tapasztalta volna meg a vízen járást. Néha egyszerűen csak át kell élnünk, hogy egy nehéz helyzetből az Isten megment bennünket. Ezt megtapasztalva pedig mi is dicsőítjük az Urat, és azok is, akik ezt végignézik. Valami hasonlót magyarázott Jézus is a születésétől fogva vak ember esetében, mikor azt mondta: „Nem ő vétkezett, nem is a szülei, hanem azért van ez így, hogy nyilvánvalóvá legyenek rajta Isten cselekedetei.” (Jn 9,3)

Pál is hajótörést szenvedett, miközben Rómába viték. Mielőtt elindultak, figyelmeztette őrzőjét, hogy nem lesz ennek jó vége, de az őr a kormányosra és a kapitányra hallgatott. Emberileg nézve talán igaza is volt, miért kéne egy sátorkészítő farizeusra hallgatni tengeri időjárás ügyekben. Mégis Pálnak volt igaza, és nagy viharba kerültek. Ilyen részletesen a Bibliában talán sehol nincs megörökítve, hogy milyen nagy volt a vihar és tényleges a veszedelem. Az emberek féltek és rettegtek, a rakományokat kihajigálták, az élelmet megsemmisítették, de így sem sikerül elkerülni a bajt.

Ekkor mit tett Pál, ez a számukra idegen fogoly? Megállt talpig bilincsből a félelemtől reszkető legénység előtt a hajó közepén, és ezt mondta:

*„bizakodjatok, mert egy lélek sem
vész el közületek, csak a hajó.
Mert ma éjjel elém állt annak
az Istennek az angyala, akié
vagyok, és akinek szolgállok. Ez
azt mondta: Ne félj, Pál, neked
a császár elé kell állnod, és Isten
neked ajándékozta mindazokat,
akik veled vannak a hajón.
Ezért bizakodjatok, férfiak! Én
hiszek az Istennek, hogy úgy lesz,
ahogyan nekem megmondta.
Egy szigetre kell kivetődnünk.”*
(ApCsel 27,22–26)

Szólta a bizonyágtétel, a megmenekülés jó híre, és Pálnak igaza lett ismét, megmenekültek a pusztulástól, de ami még fontosabb, a lelkük is megmenekült. Érdemes elgondolkodni azon, hogy Pál is ugyanazt a vihart élte át, mint a többi ember. Ő is hajótörést szenvedett. Isten nem óvta meg egy erőtérrel, ő is ugyanazt élte át, amit az utastársak. Van, hogy Isten hagyja, hogy hajótörést szenvedjünk másokkal együtt, hogy a viharok közepén

„Talán azt mondja Jézus, hogy lapátolj tovább, ha most tényleg ez a dolgod. De talán azt mondja, hogy tedd le egy kicsit a lapátot, és bízz bennem, mert ez nem a te kompetenciád, hogy megoldjad, ezt már bízd rám, és én lecsendesítem a vizet nélküled.”

legyen, aki hirdesse Isten üzenetét. Ez jó alkalom a bizonyágtételre. Ilyenkor Isten helyzetbe hozott minket, és ki kell használnunk ezt a helyzetet. Ha olyan vihar ér bennünket, amelyben hegyen épült város, só és világosság lehetünk, akkor megérthetjük, hogy ez a hajótörés célja, ekkor nem tehetünk mást, Istenre kell mutatnunk.

Akkor, azon a kórházi éjszakán, miközben kétségek közt vergődtem, valamit megértettem ebből. Megértettem, hogy ez a hajótörés azért van az életemben, mert a saját fejem után akartam menni, és a hal gyomrában azért kell hánykolódnom. Isten engem lelkipásztornak hívott el, tudtam, éreztem, de ekkor újra meghallottam a hívását. Megkértem őt, hogy ha ez így van, akkor mutasson nekem egy jelet. Az legyen a jel, hogy hamar felépülök, hogy kijövök innen műtét nélkül. Legyen ez

egyértelmű számomra. Így telt el az az éjszaka, teljesen megadtam magam az Úrnak. Pár óra alvás után arra keltem, hogy újra vért vesznek tőlem. A délutáni vérsüllyedésem eredménye javulást mutatott. Az orvosom nagy mosollyal érkezett a kórtermembe, és azt mondta: „Illés, jók az eredményei, tényleg várjunk azzal a műtéttel, mert ha így gyógyul, akár egy héten belül ki is engedhetjük.” Így is lett, a hét végére már otthon voltam. A testem ugyan gyenge volt, majdnem húsz kilót fogytam, de tudtam, mi a feladatom, és attól a pillanattól kezdve kezdtem készülni a szolgálatra. A BTA elvégzése után a kondorosi körzet hívott meg, hogy legyek a lelkipásztoruk, két éve itt szolgálhatok feleségemmel, *Adriennel*. Mérheterlenül hálás vagyok az én drága Atyámnak azért a hajótörésért.

Lukács János

A lelke üdvét kereste

Az etióp főember megtérése és a mai tanulságok

A legszebb nap az életedben nem a születésnapod, hanem az a nap, amelyen megértetted, hogy miért születél.

Minden ember eljut egyszer arra a pontra, amikor semmi nem jó. Az etióp főembernek megvolt mindene: képességek, képzettség, karrier, kincsek, kapcsolatok. Mégis volt egy űr az életében. Egy adott ponton megértette, hogy az élet több. A lelke fontosabb, mint minden térbe és időbe zárt érték, ami megszerezhető. Emiatt indult el a hosszú útra. A lelke üdvét kereste.

Nem tudni, honnan vette az információt, miszerint Jeruzsálemben, a templomban találhatja meg, amit keres. Légvonalban 2545 kilométer megtételére vállalkozott. Hintóval ez a távolság sokkal több lehetett. Az utazás legalább egy hónapig tarthatott... a lelkéért.

Amikor megérkezett, be se mehetett a templomba.

Megállt egy udvaron, és ott kérdezhette meg a többi állodogától, hogy itt most mit kell csinálni. „Imádkozni kell” – mondták. „Mi itt a szokás?” – kérdezte zavartan. „Felemeled a tekinteted az ég felé, széttárod kezeidet, és megszólítod.” Vagy ahogy mi mondtuk volna: „Összekulcsolod a kezed, becsukod a szemed, és imádkozol”... Mindent úgy tett, ahogy mondták, és az alkalom végén ő kijött a pogányok udvaráról üres lélekkel, pontosan úgy, ahogy bement. A kijáratnál voltak a könyvesztandok. Bámészkodott, valaki megkérdezte: „Van Bibliád?” „Nincs, de érdekelne” – felelte őszintén. Az árus végignézett rajta. Lesírt róla, hogy tele van pénzzel. Horribilis összegért felajánlottak neki egy Ézsaiás-tekerceset. Szó nélkül kifizette, azután kedvetlenül visszaült a hintóba, és elindult a templomból hazafelé zaklatott lélekkel. Miért nem találta meg a lelke békéjét a templomban? Ki volt a hibás? Ő? ...vagy a lelkész? Talán egyik sem. Egy lehetséges válasz erre a dilemmára, hogy Isten nem

„Akik ott együtt voltunk, azok többsége lelkipásztori elhívást kapott és mai napig szolgál. Ahányszor találkozunk, ott folytatjuk, ahol abbahagytuk. Barátok vagyunk a távolság és az idő múlása ellenére is.”

volt ott a templomban. Istent nem kényszerítheti semmi, hogy a templomok falai között ücsörödjön, várva a hétvégi istentiszteletet. Jeremiás korában, jó hatszáz évvel azelőtt Isten összepakolt és elment a templomból, miközben a farkas torkában is az volt a szlogen, hogy az Úr temploma, az Úr temploma. Isten ma sem marad szentnek dezinált épületekben, ahol nem a Jézus Krisztus evangéliumán van a hangsúly, ahol a Szentlélek nem mozoghat szabadon a betanult szokások és a kötött programok miatt, ahol már csak projektoron olvasható a Biblia, de a mindennapokban a polcon porosodik.

Igazából a templomból hazafele menet kezdődik az etióp főember története. Hazafele menet találkozott Jézus Krisztussal.

Ennek a csodálatos történetnek maga Isten a rendezője. Emberileg ezt képtelenség lenne kitalálni. Amikor valaki 2500 kilométert tesz meg a lelkéért, és 53 fejezetet képes elolvasni egy könyvből úgy, hogy egy szót sem ért belőle, az az ember már valóban nevezhető őszinte keresőnek. Amikor nehezünkre esik 5 kilométert megtenni az imaházig vasárnap reggel, mert borús az ég vagy a kedvünk, emlékezzünk az etióp főemberre!

Az első lépés, amit Isten tesz ezért az üres lelkű etiópért, az, hogy a kezébe nyomja a Bibliát. „Olvasd!” „Tolle, lege!” Pedig ő nem tudta, hogy Isten egy könyv által jelentette ki magát, előremutatva az ő testté lett Fiára, aki a saját vérével mossa tisztára minden valaha született ember beszennyezett lelkiismeretét, ha hisz. Mégis elkezdte olvasni.

Csodálni való a Biblia, ahogy azt egy általam nagyra becsült ember mondaná: „Olyan, mint a foszló friss kenyér az éhezőnek, és a hideg víz a szomjazónak.” Amikor a Bibliát olvasod, a Szentlélek összehoz a szerzőjével. Előlép a sorok közül, és megelégteti a kereső lelkedet. Ne gondold, hogy szeretheted Istent, ha nem szereted a

Bibliát! Ne gondold, hogy győzhetsz az élet harcaiban, ha nem érdekel ez a könyv!

A másik szép mozzanat, ahogy Isten időzíti az olvasó találkozását a magyarázóval. Isten, mint a tábornok, aki átlátja a csapatmozgást a térképen, mozgósítja a leghatékonyabb evangélistáját, aki a térségben állomásozik, hogy a lelki bajában kínlódó, magányos utazóhoz csatlakozzon.

Az etióp egyedül nem ment volna semmire. Nagy kincsnek tartsd, ha valakit felvehetsz az életed szeke-re, és meghallgat a bajodban, megmondja neked az igazat, amikor senki más. Figyelmeztet, rád kérdez, megmagyarázza, amit nem értesz, imádkozik veled, és visszavezet Krisztushoz. Erre azért van szükséged, mert miközben te magad hirdeted a Krisztust, szinte észrevétlenül eltávolodhatsz tőle. Azokba az emberekbe fektesd a legtöbb energiádat, akik szeretnek téged és olykor kegyetlenül őszinték veled.

Lelki életem kezdetén voltak mentoraim, imatársaim, tapasztaltabb testvérek, akikkel szoros kapcsolatot ápoltam. Hetente találkoztunk csütörtökön másfél órára. Fél órát bibliatanulmányozásra szántunk, fél órát arra, hogy megosszuk egymással belső harcainkat, kísértéseinket és kudarcainkat, és fél órát szántunk az imádkozásra és a missziós kilépéseink megszervezésére. Soha nem volt olyan lelki közösségem senkivel azóta. Akik ott együtt voltunk, azok többsége lelkipásztori elhívást kapott és mai napig szolgál. Ahányszor találkozunk, ott folytatjuk, ahol abbahagytuk. Barátok vagyunk a távolság és az idő múlása ellenére is.

Jézus szerint a kettőtől indul minden. Ha ketten vagy hárman egy akarattal... Olvastam egy kanadai kísérletről, amit belga igavonó lovakkal végeztek. A belga igavonó az egyik legerősebb lófaj a világon, és el tud húzni 3 tonna terhet. Logikusan azt gondolhatnánk, hogy két belga igavonó egymás mellé fogva el tud húzni

„Mondhatta volna, hogy elmegy, de majd holnap. Most éppen az Úr napja van, tele az imaház emberekkel, akik felé szolgálnia kell és lelkiileg tanácsolni őket, aztán ott vannak a bemelegítők és a barátok, azokkal foglalkozni kell, és az énekkari próba, a vezetőségi megbeszélés...”

6 tonnát. Nos, két belga igavonó ló közel 10 tonnát bír elhúzni együtt. Ha a két lovat együtt nevelték, úgy két összeszokott belga igavonó 15 tonna elhúzására is képes. Ez a szinergiaelmélet bizonyítása lovakkal. Emberekre is igaz. Két ember együtt sokkal nagyobb hatékonysággal tud teljesíteni, mint kettejük külön teljesítménye összeadva. Gondolom én, ezért volt fontos a tanítványok kettésével való kiküldése. Ezért látjuk Pál apostolt munkatársakkal együtt szolgálni. Miért van az, hogy a mi gyülekezeti rendszerünkben a pásztor afféle egy személyes hadsereggént teljesít az arénában sok nézővel körülvéve, akik figyelik, meddig bírja, és csodálják, ha emberfeletti módon bírja, vagy bírálják, ha összeesik, mert nem bírja. Legyen legalább egy munkatársad, barátod, testvéred, aki ott ül veled a hintón!

Csak úgy otthagyni a samáriai ébredést, és elmenni a gázai néptelen országútra, és futni egy szekér után? Nem semmi! Erőteljes üzenet van abban, hogy Fülöp azonnal engedelmeskedik. Mondhatta volna, hogy elmegy, de majd holnap. Most éppen az Úr napja van, tele az imaház emberekkel, akik felé szolgálnia kell és lelkiileg tanácsolni őket, aztán ott vannak a bemelegítők és a barátok, azokkal foglalkozni kell, és az énekkari próba, a vezetőségi megbeszélés... „Istenem! Ma nem érek rá, de elmegyek a gázai útra is, ha majd lesz időm.”

Isten emberének legnagyobb kincse a Szentlélek vezetése. Van, aki nem is hiszi, hogy a Szentlélek természetfeletti módon tud adni indíttatásokat az övéinek. Mások pedig elhiszik, csak nem mozdulnak, amikor kellene. Ha nem mozdulsz, Isten küld mást, de te kimaradsz az ő tervéből. Ha több esélyt is kapsz, miután engedetlen voltál, azt tartsd különleges kegyelemnek az életedben. Hiszek az Isten időzítéseiben. Rájöttem arra, hogy Istennek nincs szüksége a mi kreatív ötleteinkre és tudományos módszereinkre az ő országa terjesztésében. Isten kreatív Isten, és önála előre ki van dolgozva az adott helyzetre vonatkozó leghatékonyabb stratégia, időpontokkal megjelölve. A kérdés, hogy vannak-e Lélek által vezérelt, engedelmes Fülöpök?

Fiatalkori emlék. Történt egyik vasárnap, hogy az egyik gyülekezet pásztoránál ebédeltem. A második fogásnál tartottunk, amikor megszólalt a pásztor: „Nem láttam ma Karcsit az istentiszteleten. Mi lehet vele?” És a lelkész barátom már állt fel az asztaltól. „Látogassuk meg! Most!” – mondta ellentmondást nem tűrő hangon. Két falásból lenyeltem a libacombot, és mentünk. Megérkeztünk Karcsihoz. Egyedülálló, kb. 25 éves fia-

taleMBER. Ajtó nyitva. Karcsi kómásan fekszik az ágyon. Gyógyszer-túladagolás. Hívtuk a mentőt, kórház, gynomormosás... megmenekült. Később kiderült, hogy szerelmi csalódásában öngyilkosságot kísérelt meg. Sikeredt volna neki, ha mi komótosan elfogyasztjuk a libacombot és a desszertet. Később a lelkében már megújult Karcsi megköszönte a segítséget. Én akkor tanultam meg az időzítés fontosságát. Az évek során mégis kihagytam néhány vissza nem térő lehetőséget, mert kényelmesen mozogtam. Fülöp tudta, hogy ha Isten azt súgja neki, hogy keljen fel, akkor menni kell. Egy emberért otthagyni egy egész városnyi megtérőt? Igen, egy emberért is. Talán Isten azt akarja ezzel mondani nekünk, hogy ő nem statisztikákban gondolkodik. Biztosan jól néz ki a gyülekezeti újságban több tucat fehér ruhás között ott állni Bibliával a kezében hollófekete bemelegítőruhában. Istennek mégis fontos az egy. Nála az emberek nem számok. Egy ember lelkét úgy szereti az Isten, mint a nagy tömegeket. Az egész világot úgy szerette az Isten, hogy az ő egyszülött Fiát adta érte... ha egyvalaki hisz öbenn, akkor már öröm van a mennyben... Pontosan úgy, mint a pásztor, aki otthagyni a 99-et az egyért, és örvendezett, amikor megtalálta, vagy az asszony, aki megkereste az elgurult drahmát, és a barátnőivel örvendezett, vagy mint a tékozló, aki el volt veszve, megtaláltatott, és az apja nagy lakomát rendezett.

Kiderül a történetből, hogy Isten ültette az etióp szívébe a megértés utáni vágyat. Fülöp távfutói tehetségének köszönhetően utolérte a hintót. Etiópia pénzügyminisztere hangos felolvasási módban éppen Ézsaiás 53-nál tart. Fülöp futtából, lihegősen bekérdez a hintó ablakán: „Érted is, amit olvasol?” Számomra itt következik az egyik legmeghatóbb pillanat a történetben. „Hogyan érthetném, ha valaki meg nem magyarázza?” Az etióp nem csinál presztízskérdést abból, hogy neki

„Van úgy, hogy mi lelkészek beleszeretünk egy igazságba, és pátosszal hirdetjük a szószékről, miközben tudjuk, hogy az még nem a miénk, mert a személyes életünkben nem éljük meg. Tudjuk, hogy igaz, és azt is tudjuk, hogy személyesen nem igaz. Azért nem a mienk, mert nem integrálódott a jellemünkkel.”

illik értenie mindent, mert ő egyetemet végzett közgazdász és a minisztériumban dolgozik. „Nehogy már egy mezítlábas gyalogkakuk tanítson engem.” Ő, de sokszor elővesszük az intelligens arcunkat, és villogunk a tudásunkkal. Nem baj, hogy nem értjük, de legalább tegyünk úgy, mintha, legalább nyerjük meg a vitát. Sokáig nehezemre esett kimondani azt, hogy nem értem, mert azt gondoltam, a lekipásztornak értenie kell mindent a Bibliából. Ahogy öregszem, már én is úgy szeretek hozzáállni, mint az etióp pénzügyminiszter. Nem értem! Nekem kétszer kell elmagyarázni, mert lassú vagyok. „Mondd, Fülöp, kiről beszél a próféta? Önmagáról vagy másról? Gyere, ülj ide mellém a hintóba, és mesélj!” Minden alkalommal, amikor olvasom az ígét, nem értem. Csak annyit értek belőle, amennyit a Szentlélek megmutat. A többi csak betű.

Nagyon szeretem hallgatni azokat, akik mélyebben értik, mint én. Közben arra is rájöttem, hogy a mélyebb megértés nem mindig jelent mélyebb jellemet. Van úgy, hogy mi lelkészek beleszeretünk egy igazságba, és pátosszal hirdetjük a szószékről, miközben tudjuk, hogy az még nem a miénk, mert a személyes életünkben nem éljük meg. Tudjuk, hogy igaz, és azt is tudjuk, hogy személyesen nem igaz. Azért nem a mienk, mert nem integrálódott a jellemünkkel. Nem plagizálásról beszélek, csak elméletiségről. Hihetetlenül csalárd a szív. Lehet úgy beszélni, mintha sziklán állnál, miközben fővenyen imbolyogsz az Isten előtt. Szükségünk van Szentlélektől vezetett emberekre, akik értik Isten időzítéseit, és felkészültek. Akik valóban a sziklán állnak.

Fülöp arra volt felkészülve, hogy Ézsaiás 53-ból kiindulva hirdesse Krisztust. Nemrég voltunk a fiatalokkal és a gyülekezettel egy közeli lakótelepen. Evangelizációs hétvégét rendeztünk a parkban. Sok emberrel tudtunk személyes és csoportos beszélgetést folytatni. Jellemző volt, hogy minden érdeklődő valamilyen témából indult el. Például az egyik tudományos csatornán hallotta, hogy megtalálták a frigyládát. Az egyik gyerek azzal állt elő, hogy mekkora hülyeség elhinni a hatnapos teremést... vagy mi hívők hiszünk-e az ufókban? Ezekből és hasonló kérdésekből kiindulva kell hirdetni ma Jézust.

Fülöp elkezdhetett volna mellébeszélni. „Tudod, Ézsaiás könyvét három Ézsaiás írta. Az első az Uzziás király rokona volt, a többi ismeretlen szerző.” Hirdetett volna történelmet és bibliakritikát az etióp főembernek. Vagy kezdhetett volna ezzel: „Mielőtt meg-

értheted Ézsaiást, meg kell ismerkedned a törvénnyel. Kezdjük Mózesstől! Inkább Ábrahámtól! Beszéljünk a körülmetélés fontosságáról!” Vagy beszélhetett volna neki a szellemi kiégés okairól, illetve a gyermekkorban elszenvedett lelki sérülések okozta személyiségtorzulásokról és az egyén önértékelési problémáiról. Fülöp ezzel szemben jó hétszáz évet ugrott a tanítással, és egyből Jézusnál kötött ki. Ezt szoktuk mi krisztocentrikus igehirdetésnek nevezni. Fülöp tudta, hogy a pénzügyminiszternek Jézusra van szüksége. Mert nem adatott más név a nap alatt, mely által üdvözülni lehetne. Nincs más út, nincs más név. Egyedül tőle származik a bűnbocsánat, az öröm és a békesség, ami miatt az etióp közel háromezer kilométert utazott a szekerén. A jeruzsálemi templomban kapott tradíciót, történelmet, teológiát, Bibliát, de nem kapott Megváltót. Ő meg akart térni. Ő üdvösséget keresett zaklatott lelkének. Azt látom, hogy az embereket alapvetően ma is az motiválja, mint az etiópot. Azért jönnek el az imaházba, mert üdvösségre van szükségük. Nagy felelősségünk nekünk, igehirdetőknek, Jézus Krisztust prédikálni. Valamikor régen sok imaház szószéke fölé ki volt írva: „Mi a megfeszített Krisztust prédikáljuk!” A Szentlélek csak a Krisztusról szóló bizonyágtételt tudja használni az elveszett lélek érdekében.

Isten maga ajándékozta meg az etióp főembert élő hittel. Kellett hozzá egy kereső szív, egy könyv, egy oltahatatlan vágó, egy igehirdető. És itt lehet tetten érni a hit születését egy ember szívében. „A hit hallásból van, a hallás pedig Krisztus beszéde által.” Haladnak a szerkérral, és a mi emberünk hallgatja az evangéliumot, és már a bemelegítésen jár az esze. Fülöp sok számariait merített be egy-két nappal azelőtt. Friss lehetett az ő szívében is a bemelegítés témája. Joggal feltételezhetjük, hogy beszélt az etiópoknak a hit és a bemelegítés kapcsolatairól, hiszen maga Jézus mondja: „Aki hisz és bemelegít-

„Missziós szempontból sokkal hatékonyabbak lehetnénk, ha a hitre jutott embereket bemelegítenénk és évekig kísérnénk szervezett módon, egyénre lebontva a lelki növekedésüket.”

kezik, üdvözlül!” Eljutottak egy vízhez. A főember így szólt: „Íme, itt a víz! Mi akadályozza annak, hogy megkeresztelkedjem?” Fülöp válasza? „Sajnos, még nem lehet. Most, hogy hittél, következik hat hónap barátokozók órája. Talán majd azután...” – ezt válaszoltuk volna mi ennek a friss hívőnek. Az Apostolok cselekedeteit tanulmányozva leesett nekem, hogy milyen egyszerű volt ez a kérdés a bibliai időkben. Hittek és bemelegítettek! A bemelegítés után pedig foglalatosságok voltak az apostolok tudományában, a közösség gyakorlásában, az imádkozásban, a kenyér megtörésében... Engedelmeskedtek a nagy misszióparancsoknak: *„Elmenvén azért, tegyetek tanítványokká minden népeket, megkeresztelvén őket... és tanítván őket, hogy megtartsák mindazt, amit én parancsoltam néktek.”* (Mt 28,19–20; Károli) A tanítvánnyá tétel sorrendje kezdettől fogva ez volt: előbb a hit, aztán a bemelegítés és az élethosszig tartó tanítványozás. Ezzel szemben mi vesszük a friss hívőt, és bemelegítés előtt kb. hat hónapig tanítványozzuk. Átvesszük vele a hitvallást vagy más, egyébként hasznos felkészítőanyagot. Ez nálunk a klasszikus értelemben vett tanítványozás. Aztán bemelegítjük és gyakorlatilag magára hagyjuk a kezdő hívőt. Ha sikerül beépülnie egy lelki közösségbe, házi csoportba, vagy ha felvállalja valaki a mentorálását, akkor megmarad. Ha ez nem történik meg, akkor ahogy bejött a főbejáraton, úgy távozik a hátsó kijáraton. Tudjuk, hogy az egyháztörténeti gyakorlat is támogatja a bemelegítés előtti felkészítést. Már a negyedik században volt hivatalos kátékönyve az egyháznak, mert Konstantin előtt a tévtanítók ellen így védekeztek. Konstantin után pedig boldog-boldogtalan egyháztag akart lenni, ezért a még hívő vezetők próbálták kiszűrni a hit nélkül érkezőket. Ezzel együtt is az a véleményem, hogy vissza kell térnünk a biblikus sorrendhez és gyakorlathoz a bemelegítés kérdésében. Missziós szempontból sokkal hatékonyabbak lehetnénk, ha a hitre jutott embereket bemelegítenénk és évekig kísérnénk szervezett módon, egyénre lebontva a lelki növekedésüket. Fülöpnek elég volt az etióp főember teljes szívből jövő megvallása: „Hiszem, hogy Jézus Krisztus az Isten Fia!” Bizottsági és gyülekezeti meghallgatás nélkül bemelegítette.

Az élő hitre jutott ember ismertetőjele az öröm. Az Úr Lelke elragadta Fülöpöt abban a pillanatban, hogy az etióp főember kijött a vízből. Fülöpnek annyi idő sem hagyott a Lélek, hogy fényképezkedhessen a fehérruhással. El sem tudtak köszönni egymástól. Úgy

tűnik, ez nem zavarta meg az etióp lelki békéjét. A fontos mondat a történet végén ez: „Örvendezve haladt tovább az útján.” Hogy meddig tartott az öröm, azt nem tudjuk. Iréneusz lyoni püspök az *Eretnekség ellen* című írásában azt állítja az etióp főemberről Kr. u. 180 körül: „Ez az ember (Simeon Bachos, az eunuch) Etiópia területeire küldetett, hogy hirdesse, amit ő maga is hitt, miszerint a próféták egy Istenről beszéltek, akinek a Fia megjelent emberi testben, és mint bárányt vitték mézszárszékre...” Mások szerint az evangélium csak a negyedik században érte el Etiópia partjait.

Nem tudhatjuk, meddig tartott a szívből fakadó hitvallás által nyert öröm és béke. Azt tudjuk, hogy a lelkünk ellensége mestere annak, hogy megsemmisítsen minden megtérési vágyat az ember lelkében. Hazugságaival képes kiirtani a kezdődő hitet és az Istenhez tartozás örömét. Fegyvere a bűn és a halál. A kísértés idején azt mondja: „Nem olyan nagy ügy. Mindenki csinálja.” Amint hittél a hazugságának, és megtetted, már más hangot hallasz: „Neked már semmi esélyed!”

Az én örömöm már sokszor elfogyott, amióta hívő vagyok, és még többször, amióta lelkipásztoroként szolgállok. Ha nem az Isten változhatatlan hűségén múlott volna, akkor már nem lennék ott, ahol most vagyok. Csak az ő kegyelme által vagyok, ami vagyok. Egyedül az ő irgalma alapján állok még. Az ő szeretete újítja meg az örömet minden mélypont után. Nem létezik olyan hívő, aki folyton örül. Ha mégis ismersz ilyet, az beteg. Létezik viszont olyan hívő, aki elesik, szomorkodik, de feláll, mert a helyreállító kegyelem felsegíti. Ha netán olvasva e sorokat éppen padlón vagy, tudd: olyan valaki írását olvasod, aki sokat csalódott önmagában, sokat szomorkodott, és mégis tud örülni az életnek, mert megtapasztalhatta, hogy az Úr irgalma végtelen.

Merényi Zoltán

A gonosz szőlőművesek

Jézus földi életének utolsó szakaszában – virágvasárnap után – mondta el ezt a példázatot, amit mindhárom szinoptikus evangélium megörökített számunkra (Mt 21,33–46; Mk 12,1–12; Lk 20,9–19).¹ Megváltónk tudatosan készült szenvedésére és halálára. Többször kijelentette tanítványainak is, hogy mi fog történni vele, amit azonban ők nem értettek. Miután bevonultak virágvasárnap Jeruzsálembe, nyíltan vállalta a konfliktust a zsidó vallási vezetőkkel, tanításának központi gondolata az utolsó idő (eszkatológia) lett. Ennek a példázatnak a középpontjában is Jézus Krisztus (mint a gazda fia, Mk-nál a „szeretett fia”) halála és annak magyarázata áll. Akkor még csak terv volt ez a gonosz gyilkosság, de Urunk már előre látta, és tudta annak okát is. A példázattal feltárja a zsidó főpapok szívének szándékát, és egyben önvizsgálatra készíti őket. Akkor még lett volna lehetőségük, hogy megtérjenek ebből a gonoszságból, de nem tették meg.

Sőt Lukács elmondása szerint a hallgatók egyenesen védekeztek, és így kiáltottak fel a példázat elhangzása után: „Szó sem lehet róla!” – vagyis ilyen velünk nem történhet meg. Pedig a főpapok és írástudók már akkor „rá akarták vetni kezüket” (Lk 20,19).

A példázat kiinduló képanyagát az Ézs 5,1–7-ben található allegóriából veszi. Ott Ézsaiás Izraelt mint Isten szőlőskertjét látja, amit maga az Úr plántált és munkált szakértelemmel és gondoskodással. „Várta, hogy jó szőlőt teremjen, de vadszőlőt termett!” (Ézs 5,2) Nem hozott jó gyümölcsöt: „törvényesség” helyett „önkényesség”, „igazság” helyett „kiáltó gazság” lett. Ézsaiásnál az Úr kijelenti, hogy ő mindent megtett annak érdekében, hogy a föld jó termést hozzon, de az elvadult. A prófécia paralel ítélettel zárul: „Ierombolom kerítését, hogy leleljen, kidöntöm a kőfalát, hogy összetiporják!” Vagyis Isten kijelenti, hogy megvonja oltalmát Izraeltől.

Megváltónk tudatosan veszi ezt a képanyagot és dolgozza át üzenetének megfogalmazására. Minden hallgató előtt nyilvánvaló volt ugyanis, hogy az ézsaiási utalással Izraelről és annak sorsáról beszél Jézus.

1. A példázat megjelenik az apokrif Tamás evangéliumban is (65–66. v.).

„Nekünk is fontos tudatosítanunk a tényt, hogy semmi sem a mienk, mindent csak sáfárságra kaptunk, és egyszer mindennel el kell majd számolnunk. Úgy az időnkkel, pénzünkkel, tehetségünkkel, adottságainkkal, munkánkkal, kapcsolatainkkal... ”

Annyira egyértelmű a párhuzam, hogy Mk és Mt leírásában még azt is átveszi az allegóriából, hogy a szőlősgazda őrtornyot épített és borsajtót készített szőlőjében. Bár a kép erősen allegorikus, ezeket a képeket (őrtorony, borsajtó) mégsem lehet és kell üzenetté formálni.

„A példázatban felvázolt helyzet sem ismeretlen: a Genezáret-tó környékén sok olyan birtok létezett, amelynek gazdája nem zsidó volt. Ezek a tulajdonosok zsidó bérlőknek adták ki a földjüket, azután hazautaztak. A bérleti díjat általában terményben kellett a bérlőnek befizetniük (ill. a munkabért terményben kapták meg a munkások). A szőlőültetéshez szorosan hozzátartozott a vadak (és tolvajok) elleni kőkerítés emelése, a szürethez szükséges borsajtó elkészítése és az őrtorony megépítése.”²

Ézsaiás nem beszél a szőlőmunkásokról. Jézus viszont egy másik példázatában is beszél róluk (Mt 20,1–16). Máté fontosnak tartotta, hogy ne csupán egy emberről beszéljen, aki szőlőt ültetett, hanem egy „gazdáról” (görögül: *oikodespotés*). Ezzel jobban érzékelteti a tulajdon és a rendelkezés jogát, valamint azt, hogy milyen a viszony a felek között. Izraelben mindenkinek tudnia kellett, hogy semmi sem az övé, mindent Istentől kapott. Az Újszövetség ezt a sáfárság fogalmával érzékelteti. Mindannyian sáfárok vagyunk, nincs semmi magántulajdonunk, amink van, az mind az Istentől való, és ezért az övé, az ő rendelkezésére kell bocsátanunk. A példázat itt kezd üzenetté válni a mai emberek és keresztények számára is. Nekünk is fontos tudatosítanunk a tényt, hogy semmi sem a mienk, mindent csak sáfárságra kaptunk, és egyszer mindennel el kell majd számolnunk. Úgy az időnkkel, pénzünkkel, tehetségünkkel, adottságainkkal, munkánkkal, kapcsolatainkkal... A gazdák nem mi vagyunk, hanem az egész világ Ura és Teremtője. Igaz ez a hívőkre és a nem hívőkre egyaránt. Az az ember is Istentől kapta az életét, aki ezt nem akarja vagy nem tudja elfogadni, és ő is majd Isten előtt fog elszámolni, mit kezdett az életével, akár hisz ebben, akár nem.

A világ hamis értékrendje a birtoklásra épül. „Az vagy, amid van” – gondolják sokan. Ezért képesek át-gázolni is egymáson az emberek azért, hogy nekik több

jusson. A jobb és kényelmes élet csábítása, amit a reklámok is gerjesztenek bennünk, arra bátorít, hogy adjunk fel minden meggyőződést, hitet csak azért, hogy elérjük a célunkat. De ördögi ez a cél! Felismerjük? Hány és hány hívő életén is látom, hogy a mammon oltárán áldoz. A nagyobb ház, a karrier, az új autó lesz a cél. Képes lesz érte minden áldozatot meghozni: másodál-lás, adócsalás, feketemunka... És persze meg is tudják ideologizálni: „Nem járhatok már gyalog”, „Biztosítani szeretném a jövőt a gyermekeimnek”... *Zimányi József* testvértől hallottam egy elgondolkodtató történetet. Egy kis faluban szolgált Józsi bácsi, és egy ember nem akarta elengedni vasárnapi iskolába a gyermekét, mert neki tanulnia kell, hogy jövője legyen. Józsi bácsi persze nem értette, hiszen a reményteljes jövő nem a tanulás-ban van elsősorban, hanem az Úrral való közösségben. Néhány hónap múlva ez az ember felakasztotta magát. Józsi bácsi szomorúan mondta ki a tanulságot: „Így biztosította a gyermeke jövőjét.”

Miközben magunknak próbálunk gyűjteni, elfeledkezünk a „Gazdánkról”. Nem marad idő közösségre, imádságra, bibliaolvasásra, istentiszteletre járásra, vagy arra, hogy elcsodálkozzunk a teremtett világ csodáin. Marad a tévé bűvölete, és büszkék leszünk arra, hogy „elértünk már valamit”. Büszkén dicsekszünk diplománkkal, munkahelyünkkel, előléptetésünkkel... azt mondjuk, megdolgoztunk érte. De ördögi úton járunk. Szőlőmunkásként, sáfárként birtokba vettük, kisajátítottuk Isten szőlőskertjét.

Hány és hány ember válik ma is gonosz szőlőműves-

2. Almási Tibor: Máté evangéliuma, 2. köt. (Szokolya: Gyúró Art-Press, 2003), 118. o.

„Hány és hány ember válik ma is gonosz szőlőművessé? Néha talán áldozatot hoz, és elmegy egy istentiszteletre fáradtan és közönyösen. Alig várja, hogy vége legyen az alkalomnak, hogy tovább gyűjtsön magának, tovább folytassa kedvteléseit. ”

sé? Néha talán áldozatot hoz, és elmegy egy istentiszteletre fáradtan és közönyösen. Alig várja, hogy vége legyen az alkalomnak, hogy tovább gyűjtsön magának, tovább folytassa kedvteléseit. A szolgálattól menekül, mint valami ragálytól, és talán még mondja is: „Azért vannak fizetett munkások.” Milyen szomorú ez a lelki állapot. Mennyire becsapta az ilyen embert a saját gonosz szíve, a világ szellemisége, maga a sátán, lelkének ellensége.

A példázatban Jézus elmondja, hogy a „Gazda” hosszú időre idegenbe távozott. Ez utalhat a parúziavárára. Isten népének mindig készen kell lennie, hiszen nem tudja, mikor jön el a Világ Ura, mikor fogja számonkérni rajta, hogyan élte életét. A Mt 24,50-ben, Jézus másik példázatában mondja, hogy „abban az órában, amelyben nem is gondolja, megjön a szolgának az ura”. A hosszú idő utal arra, hogy mennyire kegyelmes a világhoz az Isten, milyen sok időt ad arra, hogy megtérjen bűneiből, gonoszágaiból. Itt ebben a példázatban is Isten kegyelme nyilvánul meg azáltal, hogy több alkalommal is próbálkozik, hogy észre térítse népet.

Mt-nál kétszer küld a „Gazda” szolgálát a munkásokhoz, hogy átvegyék a termést, Lk-nál három szolgát küldött egymás után, Mk-nál kettőt egymás után, majd harmadjára több szolgát. Az üzenet azonban világos. Isten sok lehetőséget adott arra, hogy az emberek megtérjenek, de az emberek ezeket a lehetőségeket nem használták ki. Több kommentár is foglalkozik azzal, hogy megpróbálja beazonosítani, kik lehettek azok a „szolgák”, akiket a munkások megvertek, meggyaláztak, megsebesítettek vagy megölték. A bibliaolvasóknak és prédikátoroknak is eszükbe juthatnak azok a hithősök, akiket nem becsültek meg a zsidók az Ószövetségben. Megemlíthetnénk Zakariást, Jójáda pap fiát (2Krón 24,20–21), vagy Jeremiást. A példázatban megfigyelhető egyfajta fokozás a munkások gonoszságának felsorolásában. És így működik a bűn az ember életében, egyre jobban birtokba veszi a szívet, és egyre nagyobb gonoszságokat tesz egyre kisebb lelkiismeret-furdalással. Erről az egy gondolatról is megérne egy egész prédikációt tartani. Egy ember minél több időt tölt a sötétségben, annál kevésbé érzi annak súlyát. Megszokja ezt az állapotot, természetessé válik számára. Talán egy kicsi bűnnel indul, akkor nagy harcokkal a szívében, később egyre nagyobbakkal és egyre jelentősebbekkel. A bűnözőknél vagy a függőségben szenvedőknél is meg lehet figyelni ezt a folyamatot. Ezért

figyelmeztet minket az Ige, hogy a bűnt minél gyorsabban rendezni kell az életünkben, mielőtt még teljesen eluralkodna felettünk.

A példázat és a gonoszság csúcspontja az, amikor a gazda „szeretett fiát” küldi el a munkásokhoz. Itt minőségi ugrásról is szó van. Nem egy szolgát küld, hanem a fiát! „Utoljára” küldi, ami kifejezi a végső elszántságot, azt, hogy a fiú után már nem tud küldeni mást. A Zsidókhöz írt levél is így kezdődik: „Miután régen sokszor és sokféleképpen szólt Isten az atyákhoz a próféták által, ezekben a végső időkben a Fiú által szólt hozzánk...” (Zsid 1,1–2) Egy kicsit meggondolatlanak tűnik a példázatbeli gazda azok után, amit tettek a szolgálkakkal a munkások. A példázat arról beszél, hogy valami miatt nagyon fontos a gazda számára a szőlő. A Biblia egésze arról beszél, hogy Istennek fontos az ember, kész érte mindent megtenni, minden áldozatot meghozni. „...úgy szerette Isten a világot, hogy az ő egyszülött Fiát adta...” (Jn 3,16) A példázatból ugyan nem, de a Szentírásból egyértelműen kiderül, miért küldi el az Atya a Fiút egy ilyen gonosz világba.

A példázatbeli atya azért is naivnak tűnik, mert úgy gondolja, „a fiamat meg fogják becsülni”. A valóságban természetesen az Atya jól tudta, amikor elküldte a Fiút a világba, hogy őt majd el fogják utasítani és meg fogják ölni. Már évszázados próféciaik is szóltak erről a gonosztettéről. Amíg a képanyagban a munkások számára egyértelmű, hogy a gazda fia jött el, addig a valóságban a zsidók nem ismerték fel Jézusról, csak kevesen, hogy ő valóban Isten Fia (Mt 14,33). A példázat nem beszél ennek a halálnak a tudatos vállalásáról, áldozatjellegéről, a megváltásról. A parabola az ember felelősségére akarja felhívni a figyelmet, arra, hogy mit is tettek: „megfogták, kidobták a szőlőn kívülre, és megölték.” A szőlőn kívül történt gyilkosság utal arra, hogy Jézust valóban a városon kívül feszítették keresztre.

A legmegdöbbentőbb a példázatban a munkások motivációja: „öljük meg, és azután mienk lesz az öröksége”. Történészek szerint ez egy reális vágy lehetett a munkások szívében. Azt gondolhatták, hogy azért jön a fiú, mert a gazda már meghalt. És ha megölik a fiút, akkor már nem marad örökös, és akkor a korabeli szokásjog alapján, valóban az övék lesz a birtokjog. Természetesen ez a valóságban, túl a képanyagon, nem valósulhat meg. A világ Szőlősgazdája sohasem hal meg, a birtok sohasem lesz másé. A példázat cinikus egy kicsit és hüperbolikus, kifejezve azt az értelmetlen tervet,

„Figyelmeztet minket az Ige, hogy a bűnt minél gyorsabban rend ezni kell az életünkben, mielőtt még teljesen eluralkodna felettünk.”

amit ezek a munkások kitaláltak. De sajnós így gondolkodik a mai ember. Nem kell Isten, nem akarjuk, hogy beleszóljon az életünkbe, időnkbe, hogy hogyan költjük el a pénzünket... Szó szerint kidobják, megölik Isten Fiát az életünkben. És azt gondolják, hogy így szabadok lehetnek, nem pedig szolgák. De épp ezáltal válnak igazi szolgává, egy másik úr rabszolgájává. Ez az úr nem türelmes, szerető, aki a fiát is kész feláldozni értünk, hanem a hazugság atyja, aki embergyilkos volt kezdettől fogva (Jn 8,44).

A kérdés adja magát: „Mit tesz a szőlő ura a munkásokkal?” Mt-nál maguk a hallgatók mondják ki az ítéletet, Lk-nál és Mk-nál Jézus: „Mivel gonoszak, ő is gonoszul veszti el őket, a szőlőt pedig más munkásoknak adja ki, akik megadják a termést a maga idejében.” (Mt 21,41) Ezzel a zsidók saját magukra mondják ki az ítéletet. Isten új népet keres magának, akik megadják a termést a maga idejében. Ez a cselekedet nyilvánvalóvá tette a munkások gonoszságát. A végső ítélet alapja is az lesz, hogyan viszonyultak az emberek Isten Fiához. Mindazok, akik meghódoltak őelőtte, akik befogadták a szívükbe, akik átadták neki az életük irányítását, örök életet kapnak. Akik viszont elutasították őt, akik elvetették, kivetették őt az életükből, nem akarták átadni neki a birtokjogot, a használati jogot, mind elvesznek. A példázat által jobban megérthetjük Jézus ismert mondását: „Mert aki meg akarja menteni az életét, elveszti, aki pedig elveszti az életét énértem, megtalálja.” (Mt 16,25)

Így lett Jézus sarokkővé, akit az építők elvetettek. Aki ezt a követ elvetette, arra ráesik és összezúzza. Jézus Krisztus élete, áldozata ítélet lesz azok számára, akik nem térnek meg a gonoszságukból, viszont élet lesz azoknak, akik befogadták őt a szívükbe. Isten ítélete összhangban van az ószövetségi szentírással, ezért idézi itt Jézus a Zsolt 118,22–23-at.³

3. A 118. zsoltár ezen szakaszát szokássá vált idézni a templom kapujához közeledő nép előtt. „A Kr. e.-i 2. században a főpapokkal és hellénistákkal szemben megvetett, de sarkhelyet elfoglaló Makkabeusokra vonatkoztatták.” A nép pedig a zsoltár 23. versével válaszolt a papok szavára: „Az Úrtól lett ez, csodálatos a mi szemünkben.” Jézus az idézett zsoltárt önmagára alkalmazza. (Lásd Kozma Zsolt: Jézus Krisztus példázatai [Gödöllő: Iránytű Alapítvány, 2002], 398. o.)

A kőhasonlattal Jézus azt is üzeni szeretné ellenfeleinek, hogy nem neki kell tartania ellenségeitől, hanem nekik tőle. A fiút megölhetik, de ez a cselekedet a saját ítéletüket jelenti. Egy zsidó közmondás szerint: „Ha a kő a fazékra esik, jaj a fazéknak, ha a fazék a kőre esik, jaj a fazéknak.”⁴

A példázat elsősorban a zsidókhoz szólt, főleg a főpapokhoz. Elsődleges üzenete az, hogy Isten elveti Izraelt gonoszsága, keményszívűsége miatt, és egy új népet hív el magának. De nekünk, keresztényeknek is fontos üzenetet hordoz, az Úr mitőlünk is elveszi az örökséget, ha nem jól sáfárodunk vele. Fontos tudnunk, hogy nem a magunkéi vagyunk (1Kor 6,19), egyszer meg fogunk állni mindannyian Krisztus ítélőszéke előtt, és kiderül, hogyan sáfárodtunk az életünkkel. Dr. Joó Sándor református lelkész mondta a példázat kapcsán, hogy ha az egyház nem végzi el a szolgálatát, Isten másra fogja bízni. „Ítélet az egyházon az, hogy idegen végzi el azt a szolgálatot, amit ő elmulasztott. Mint az irgalmas szamaritánus példázatában: azt a szeretetszolgálatot, amit nem végzett el a pap, nem végzett el a lévita – tehát az egyház –, azt elvégezteti Isten a szamaritánussal, a nem pappal, a nem egyházzal, a nem kereszténnyel! Így veszi el lassan Isten az egyháztól egyre jobban a diakónia szolgálatát. Így veszi el az iskoláztatás, a tanítás szolgálatát. Így veszítette el az egyház a hitből való gyógyítás szolgálatát is, így tolódott át a lelkek gondozásának a szolgálata is az egyház munkásairól a pszichiáterekre... Mert Isten elveszi azt a szolgálatot, amiből nem adják be neki a gyümölcsöt.”⁵ A példázatban is megjelenik, milyen nagy az Isten kegyelme, milyen sokat tűr, de ezzel a kegyellemmel ne éljünk vissza!

Kedves Olvasó! Szeretnék bátorítani arra, hogy vizsgálj meg szívedet, pontosabban engedj, hogy Isten megvizsgálja a szívedet: vajon nem vagy te is gonosz szőlőmunkás, aki kisajátítod magadnak életedet, javaidat, nem törődve az igazi Gazdával?

Pál apostol szavaival zárom írásom: „[Jézus Krisztus] azért halt meg mindenkiért, hogy akik élnek, többé ne önmaguknak éljenek, hanem annak, aki értük meghalt és feltámadt.” (2Kor 5,15)

4. Uo., 402. o.

5. Joó Sándor: „Meddig tart a kegyelmi idő”, <https://joosandor.hu/predikacio/1958-01/meddig-tart-kegyelmi-ido>.

Bacsó Benjámín

Teológiai irányzatok a 20. században

Bevezetés

„Mi érdekelte a régebbi theologusnemzedéket? Fő témájuk volt: az Ószövetség és az ókori Kelet, az Újszövetség és a hellenizmus, majd pedig az Újszövetség és a rabbinizmus. Az újabb nemzedék témája meg: az Ó- és Újszövetség mint Szentírás, a Szentírás mint kijelentés.”¹ Ezeket a gondolatokat dr. Török István (1904–1996) – aki református teológusként Debrecenben a rendszeres teológia professzora is volt – vetette papírra, amikor 1943-ban egy tanulmányt írt „Korunk theologiai kérdései” címmel. Ugyanezt a kérdést kell feltennem ma is, több mint fél évszázaddal később: Mi érdekelte a régebbi theologusnemzedéket? Erre a kérdésre azonban kimerítő választ nem adhatok. Sokkal inkább egy vázlatát a teológiai gondolkodás 20. századi történetének, mégpedig kifejezetten protestáns szempontból.

Ahhoz, hogy a 20. századi teológiai irányzatokat megérthessük, ismerni kell azt az örökséget, amely jelentős mértékben a 19. századtól örökölt kérdések és kihívások formájában jelenik meg. A 20. századi teológia nem oldotta meg és nem oldotta fel a feszültséget, mely a 19. századi történetkritikai iskola képviselői és a 20. század Isten szupremitását hangsúlyozó nézetei között fennáll.

Mielőtt tehát a 20. századi gondolkodók teológiai nézeteivel megismerkednénk, fontos, hogy bár vázlatosan, de szemügyre vegyük azt az örökséget, mellyel e theologusok indulnak. Fontos, hogy a 19. század teológiája egy sajátos kettősségben alakult ki, amely a legjobban a krízis és kreativitás fogalmaival közelíthető meg.²

Ebben a kettősségben fogalmazódtak meg először a modern kor teológiájának kérdései, s az ezekre adott válaszkísérletek meghatározzák teológiai fejlődésünket napjainkban is.

Három különlegesen fontos mozzanatot kell itt kiemelnünk a 19. század széles teológiai spektrumából, amelyek a 20. századba is átívelnek:

1. Felmerült a kérdés, hogyan határozható meg az ismeret és a racionalitás fogalma. Ezzel kapcsolatban felmerült a teológia új megalapozásának kérdése is (*Kant, Schleiermacher*);
2. A történelmi tudat megjelenése és a történetkritikai módszerek vallásos alkalmazása (*D. F. Strauss, Overbeck*);
3. Alternatív magyarázási lehetőségek megjelenése a vallás tekintetében (*Kierkegaard, Marx, Feuerbach, Troeltsch*).

Dale Moodyról Glenn Hinson azt mondta: „Ha a déli baptistáknak volt egy világszínvonalú bibliai tanítójuk és igehirdetőjük, akkor az Dale Moody volt.”³ Megítélése szerint öt mozgalmat lehet elkülöníteni a teológiai gondolkodásban. Ezek közül a 19. században teljesedik ki, de jelentősen hat a 20. századra a teológiai liberalizmus. A második az erre adott reakció: a protestáns fundamentalizmus. A harmadik a *Karl Barth* nevével fémjelzett neoortodoxia. A negyedik irányzat nála a radikális teológia, és ehhez szorosan kapcsolódik, az ötödik irányzatot egyszerűen csak a mai teológiai gondolkodás számos formájának nevezi.⁴

Ahhoz, hogy megértsük a teológiai kérdéseket és azok változását, célszerű a történelmi kontextusról is

1. Török István: „Korunk theologiai kérdései”. *Theologiai Szemle* (1943; XIX/3), 151. o.

2. Dale Moody: *Az igazság szava*. Kézirat fordítás (Budapest, 2004). 32. o. (Eredetileg: Grand Rapids: Eerdmans, cop. 1981.)

3. Brian S. Dubberly: „The life and doctrine Dale Moody”, <http://deekdubberly.com/wp-content/uploads/2011/12/Content-Dale-Moody.pdf>.

4. Moody, 18. o.

„Elmondható, hogy a 20. század második felében a világ kétpólusú lett. Ezen körülmények között fejlődött a protestáns teológiai gondolkodás, jelent meg az ökumenikus mozgalom egy új irányként.”

két gondolatot írni. Ennek alátámasztására egyetlen példaként a Barmeni teológiai nyilatkozat álljon itt. Ez az a kortörténeti dokumentum, amelynek megszületése után következett a „hosszú kések éjszakája” 1934. június 29–30-án, amikor *Adolf Hitler* kinyilvánította, hogy nem tűr el semmiféle politikai ellenzékot, és teljes lojalitást vár az országában lakóktól. Ez a nyilatkozat e véres, brutális leszámolás előtt egy hónappal keletkezett, amely még inkább növeli jelentőségét.

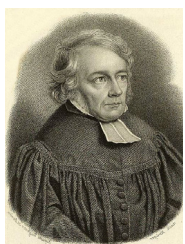
A történelmi események teológiára való kihatása jelentős a 20. században. *Karl Heussi* (1877–1961), a Jénai Egyetem egyháztörténész-professzora ezen tényezők között az I. és II. világháború társadalmi, gazdasági hatásait emeli ki. „A 19. századhoz képest újszerű kísérletnek számított a keresztényellenes világnézetek, egyházellenes dogmák erőszakszervezetek útján való terjesztése és érvényre juttatása.”⁵ Elmondható, hogy a 20. század második felében a világ kétpólusú lett. Ezen körülmények között fejlődött a protestáns teológiai gondolkodás, jelent meg az ökumenikus mozgalom egy új irányként.

A filozófiai liberalizmus

Elsősorban *Immanuel Kant* (1724–1804) nevéhez fűződik, aki a „Vallás a tiszta ész határain belül” című munkájában a vallásos kérdések újszerű kritikai vizsgálatát adja. Kant filozófiájának megjelenése gyakorlatilag azt a vízvonalat jelenti, amely a premodern teológiai gondolkodást a moderntől elválasztja. Ez az a gyökér, amely a 18–19. századba nyúlik vissza.

Kant

Schleiermacher

A kanti gondolatokat vitte tovább és alkalmazta a teológiai ismeretekre *Friedrich D. E. Schleiermacher* (1768–1834). A 19. század egyházatyjaként is ismert nagy teológus nézetei szerint a vallás nem erkölcs és nem tudás vagy ismeret, hanem elsősorban egy közvetlen öntudat, Istentől való feltétlen függésérzet. Véleménye sze-

rint a vallás gyökerei prekognitívák, s a vallásos tudat minden embernél közös. Isten a mi egész emberi létünket és valónkat érintő életviszonyokban jelentkezik. A kereszténység véleménye szerint az istentudat egy olyan sajátos formája, melyet a Jézus Krisztusba vetett hit és a keresztény egyház közössége határoz meg. Ez a felfogás az elszabadult szubjektumok, az érzelmek és az öntudat által meghatározott világban a vallás egy sajátos integritását garantálta. Felfogásában lehetővé vált a vallás kérdésének új, interdiszciplináris tárgyalása. Schleiermacher főműve a „*Der christliche Glaube*” 1821/22-ben, majd 1830-ban megjelent dogmatika. Ebben a szerző kísérletet tett a hit és a modernitás egymással való összeegyeztetésére, illetve a vallás újszerű, az ember istentudatában való megalapozására.⁶

Egy harmadik személyt is meg kell említenünk: *Albrecht Ritschl* (1822–1889). Legismertebb műve a „*Nevelés a keresztény vallásra*” címet viseli, és 1895-ig öt

Ritschl

kiadást ért meg.⁷ A Göttingeni Egyetem tanáraként hamar elszakadt a Tübingeni Egyetem hegeli racionalizmusától.⁸ Jelentős műve a pietizmus történetéről írt munkája 1880–1886 között.⁹ Teológiájában jelentős szerepet kap az erkölcsi értékek kifejtése. Úgy vélte, hogy a keresztény teológiának megvan a maga alapja, ez az alap pedig a hit és az értékítéletek. Ritschl különbséget tesz a természettudományok és a vallásos világszemlélet kérdésfeltevése között. Az előbbi ok-okozat természetes következményeként jeleníti meg, törvényszerűségekkel, a vallásos világszemlélet viszont minden teremtményt az ember szemszögéből való célszerűsége felől vizsgál – foglalja össze Kantzenbach.¹⁰

Az első világháború után a liberalizmusnak új lendü-

5. Karl Heussi: *Az egyháztörténet kézikönyve* (Budapest: Osiris – Teológiai Irodalmi Egyesület, 2000), 518. o.

6. Moody, 19. o.

7. Friedrich W. Kantzenbach: *Teológiai irányzatok* (Budapest: Lux, 1996), 105. o.

8. Karl Barth: *Protestant thought from Rousseau to Ritschl* (New York: Harper and Brothers, 1959), 391. o. <https://archive.org/stream/protestantthought013180mbp#page/n395/mode/2up> (letöltés 2015. 05. 30.).

9. Uo., 393. o.

10. Kantzenbach, 107. o.

„1909-ben két szimbolikus kiadvány jelent meg. Egy testvérpár, Lyman és Milton Stewart, bőkezűen adakoztak a *The Fundamentals* című füzet sorozat sokszorosítására és célba juttatására. A másik pedig a Cyrus I. Scofield (1843–1921) által kiadott *Scofield Reference Bible*. ”

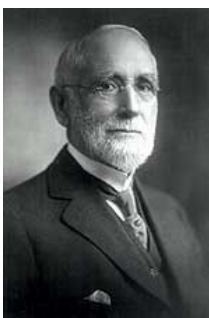

Whitehead

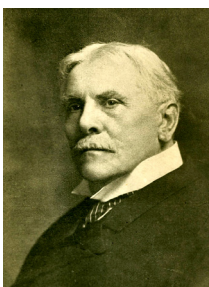
letet adott A. N. Whitehead (1862–1947) munkássága. Legjelentősebb műve a *Process and reality* (1929). Ennek hatására egy saját filozófiai vonal jön létre, amelynek egyik vezéralakja Charles Hartshorne (1897–2000). A folyamatteológia mint önálló irány egyik legjelentősebb képviselője John Cobb (1925–).

Protestáns fundamentalizmus

1909-ben két szimbolikus kiadvány jelent meg. Egy testvérpár, Lyman és Milton Stewart, bőkezűen adakoztak a *The Fundamentals* című füzet sorozat sokszorosítására és célba juttatására. A másik kiadvány pedig, amely szintén jelentős hatással volt a fundamentalizmusra, a Cyrus I. Scofield (1843–1921) által kiadott *Scofield Reference Bible*. Ennek az irányzatnak a gyökerei is visszanyúlnak a 19. század második felére. Elmondható, hogy ez az irányzat reagált a liberalizmusra. Dale Moody az irányzat ismertetésénél három lényeges jellemvonást emel ki: 1. a protestáns ortodoxia fenntartása, amely a modern tudomány és bibliakritika előtt alakult ki; 2. a 19. és a 20. század korszakos elhajlásai egy részének asszimilációja; és a 3. sok csoport egyesülése a liberalizmus ellen.¹¹

Lyman Stewart

Scofield

Amerikában a liberalizmus teológiájával szembeni ellenállás sokkal erősebb volt. Napjainkra is kihatással bír, hogy 1895-ben a „konzervatív” keresztények Niagarában tartottak egy konferenciát, ahol a reformatori hitvallás kiegészítéseként a következő öt pontot fogadták el:¹²

1. A Szentírás tévedhetetlensége
2. Krisztus valódi istensége

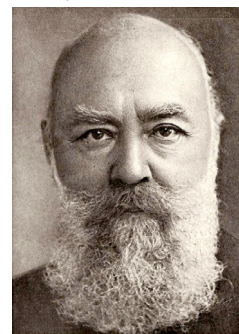
3. Krisztus Szűz Máriától született
4. Krisztus áldozata helyettes jóvátétel
5. Az emberi test feltámadása és Krisztus testben való visszajövetele

Egy másik ehhez is kapcsolódó irányzat, amely nagy visszhangra talált, az úgynevezett evanglikál mozgalom vagy gondolkodásmód. Négy tételre szoktak itt utalni:¹³

1. A Szentírás tekintélye és elégségessége
2. A Krisztus halála által szerzett megváltás egyedülálló fontossága
3. A személyes megtérés fontossága
4. A misszió szükségessége és sürgőssége

Vallási szocialista mozgalom

1917 lehetne akár egy új időszámítás kezdete is. Ebben az évben Oroszország kilép az I. világháborúból, az Amerikai Egyesült Államok pedig belép a háborúba. A világháborút lezáró békék rendezésénél már lehetett tudni, hogy ez inkább egy hosszú fegyverszünet lesz, nem pedig a végleges béke. Az I. világháború utáni útkeresésben a teológiában is megjelenik a szocialista mozgalom.

Christoph Blumhardt

Christoph Blumhardt Jr. (1842–1919) az első személy, akit meg kell említeni mint a mozgalom egyik nagy hatású alakját. 1899-ben a szociáldemokrata párthoz csatlakozik, amelyben aztán képviselői szerepet is vállal.¹⁴ Ekkor többen elfordulnak tőle, sőt lelkipásztori tisztségéről is le kell mondania. Krisztust megváltójának vallotta, de

azt is hirdette, hogy Krisztus által minden ember üdvözl.¹⁵ Gondolkodásának folytatása Jos Colijn szerint két mozgalmat eredményezett. Az egyik inkább a politikai vonalat erősítette, és két neves képviselőjét említi: Herman Kuttert és Leonhard Ragazt. A másik vonal a dialektikai teológia Barth, Brunner nevével jelezve. A mozgalom egyik legradikálisabb teológusa Leonhard Ragaz (1868–1945) lett. Feladta Zürichben az egyetemi

11. Moody, 21–22. o.

12. Jos Colijn: *Egyetemes egyháztörténet* ([Gödöllő]: Iránytű, 2001), 343. o.

13. Uo.

14. Uo., 360. o.

15. Uo., 361. o.

„Hatása azonban rendkívül jelentős Magyarországon is. Amikor Barth 1936-ban Debrecenbe látogatott, úgy fogadják, mint akinek a teológiáját e magyar tájon már ismerték vagy legalábbis sokan becsülték.”

katedráját, és a szocialista mozgalomban vállalt jelentős szerepet.

Neoortodoxia

Barth

Habár Karl Barth (1886–1968) egyik nyilatkozatában elutasította, hogy a neoortodox jelzővel illessék,¹⁶ a köztudatban ez a teológiai irányzat erőteljesen összefonódott az ő nevével. Itt most terjedelmi korlátok miatt nem mutathatom be részletesen Barth életútját, csak legfontosabb életeseményeiről emlékezhetek meg, melyek teológiájára

is jelentősebb hatással voltak. 1911-ben az Aargau kantonbeli Safenvilben lett lelkipásztor egy túlnyomórészt munkásokból és parasztokból álló gyülekezetben. Kapcsolatba került a vallásos szocializmus mozgalomával is. Ennek a két ténynek a hatására is figyelme eszkatologikus távlatokba nyúlt. A római levélről írt művének 1919-ből való változata erőteljesen az „üdvörtörténetileg orientált bibliai teológia hatása alatt áll”.¹⁷ Barth 1921-ben Göttingenben, majd 1925-ben Münsterben, 1930-ban pedig Bonnban kap professzori állást. Bonni működése alatt csatlakozik a hitleri nemzetiszocializmus ellen irányuló küzdelemhez. Az 1934-es Barmeni teológiai nyilatkozat írásában aktívan részt vesz, aminek következtében a náci párt által árulónak nyilvánítják, 1935-ben pedig elveszíti állását, és a svájci Bázelen lévő egyetemre megy tanítani. Életének egyik legfontosabb műve a *Kirchliche Dogmatik* (Keresztény dogmatika), amely halála miatt befejezetlen maradt. Hatása azonban rendkívül jelentős Magyarországon is. Amikor Barth 1936-ban Debrecenbe látogatott, úgy fogadják, mint akinek a teológiáját e magyar tájon már ismerték vagy legalábbis sokan becsülték. Útját először Vasady Béla debreceni professzor szervezte. Az Isten kegyelmi kiválasztásáról szóló négy előadását először Debrecenben mondta el a Kollégium dísztermében, utána Kolozsvárott.¹⁸ Hatása pedig érezhető a

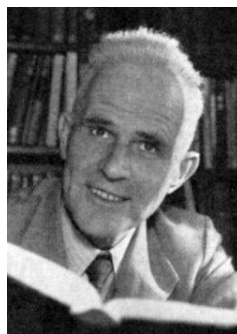
16. Kantzenbach, 173–174. o.

17. Uo., 175. o.

18. Gaál Botond: *Kis tanszékből nagy egyetem* (Debrecen: HITEK DRHE, 2012), 105. o., illetve dr. Fekete

magyar teológiai gondolkodásban is.

Teológiáját dialektikus teológiának nevezzük, mert Isten igazságáról csak tétel és ellentétel, tézis és antitézis, állítás és tagadás formájában képes szólni.¹⁹ Baptista szempontból jelentősnek mondható 1947-ben megjelent „Az egyház tanítása a keresztségről” című munkája. A *Keresztény dogmatika* eszkatológiai részét nem tudta kifejteni, mivel halála megakadályozta ebben.

Brunner

Emil Brunner (1889–1966) szintén ehhez az irányzathoz sorolható svájci teológus. 1924-től a Zürichi Egyetemen tanított rendszeres teológiát. Egyik legjelentősebb műve „Az ember lázadása” (1937). A *Dogmatika* (1946–1960) háromkötetes munka, amelyben támadja Barth „kettős predesztinációról” szóló tanítását.²⁰ 1937-ben,

amikor Svédországba látogatott Brunner és előadásokat tartott, jelentős újítást hozott az én-Te filozófia teológiában való alkalmazása. Ez a filozófiai irányvonal a zsidó származású *Martin Buber* és a lutheránus *Karl Heim* műveivel kapcsolatos. Ezen gondolatok nyomán írta meg 1951-ben „Az egyház félreértése” című munkáját.

Social gospel

Rauschenbusch

Ezt az irányzatot az jellemezte, hogy a teológiát igyekezett a gyakorlati célok elérésének a szolgálatába állítani. A kereszténységben egyébként is jelen lévő szociális érzékenység ilyen módon is megjelent. Az Egyesült Államokban ez a mozgalom visszanyúlt *Walter Rauschen-*

Károly tanulmánya is foglalkozik Karl Barth hatásával: „Karl Barth és a magyarországi gyakorlati teológia”, http://www.reformatus.hu/data/siteattachments/2/2013/1/27/Fekete_Karoly_barth_magyaryakth.pdf.

19 Kantzenbach, 177. o.

20 Moody, 29. o.

„A 20. században a modern ember nem fogadja el az olyan tekintélyt, amely nem hiteles. Bonhoeffer meglátása szerint a tekintélyt ki kell érdemelni, és nem ki kell kényszeríteni.”

busch (1861–1918) szövegéhez. Rauschenbusch édesapja lutheránus lelkész volt, aki az Egyesült Államokba távozva baptista lett.²¹ Tanítása szerint abban a korban, amelyben élt, az Isten országa szociális tartalmának a hirdetése vált szükségessé, ebből következik, hogy a legfontosabb feladatnak a társadalom és a szociális struktúra megreformálását tartotta.

Niebuhr

Újból életre keltek ezek az elvek *Reinhold Niebuhr* (1892–1971) keresztény realizmusában. A mozgalom egyik jelentős műve is Niebuhr nevéhez kötődik, a társadalmi helyzetbe illeszkedő emberről és bűnéről beszél: „The nature and destiny of man” (1941–1943).²²

Bonhoeffer

Dietrich Bonhoeffer (1906–1945) híres teológus és mártír, aki szintén részt vett a hitvalló egyház mozgalmában. Tanulmányait 1924–1928-ig végezte Berlinben, tanárai között pedig ott volt *Adolf von Harnack*, de igen korán jelentős hatást gyakorolt rá *Karl Barth* is. A szekularizáció erőteljesen hatott teológiai gondolkodására. A 20. században a modern ember nem fogadja el az olyan

teknitlyt, amely nem hiteles. Meglátása szerint a tekintélyt ki kell érdemelni, és nem ki kell kényszeríteni.²³ Ezen a ponton bizonyára jelentős hatással volt rá az a társadalmi közeg, amelyben élt. Bonhoeffer beszél arról, hogy a modern ember nagykorú, de szüksége van Istenre. Teológiai gondolkodásában a vallás mint történelmi jelenség jelenik meg, ami meggyőződése szerint hamar el fog tűnni.²⁴ Kiábrándulva az intézményes egyházból a szekuláris kereszténység mellett tört lándzsát, vagyis az egyházon kívüli bizonyoságtélt hangoztatta.

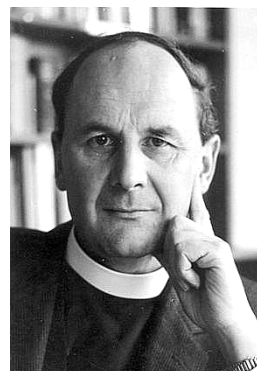
Radikális teológia

Különösen a 60-as évektől *Barth* és *Bonhoeffer* nyomán haladt az általuk kijelölt úton. A mozgalomban hirdették az itt és most jelentőségét és Isten halálát (death of God). Ehhez az irányzathoz sorolható *Paul Tillich* (1886–1965), aki lelkészcsaládban született. 1904 és 1909 között teológiát és filozófiát tanult Berlinben, Halléban és Tübingenben. 1910-ben doktori fokozatot, 1912-ben teológiai licenciát szerzett. 1911–1914 között Berlinben volt segédlelkész,

Tillich

az I. világháború alatt a fronton teljesített táborigyelmeztető szolgálattal. Közben 1916-ban Halléban habilitált. 1919-től a Berlieni Egyetemen rendszeres teológiát tanított. 1924–1925-ben Marburg egyetemén a rendszeres teológia és a vallásfilozófia tárgyait adta elő. 1925–1929-ig a drezdai műszaki főiskolán a vallástudományok professzora volt. 1929–1933-ig Frankfurtban tanított szociológiát és filozófiát. 1933. április 13-án függesztették fel állásából a zsidó hallgatók melletti kiállása és keresztény-szociális meggyőződése miatt. Ezután az Egyesült Államokba emigrált. 1955-ig New Yorkban a Union Theological Seminaryn tanított, 1955–1962-ig a Harvardon, 1962–1965-ig Chicagóban volt professzor.

Robinson

Szintén ehhez az irányzathoz tartozik *John A. T. Robinson* (1919–1983) anglikán püspök. Azt mondja, hogy a vallásos fogalmakat meg kell változtatni, mert a modern embernek már az a szó is értelmét veszítette, hogy „Isten”.²⁵ Hallgatni kell Istenről, de Isten nem hallgat, hanem szól. Meggyőződése szerint viszont nem a Bibliából, hanem a felebarát segítségére és szeretetre szorultsága által. Ez veszélyes, mert ilyenformán Istenről nem lehet beszélni. Ennek azonban messzemenő következményei vannak.

21 Colijn, 347. o.

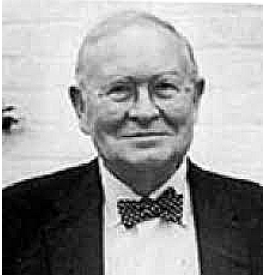
22 Moody, 30. o.

23 Colijn, 367. o.

24 Uo.

25 Uo., 369. o.

„Az elmúlt 20. század kérdései és hatásai meghatározóak a 21. századi teológiai gondolkodás tekintetében. A szolgáló egyház vagy diakóniai teológia magyar vonatkozásai még kidolgozásra várnak.”

Fletcher

Joseph Fletcher (1905–1991) a szituációs etika elnevezésű vita folyamán lett híressé, amikor 1966-ban kiadta a *Situation ethics* című munkáját. Az a gondolat található ebben, hogy csak az etikai normáktól független szeretet lehet a keresztények etikája.²⁶

Teológiai útkeresés

Az 1960-as évek után a teológiában is egy rendeződés veszi kezdetét. Itt külön ki kell emelni *Wolfhart Pannenberg* (1928–2014) krisztocentrikus útkeresését. A krisztocentrikus teológia nem új dolog, hiszen Karl Barth is ezen fáradozott, Pannenberg teológiai központja azonban Jézus földi feltámadása.²⁷ 1967

Pannenberg

óta Münchenben tanított, de gondolatainak hatása igen jelentős a 20. század második felében, egyre világosabb lett, hogy szándéka nem az, hogy akár a régi módon, akár új módon ismertté tegye az üdv-történeti teológiát. Teljesen új utakat akar keresni, és igyekszik a felekezeti határok fölé emelkedni.²⁸

von Rad

Az első kötetben Izrael történeti könyveket, a második kötetben Izrael prófétai hagyományának teológiáját vizsgálja.

Az első kötetben Izrael történeti hagyományát, vagyis a történeti könyveket, a második kötetben Izrael prófétai hagyományának teológiáját vizsgálja.

Moltmann

A reménység teológiája *Jürgen Moltmann* (1926–) nevéhez kötődik. Egyfajta eszkatológiai útkeresést láthatunk nála. Fő műve a „Reménység teológiája” nevet viseli.

Érdekes irányt jelent a mai teológiában a felszabadításteológia. *J. Verkul* holland teológus érdemes itt megemlíteni, aki a felszabadulás fogalmaival értelmezi a megváltást.²⁹ Dél-Amerikában *Gustavo Gutierrez* a szegények felszabadítására hívja fel a figyelmet. A felszabadításteológia egy saját ága a feminista teológia. Ehhez a mozgalomhoz érdemes még hozzávenni az ünneplés teológiáját, melyet Dale Moody saját mozgalomként említ a teológiában.³⁰

Befejezés

Ebben a dolgozatban arra a feladatra vállalkoztam, hogy röviden összefoglalom, milyen teológus gondolkodók mely irányzata volt meghatározó az elmúlt században.

A teológiatörténet, amely a dogmák, hitvallások, teológiai irányzatok neves személyiségeinek ismertetésén túl legjelentősebb gondolataikat, műveiket is egybefoglalja, Magyarországon még kibontakozóban van.

A dolgozat terjedelme miatt nem sikerült minden jelentős gondolkodóról egyformán írni és nyilatkozni. Az elmúlt 20. század kérdései és hatásai meghatározóak a 21. századi teológiai gondolkodás tekintetében. A szolgáló egyház vagy diakóniai teológia magyar vonatkozásai még kidolgozásra várnak.

Felhasznált irodalom:

- Barth, Karl: *Protestant thought from Rousseau to Ritschl* (New York: Harper and Brothers, 1959).
- Bayer József: *A politikai gondolkodás története* (Budapest: Osiris, 2005).
- Brandt, Juliane: „A vallás társadalomtörténete” in *Bevezetés a társadalomtörténetbe* (Budapest: Osiris, 2006), http://www.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop425/2011_0001_520_bevezetes_a_

26 Moody, 35. o.

27 Uo.

28 Kantzenbach, 300. o.

29 Moody, 36. o.

30 Uo., 37. o.

„”

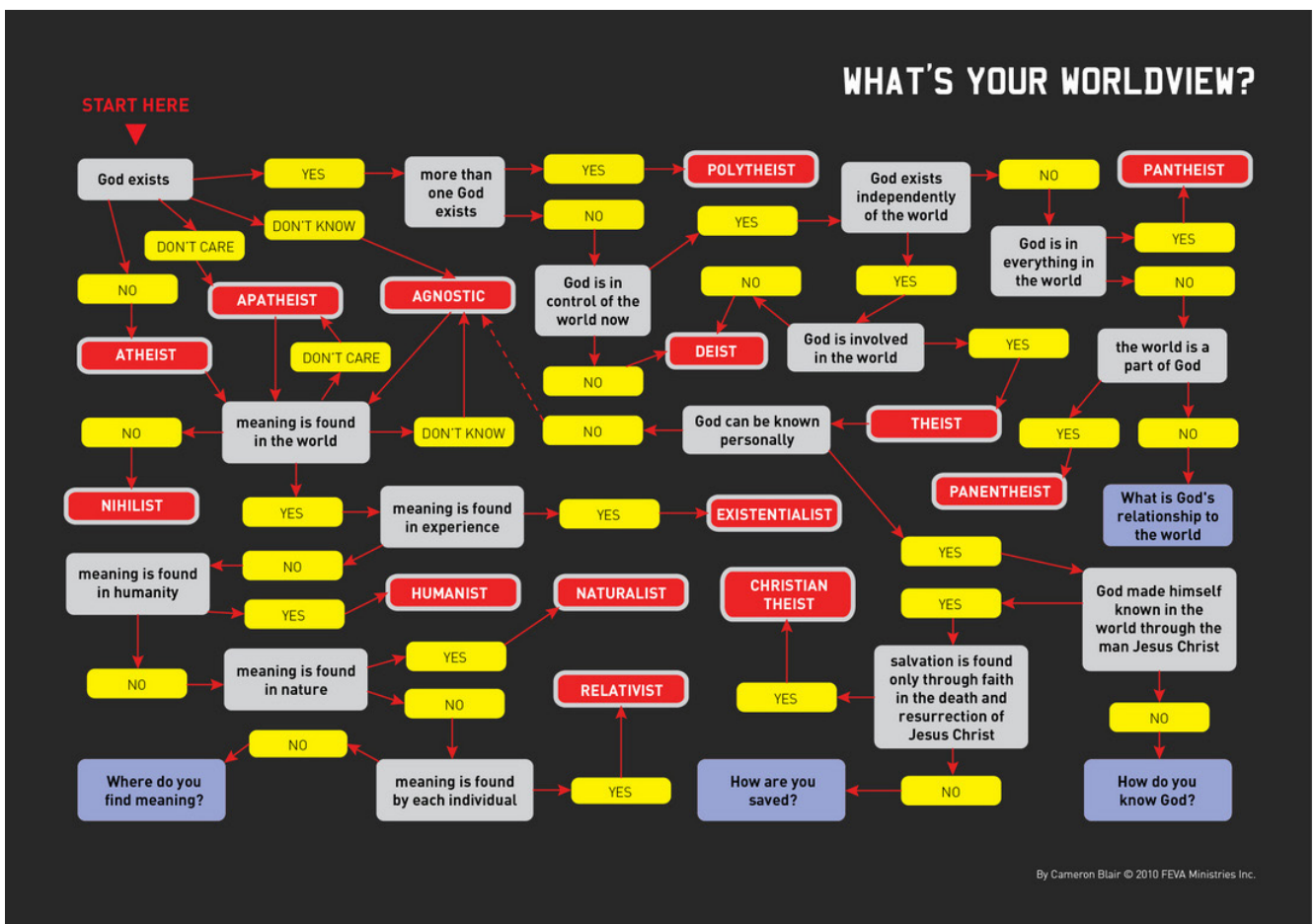
tarsadalomtortenetbe/cho4so2.html (letöltés: 2015. 05. 30.).

- Colijn, Jos: Egyetemes egyháztörténet ([Gödöllő]: Iránytű, 2001).
- Dubberly, Brian: „The life and doctrine Dale Moody”, <http://deekdubberly.com/wp-content/uploads/2011/12/Content-Dale-Moody.pdf>.
- Fekete Károly: „Karl Barth és a magyarországi gyakorlati teológia”, http://www.reformatus.hu/data/siteattachments/2/2013/1/27/Fekete_Karoly_barth_magyargyakth.pdf.
- Gaál Botond: Kis tanszékből nagy egyetem (Debrecen: HITEK DRHE, 2012).
- Heussi, Karl: Az egyháztörténet kézikönyve

(Budapest: Osiris – Teológiai Irodalmi Egyesület, 2000).

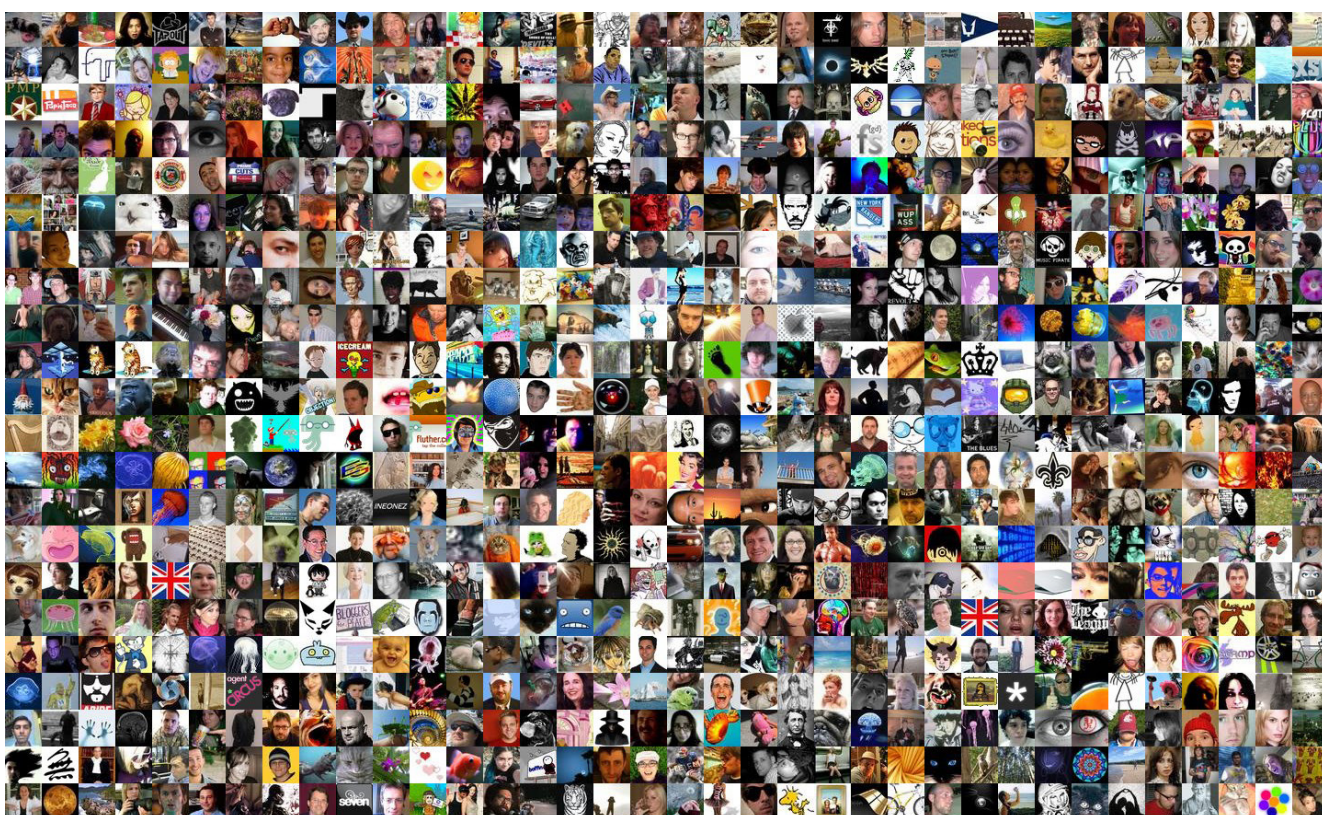
- Kantzenbach, Friedrich W.: Teológiai irányzatok (Budapest: Lux, 1996).
- Lane, Tony: A keresztyén gondolkodás rövid története (Budapest: Harmat–Kálvin, 2016).
- Moody, Dale: Az igazság szava. Kézirat fordítás (Budapest, 2004). (Eredetileg: Grand Rapids: Eerdmans, cop. 1981.)
- Török István: Dogmatika (Kolozsvár: Protestáns Teológiai Intézet, 2006).
- _____ „Korunk teológiai kérdései”. Theologiai Szemle (1943; XIX/3).

„MI A VILÁGNÉZETED?” - FOLYAMATÁBRA

Boncz Zoltán

Az elhívatásunk – avagy miért van a gyülekezet

A gyülekezet Krisztus teste. A gyülekezet az egyház maga. A gyülekezet a hívők közössége. Hosszan sorolhatnánk még a listát, és alapvetően a leírt gondolatok mindegyikéhez tudnánk egy bibliai igeverset társítani, hogy alátámasszuk állításunkat. Bizonyos vagyok benne, hogy rengeteg nézőpont van, és mind indokolható, sőt, mind olyan terület, ami működőképes is tud lenni egy közösségben. Mi az elmúlt másfél évben komolyan elkezdtünk azzal foglalkozni, hogy végeredményben miért van a gyülekezetünk. Nagyon sok választ találtunk erre, amelyek közül többet örömmel tettünk a magunkévá mint részcélt, de teljességgel nem tudtuk alárendelni magunkat.

A hogy látom, manapság sok gyülekezet szenved azzal, hogy a közösség önmagáért létezik. Persze ezt így nem szívesen hallja senki, és leggyakrabban elkezdjük számba venni, hogy miket csinálunk, majd megindokoljuk, hogy vasárnaponként az alkalmaink Istent tisztelik, a bibliaórákon a tagok egymás hite által növekednek Isten igéje által, közösségi alkalmainkon megéljük egymás szeretetét és hordozását, vannak missziós istentiszteleti alkalmaink, és tovább sorolhatnánk az indokainkat, hogy miért nem magunkról szól minden, hogy aztán megnyugodva dőlünk hátra.

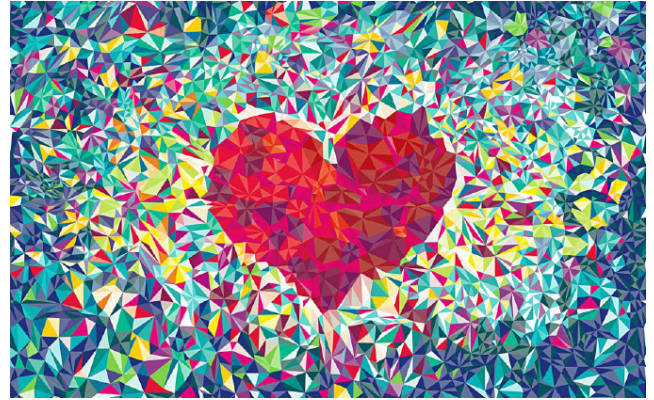
Amikor aztán valaki elkezd olyasmiről beszélni, hogy elemezzük ki a település infrastrukturális, mun-

„Az a kép, ami általában a keresztényekben él a gyülekezeetről, egy utópia. Csakhogy az utópia jelentése röviden ennyi: elképzelt jövőkép, ami a valóságban nem valósítható meg.”

kahelyi, szociológiai adottságait, mérjük fel, mik vannak és mik nincsenek jelen lakhelyünkön, kik vannak a kapcsolati hálónkban, milyen struktúrájú a gyülekezet felépítése akár képzettség, akár életkor, akár szociális vagy filozófiai beállítottság terén, majd vessük össze a falu vagy a város hasonló jellemzőivel, vizsgáljuk meg, mire van szüksége a körülöttünk élőknek, illetve hogy ebből mire tud választ adni a gyülekezet, vagy más hasonló kérdés felvetődik, akkor gyakran megjelennek olyan reakciók, hogy ez nem Isten szerint való, így kihagyjuk a Szentlelket a munkából, ez túl izzadságszagú és hasonlók.

Tisztában vagyok vele, hogy egy kalandregény stílusa mindig kellemesebb műfaj, mint egy analitikus könyv. Emlékszem, egyszer készítették egy olyan filmet, ami az akkoriban divatos világkatasztrófa témáját dolgozta fel, de más stílusban. Gyakori volt annak idején az olyan film, hogy jön egy vírus, amely elpusztíthatja a teljes emberiséget – a vírust könnyen lehetett helyettesíteni teljes lehüléssel, felmelegedéssel, meteorral, űrlényekkel. A vírus megállítására összejött egy stáb, de egy renegát orvos újszerű megközelítéssel megtalálta a megoldást, viszont minden egyéb szervezet akadályozta a munkáját. Rendszerint a katonasággal is szembe kell szállnia hősünknek, valamint szembeülnie kell tudóstársai ellenállásával, hogy végül egy vele teljesen ellentétes személyiségű főhőssel vállt vállt vetve megmentse az emberiséget szinte percek alatt. Ehhez képest az a film, ami olyan mély nyomot hagyott bennem, arról szólt, hogy megjelent egy vírus, amelynek a megállításában egy tudóscsapat vesz részt, a hadsereg együttműködően támogatja a munkát, majd megtalálják a megoldást – tehát nem kell a vírus mellett a fél világgal is megküzdeni. Persze a film itt nem ér véget, hiszen több milliárd vakcina előállítására nem történik meg azonnal, így az ellenszer felfedezése után is még hosszú hónapokig játszódik a film, bemutatva az utána következő eseményeket, például hogy ki hogyan és mikor részesül a gyógymódból. Mondanom sem kell, ez a film nem lett anyagilag sikeres. Megvolt benne az, ami a valóságban történik: a sok és kitartó munka, a fáradság, az elemzés. Ugyanakkor a klisék, a megszokott fordulatok, amelyeket az emberek vártak volna, már nem voltak jelen.

Gyakran ilyennek látom azt a képet is, ami egy jó gyülekezeetről kialakul. Egy jó gyülekezetben mindenki szereti egymást, a tagok megnyílnak egymás előtt

és őszintén beszélgetnek. Az ott levők mind olyan felkészültek Isten ígéjéből, hogy bármelyikük azonnal le tudna vezetni bármilyen gyülekezeti alkalmat. Mindenkinek van saját szolgálata, amelyben soha nem fárad meg. Nincsenek kételyei, kétség a közelébe sem fér, imakérései csak hálaadások, ahogy a bizonyágtételei is mind Isten munkájáról szólnak, nem önnön gyengeségeiről. A misszió terén nagy előrelépéseket érnek el, a gyülekezet folyamatosan növekszik. Istentiszteleteik átütő erővel hatnak, legyen szó akár dicsőítésről, akár imádatról, akár tanításról. Valami olyasmi kép van előttünk, mint amiről az Apostolok cselekedeti 2. fejezetében olvasunk. Félreértés ne essék: én is ezt szeretném átélni. Csakhogy tisztában vagyok azzal, hogy az csupán egy-egy pont volt az apostolok életében, nem pedig a dolgos hétköznapi eseményei. Látjuk előtte is, utána is, mennyi munka, fájdalom, fáradság és félelem vezetett el odáig.

Az a kép, ami általában a keresztényekben él a gyülekezeetről, egy utópia. Csakhogy az utópia jelentése röviden ennyi: elképzelt jövőkép, ami a valóságban nem valósítható meg. Most talán egyesek azt gondolják: ennek az embernek nincs hite, hiszen Istennel minden lehetséges. Nos, a válaszom az, hogy így van, Istennel mindez nemcsak lehetséges, hanem valóság is lesz – a mennyben. Mégis olyan nagy terhet rakunk önmagunkra, testvéreinkre, a szolgálókra ezzel a rossz elvárással, hogy már ennek a súlyától lebénulunk – így pedig nem töltjük be azt, amiért valójában létezik a gyülekezetünk...

Az Efezus 4,1–16-ban a következőt olvassuk:

„Kérlek tehát titeket én, aki fogoly vagyok az Úrért: éljetek méltón ahhoz az elhíváshoz, amellyel elhívattatok, teljes alázatossággal, szelídséggel és türelemmel; viseljétek el egymást szeretettel, igyekezzetek megtartani

„Ha nem vagyunk tisztában azzal, mire hívott el Isten, akkor sok mindent csinálni fogunk, és előfordulhat, hogy néha-néha véletlenül ráhibázunk. De mivel nem tudjuk, hogy arra hívott el minket Isten, még akkor sem fogjuk tudni, hogy jót teszünk.”

a Lélek egységét a békeesség kötelékével. Egy a test, és egy a Lélek, aminthogy egy reménységre kaptatok elhívást is: egy az Úr, egy a hit, egy a keresztség, egy az Istene és Atyja mindeneknek; ő van mindenek felett, és mindenek által, és mindenekben. A kegyelem pedig mindegyikünknek a Krisztus ajándékának mértéke szerint adatott. Ezért mondja az Írás: »Felment a magasságba, foglyokat vitt magával, ajándékot adott az embereknek.« Az pedig, hogy »felment«, mi mást jelent, mint azt, hogy le is szállt erre a földre. Aki leszállt, az »fel is ment«, feljebb minden égnél, hogy betöltse a mindenséget. És ő »adott« némelyeket apostolokul, másokat prófétáku, ismét másokat evangélistáku, vagy pásztorokul és tanítóku, hogy felkészítse a szenteket a szolgálat végzésére, a Krisztus testének építésére, míg eljutunk mindnyájan a hitnek és az Isten Fia megismerésének egységére, a felnőttkorra, a Krisztus teljességét elérő nagykorúságra, hogy többé ne legyünk kiskorúak, akik mindenféle tanítás szelében ide-oda hányódnak és sodródnak az emberek csalásától, tévútra csábító ravaszságától; hanem az igazsághoz ragaszkodva növekedjünk fel szeretetben mindenestől őhozzá, aki a fej, a Krisztus. Az egész test pedig az ő hatására egybeilleszkedve és összefogva, a különféle kapcsolatok segítségével, és minden egyes rész saját adottságának megfelelően működve gondoskodik önmaga növekedéséről, hogy épüljön szeretetben.”

Nem fogunk most végigvenni ebből mindent, azt meghagyom a prédikációkra, de pár gondolatot mindenképp szeretnék kiemelni:

„...éljtek méltón ahhoz az elhíváshoz, amellyel elhívattatok...”

Mi az elhívásunk? Mire lettünk elhívva? Tudom, rengetegszer kérdezik, de ennek egy nagyon egyszerű oka van: ha nem tudjuk, mire lettünk elhívva, akkor nem is fogjuk azt tenni. Ennyire egyszerű. Ha nem vagyunk tisztában azzal, mire hívott el Isten, akkor sok mindent csinálni fogunk, és előfordulhat, hogy néha-néha véletlenül ráhibázunk. De mivel nem tudjuk, hogy arra hívott el minket Isten, még akkor sem fogjuk tudni, hogy jót teszünk. Amikor így működik egy gyülekezet, akkor vannak olyan rövid időszakok, amikor megéljük azt, hogy most valahogy jó a közösség, most valami működik. Nem tudjuk pontosan, hogy mi és miért, de egy röpké pillanatra megéljük azt, hogy milyen fent lenni a megdicsőülés hegyén Jézussal. Aztán pár nap

múlva mindez már csak egy múltó emlék lesz.

Ezen a ponton mindenképp ki szeretném hangsúlyozni, mennyire fontosnak látom, hogy ismerjük azt a települést, ahol élünk, hogy aktívan tudjunk bekapcsolódni annak életébe. Enélkül egyszerűen nem fogjuk tudni Istent láthatóvá tenni ott, márpedig ez egy kulcsfontosságú megbízatásunk.

Szóval mire lettünk elhívva? Te mire lettél elhívva? A te gyülekezetednek mi a küldetése?

Először ezen a vonalon kezdtem el írni ezt az anyagot. Sőt, elég sok gyakorlati lépést le is írtam annak kapcsán, amit meglátásom szerint el kell végeznünk annak érdekében, hogy a fenti kérdéseket meg tudjuk válaszolni. Meggyőződésem, hogy a gyülekezetekben sokkalta több van annál, mint amit jelenleg megélünk. Kimeríthetetlen potenciállal rendelkezünk, mégis alaphangon működünk. Egy régi anekdota jól bemutatja mindezt:

Az orosz erdőgazdaság vezetője behívhatja magához Igor, és azt mondja:

– Igor, te vagy a legjobb favágónk. Képes vagy egy óra alatt 20 fát is kivágni a fejszéddel. Ugyanakkor amerikai kollégáink láncfűrészszel akár óránként 100 fát is kivágnak. Vettünk most tőlük egyet, és rád bízunk, hogy mutasd meg ezeknek a kapitalistáknak, mennyivel jobbak vagyunk náluk. Rendben?

– Da.

Igor kimegy, visszajön egy óra múlva. Kérde tőle a gazdaság vezetője:

– No, Igor, hogy ment?

– Nem tudom, hogy csinálják ezek az amerikaiak, de nekem 25 fánál több nem ment vele.

– Igor, Igor! Ez nem elfogadható. Próbáld meg még egyszer!

Igor elmegy, majd egy újabb óra múlva visszatér elcsigázottan, megtörtén, és azt mondja:

– Akárhogy is próbálkozok, 40 fánál több nem sikerül.

– Igor, tudom, hogy te ennél többet is tudsz. Menj vissza, vágj ki több mint 100 fát, különben kénytelen lesznek új munkát keresni számodra valahol Szibériában! Igor harmadszorra is elmegy, majd visszajön csatákosan, vérhólyagokkal a tenyerén, alig van ereje, és mondja:

Minden tőlem telhetőt megtettem, de 50 fánál többet nem tudtam elérni!

– Nem értem, Igor, mi lehet a gond, hiszen benned volt minden reményem. Na menjünk ki, hadd nézzem meg

„Ott a lehetőség arra, hogy nagy dolgokat tegyünk, rendelkezésünkre áll minden, ami az élethez és a kegyességhez szükséges, ott van mellettünk a Szentlélek, mi pedig a saját erőnkkel próbálkozunk valamit elérni.”

én is, hol van itt a probléma!

Kimennek az erdő szélére, az erdőgazdaság vezetője a kezébe veszi a láncfűrész, berántja, amire beindul az eszköz jellegzetes hangja. Erre Igor értetlenkedve megszólal:

– Mi ez a hang?!

Attól tartok, sok gyülekezet működik ilyen szinten. Ott a lehetőség arra, hogy nagy dolgokat tegyünk, rendelkezésünkre áll minden, ami az élethez és a kegyességhez szükséges, ott van mellettünk a Szentlélek, mi pedig a saját erőnkkel próbálkozunk valamit elérni. Úgy állunk hozzá a dolgokhoz, mint Gedeon tette. Kezünkben a lehetőség, de nem élünk vele. Elfáradunk, kimerülünk, gyakran megsérülünk, közben pedig nem látjuk az eredményt. Sok gyakorlati lépés szükséges ahhoz, hogy ezen változtassunk, hogy megtanuljunk jól bánni a láncfűrészszel, de mintha nem az lenne a fő problémánk, hogy milyen módon használjuk azt, hogyan élizzük meg, hogy fogjuk kézbe, hanem még ott tartunk, hogy be sem indítottuk. Hadd beszéljek tehát most erről! Mit jelent beindítani a láncfűrész...

„Isten gyermekeinek neveznek minket, és azok is vagyunk.” (1Jn 2,10)

Ez a vers a gyülekezetünk láncfűrészének a hangja. Tudjuk elméletben, hogy Isten gyermekei vagyunk. Hallunk erről istentiszteleten, olvassuk a Bibliában, benne él a gondolkodásunkban. Mégis olyan nehezen tudunk így gondolkodni! Féltre állunk oda Isten elé, remegve kérdezzük meg valamit tőle, közben ott van bennünk, hogy vajon mit fog szólni. Nem néz-e furcsán Isten, ha ostobaságot kérdezek? Vajon ki fog akadni rám? Nem haragítom meg az Urat? Egyáltalán meg szabad ilyet kérdezni? Hasonlók járnak sokak fe-

jében, pedig az ő gyermekei vagyunk. *Bogi*, a kislányom, bátran mer bármit, de szó szerint bármit kérni tőlem. Olyan dolgokat is, amelyek egyáltalán nincsenek a hatalmamban, hogy megtegyem vagy megválaszoljam őket. De az ő szemében apa az, aki bármire képes. Sőt, mindenre is! *Boróka* lányom olyan bizalommal jön hozzám, ha valami baja van, és nyúl felém, hogy vegyem fel, hogy biztonságban legyen, hogy abban semmiféle kétely nincs. Eszébe nem jutna, hogy vajon most zavar-e azzal, ha odajön hozzám. Jön, és kész, mert jönni akar, mert szüksége van rám. Tudják, hogy ők az én gyermekeim. Én is tudom. Éppen ezért nem tudok ellenállni nekik, és félreteszem, amivel foglalatatoskodom. Még én sem bírok nem rájuk figyelni, akkor mennyivel inkább tesz hasonlóképpen Isten is. Isten gyermekeinek neveznek minket, de ez nem csak egy gúnynév. Azok is vagyunk. A gyülekezetünk „favágó ereje”, úttörő képessége alapvetően függ attól, hogy ezt el tudjuk-e hinni olyan mélységben, hogy eszerint kezdünk el élni, gondolkodni, hogy mennyire igaz az, hogy őbenne élünk, mozgunk és vagyunk. Ez tehát a láncfűrészünk hangja. Lássuk, mi az üzemanyag!

„Ez az én szeretett Fiam, akiben gyönyörködöm.” (Mt 3,17)

Ezt a mondatot az Atya Jézusra mondta. De vajon nem így gondolkodik rólunk is Isten? Nem ugyanez a hozzáállás van őbenne irántunk is? Vagy azt gondoljuk, hogy minket kevésbé szeret? „Aki tulajdon Fiát nem kímélte, hanem mindnyájunkért odaadta, hogyne ajándékozna nekünk vele együtt mindent?” Amikor a két kislányomra nézek, tudom, hogy az én gyermekeim, és gyönyörködöm bennük. Ahogy pancsolnak, ahogy esznek, ahogy játszanak, ahogy alszanak, akár csak a járásukat nézve, a közös játékukat. Még abban is gyönyörködök és videóra veszem, amikor valami rosszat tesznek. Folyton gyönyörködöm bennük. Nem csak néha, szinte mindig. Csak amikor engedetlenek, hisztiznek, akkor nem tudok bennük úgy gyönyörködni. Akkor is csodálattal tekintek rájuk, csak pillanatnyilag felülírja ezt a szomorúság. Így van velünk Isten is. Gyönyörködik bennünk, örömmel néz minket. De van olyan helyzet számára is, amikor valami ezt felülírja. Különösen amikor nem őbenne bízunk, hanem saját erőnkben, vagy másban, de nem Istenben, és inkább meghátrálunk az elől, amit ő akar elvégezni

„Sok gyülekezet rakásig van olyan emberrel, aki tudja, hogy Isten gyermeke, de talán sohasem élte ezt meg, vagy már nagyon rég tapasztalta meg azt, hogy Isten gyönyörködik benne.”

bennünk és általunk. Akkor nem gyönyörködik bennünk, ahogy az ige is mondja: *„Az én igaz emberem pedig hitből fog élni, és ha meghátrál, nem gyönyörködik benne a lelkem.”* (Zsid 10,38)

Isten gyönyörködni akar benned! Jól jegyezd meg! Isten gyönyörködni akar benned! Megjegyezted? Mondd el magadnak, ha kell, mindennap: Isten ma is gyönyörködni akar bennem! Ne azért mondd el, hogy jól magadba szuggeráld ezt, hanem azért, mert ez az, ahogy Isten tekint rád. Ez az üzemanyag. Ez az, amit a sátán nagyon szeretne, hogy elfelejts, hogy ne emlékezz rá! Sok gyülekezet rakásig van olyan emberrel, aki tudja, hogy Isten gyermeke, de talán sohasem élte ezt meg, vagy már nagyon rég tapasztalta meg azt, hogy Isten gyönyörködik benne.

Elhívattunk. Arra hívattunk el, hogy Isten gyermekei legyünk! A Fil 2,14-16 ezt mondja: *„Zúgolódás és vonakodás nélkül tegyetek mindent, hogy feddhetetlenek és romlatlanok legyetek, Isten hibátlan gyermekei az elfordult és elfajult nemzedékben, akik között ragyogtok, mint csillagok a világban, ha az élet igéjére figyeltek.”*

Isten hibátlan gyermekei vagyunk, akik ragyognak a világban, mint a csillagok. A csillagok, amelyek annak idején megmutatták azt is az embereknek, mennyi idő van, melyik irányba kell menni. Tájékozási pontok voltak az emberek számára. Elhívattunk erre, hogy bizonságok, alapok, iránymutatók legyünk az emberek számára, hogy Istenre mutassunk. Így tesszük látathatóvá Istent a körülöttünk élők számára.

„...egy reménységre kaptatok elhívást...”

Van egy jó kis felsorolás, hogy miként éljünk méltón ahhoz az elhíváshoz, amellyel elhívattunk. Ez után pedig már arról beszél az Ige, hogy mivel Isten egy, a Lélek egy, ezért egyazon reménységre is kaptunk elhívást. Egy az Úr, a hit, a keresztség, az Atya. Más és más ajándékot és képességet kaptunk, de az elhívásunk ugyanaz. Nem ideális a kép, de olyan ez, mint ahogy a láncfűrész szemei egymáshoz kapcsolódnak, és együtt, egy egységként képesek arra, hogy hatalmas fákat is kidöntsenek. Amikor a gyülekezet tagjai megélik ezt az egy reménységet, amikor ez mindenki számára tudatos és ténszerű, amikor mindenki tudja, hogy ő Isten szeretett gyermeke, akiben gyönyörködik az Atya, akkor ezek a láncszemek egyé válhatnak és lehetővé válik a küldetésük betöltése. Akkor ott vagyunk a mester kezében – aki sokkal bölcsőbb, mint Igor –, és megél-

jük, hogy milyen az, mikor azt tehetjük, amire alkotnak minket. Az Ef 2,10 ezt mondja: *„Mert az ő alkotása vagyunk, akiket Krisztus Jézusban jó cselekedetekre teremtett, amelyeket előre elkészített Isten, hogy azok szerint éljünk.”*

Isten alkotott minket, és arra hívott el, hogy bizonyágul legyünk a világban. Elhívott minket arra, hogy

- megdicsőítsük őt,
- megosszuk az örömhírt,
- közösségben legyünk egymással,
- tanítványokká legyünk, akik megélik az Igét,
- szolgáljunk a világ felé.

Ez a mi elhívásunk Isten gyermekeiként, és ahogy ezt tesszük, Isten büszkén ránk tekint, és örül. Nem annak örül, hogy végrehajtjuk az utasításait, hanem annak, hogy megértjük, mi az ő akarata, egy akaratton leszünk vele, együtt, közösen dolgozunk azon, ami számára fontos, megértjük, hogy ő nem azért jött, hogy elítélje a világot, hanem azért, hogy megmentse (Jn 12,47). Hogyan tegyük ezt?

„És ő »adott« némelyeket... [apostolokul, prófétakul, evangélistakul, pásztorokul, tanítókul], hogy felkészítse a szenteket a szolgálat végzésére, a Krisztus testének építésére...”

Nagyon szerettem Johannes Reimer könyvét (*A Lélek kegyelmi ajándékai a gyülekezet életében*), rengeteg hasznos dolgot ismerhettem meg belőle. Valamint az NCD-könyv, *A Lélek ajándékainak három színe* című is hasznos volt, hogy ismerjük és használjuk az ajándékainkat. Ott is tanultunk erről, hogy ezek az ajándékok nem nekünk adtak. Nem arra vannak, hogy nekem jó legyen és kész. Nem arra, hogy büszkén hirdessem, mit kaptam. Ha így használjuk, tévesen használjuk. Arra adtak, hogy felkészítsük a szenteket, azaz egymást a szolgálat végzésére, valamint hogy építsük egymást.

A közösség ereje ebben áll! Egymást készé tenni, egymást felépíteni. Nem azért van egy házi csoport, mert ez a fixa ideája a gyülekezetnek, hogy ha van kis csoport, akkor jó a gyülekezet. Azért van, mert ott tudjuk felépíteni egymást. Nem azért tartunk a férfakkal egy BBQ-partit, hogy jót zabáljunk. Persze szétében az is épít. De az a közösség, ami ki tud alakulni, teret ad annak, hogy aztán legyen bizalmunk egymást építeni – ez különösen nehéz tud lenni férfiak között. Nem azért jó a közös ebéd, mert együtt eszünk. Akkor lesz jó, ha közben odafigyelünk egymásra is. Ha

„Mikor nemcsak vendégül látjuk egy vacsorára, nemcsak benyúlhat a „hűtőbe”, hanem azt mondjuk neki, hogy itt az életem, takarítsd ki és rendezd át úgy, ahogy szerinted jó, akkor mondhatjuk azt, hogy Krisztus hatására történik a változás.”

ez a része kimarad, értelmetlenné válik a közös ebéd is. Egy kirándulás nem azért jó, mert lehet jót túrázni, hanem mert egységgé kovácsolódunk. A gyülekezeti táborba nem azért akarunk elmenni, mert nem tudnánk máshogy eltölteni a szabadidőnket. Dehogynem tudjuk! Azért megyünk oda, mert akarunk egymás hite által épülni. A Róm 1,12 ezt mondja: *„hogy együtt bátorodjunk meg közöttetek egymás hite által.”* Ha csak azért megyünk el istentiszteletre, mert szoktunk, mert hallani akarunk egy jó dicsőítést, egy nagyszerű tanítást, akkor hadd mondjam el, hogy rossz helyen járunk. Vannak a saját gyülekezetünkénél sokkal jobb dicsőítők is, és vannak a pásztorunknál sokkal-sokkal jobb tanítók (nálam biztosan). Ha csak ezért megy el valaki, nincs értelme ott lennie. Mert mi azért megyünk gyülekezetbe, hogy egymás hite által épüljünk, hogy együtt lássuk meg Istent, és együtt dicsőítsük meg őt. Nem magunkért, nem a másikeréért, hanem Istenért vagyunk itt. Hogy Krisztus teste épüljön fel a fejhez méltó módon, ahogy az ige is mondja: „Járuljatok öhozzá mint élő kőhöz, amelyet az emberek ugyan megvetettek, amely azonban Isten előtt »kiválasztott és drága«; ti magatok is mint élő kövek épüljétek fel lelki házzá, szent papsággá, hogy lelki áldozatokat ajánljatok fel, amelyek kedvesek Istennek Jézus Krisztus által.” (1Pt 2,4-5)

A mi elhívásunkban ezt szeretnénk megélni és megvalósítani. Felépülni együtt egy lelki házzá, amely Istenre mutat, őt dicsőíti meg, őt teszi láthatóvá és megismerhetővé a társadalom számára.

Mi a célja az egymás építésének?

„...míg eljutunk mindnyájan a hitnek és az Isten Fia megismerésének egységére, a felnőttkorra, a Krisztus teljességét elérő nagykorúságra...”

A célja nem más, mint az, hogy felépülünk. Hogy eljutunk a hit egységére. Isten Fia megismerésének az egységére. A lelki felnőttkorra. Hogy „az igazsághoz ragaszkodva növekedjünk fel szeretetben mindenestől öhozzá, aki a fej, a Krisztus”. Ki az, aki szeretne felépülni Krisztushoz, eljutni a hit egységére, megismerni Isten Fiát, lelki nagykorúságra vágyik? Ki szeretné ezt? Ez nagyszerűen hangzik, nem? Milyen jó is megélni mindezt! Nos, hadd mondjam el, hogy ennek a záloga a testvéredben van. Az ő felépülése pedig benned. Abban, hogy te milyen mértékben ragaszkodsz Istenhez, hogy milyen mértékben vagy kész az elhívásod-

hoz méltó módon élni, hogy mennyire vagy kész engedelmeskedni és a másik életében szolgálni, hogy kész vagy-e támasszá lenni, építeni és hagyni, hogy téged építsenek. A gyülekezetben, ahol olyan gyakran vannak széthúzások, viszályok, nézeteltérések, haragosok, harcok, a gyülekezetben kell megérteni azt, hogy az én épülesem, az én növekedésem éppen attól a másik embertől függ. Attól, akiről azt gondolom esetleg, hogy nem alkalmas semmire, hogy jobb lenne, ha ott sem lenne. Ha egy láncfűrészten tíz szem elhatározza, hogy innentől ők nem vágják, azzal a teljes láncfűrész működése megakad, lelassul, újra és újra leáll. Hiába kiváló a tizenegyedik szem, ha az előtte levő tíz nem vágott, nem sokat ér. Nem szívesen fogadjuk el, de tudomásul kell vennünk, hogy a mi hitünknek, lelki nagykorúságunknak a záloga nagyrészt a többi testvérben van. Tudunk így nézni a gyülekezetben a többiekre? Tudunk rendszeresen minden egyes személyért könyörögni, imádkozni, szolgálni feléjük? A mi igazsághoz ragaszkodó felnövekedésünk ugyanis jórészt ezen múlik.

„Az egész test pedig... épüljön szeretetben...”

Ez egy jó bátorítás. De mi kell ahhoz, hogy épüljön szeretetben Krisztus teste?

„Az egész test pedig az ő hatására egybeilleszkedve és összefogva, a különféle kapcsolatok segítségével, és minden egyes rész saját adottságának megfelelően működve gondoskodik önmaga növekedéséről, hogy épüljön szeretetben.”

Lássuk, hogy pontosan milyen lépések is kellenek hát ehhez!

Krisztus hatására

Azáltal, hogy Krisztus élő és ható a te életedben. Hogy teret adsz neki, hogy amikor az ajtó előtt áll és zörget, akkor beengeded. De az még nem elég, ha beengeded. Bejöhet valaki az életedbe, adhatsz neki egy kulcsot is az otthonodhoz, de attól még vendég lesz. Nemrég jött hozzánk egy ismerős, aki felhívott telefonon, hogy tizenöt éves érettségi találkozója lesz, és anno hozzám járt ifire a gyülekezetben, ha nem gond, akkor nálunk aludna. Egyáltalán nem emlékeztem már rá, de azért azt mondtam, jöjjön csak, lesz nálunk helye. Lehet, hogy nem leszünk épp itthon, mikor jön, de elmondjuk, hol találhatja a kulcsot, és akkor bejön. Persze a telefonbeszélgetés után egyből rákerestem Facebookon, hogy ki is ő, akkor már kezdett valami halványan de-

„Nem azt várjuk el a másiktól, hogy úgy csinálja, ahogy mi elképzeljük, hanem azt, hogy a saját adottságának megfelelően működjön. A hangsúly pedig a működjön szón van.”

rengeni. Hiába kapott kulcsot, ő attól még vendég volt. Egy barátomnak, akit már több mint 20 éve ismerek, és sokat szolgáltunk régen együtt, nem készítek már reggelit. A feleségem egy alkalommal össze akart készíteni számára egy tálat, de én csak annyit mondtam neki: itt a hűtő, ott a kenyér, amott a tányér, pohár és evőeszköz. Találd fel magad. Ő pedig megtette. Amikor megengeded, hogy azt vegyen ki a hűtőből, amit akar, akkor már közelebb kerül hozzád. Aztán mikor megengeded, hogy benyúljon a szekrényedbe is, még közelebb kerül hozzád. Majd amikor már azt mondd neki, hogy át is rendezheti a lakást, és megengeded, hogy felsöpörjön, kitakarítsa a zugokat, akkor lesz igazán otthon nálad. Amikor ezt a sok lépést megtesszük egyenként Krisztussal, akkor vesz nálunk lakozást. Mikor nemcsak vendégül látjuk egy vacsorára, nemcsak benyúlhat a „hűtőbe”, hanem azt mondjuk neki, hogy itt az életem, takarítsd ki és rendezd át úgy, ahogy szerinted jó, akkor mondhatjuk azt, hogy Krisztus hatására történik a változás. Amikor megengedjük ezt Krisztusnak mint gyülekezet, hogy ilyen formában otthon érezze magát nálunk, azzal indul a változás. Amikor megszabadulunk a felesleges tárolt, haszontalan terhektől, mert azt mondta Jézus, akkor indul el a megújulás. Ezt nem tudom szavakkal megfogalmazni, de másfél éves munkánk gyümölcseként most megéljük mindezt. Én már kezdtem azt hinni, hogy nem fog megtörténni. A legutóbbi gyülekezeti tábor után azt mondtam Istennek, hogy én ennyi voltam, amit rám bízál, mindent megtettem, most már te jössz. Nekem innen nincs lehetőségem jobban kimozdítani az embereket. Ekkor teljes nyugalom volt bennem, hogy most már tényleg nem rajtam múlik. Isten pedig cselekedett. Sorban álltak fel az emberek az istentiszteleten, és mondták el, hogy

akár tíz éve elszenvedett sérelmeiket lerakják, megbocsátják. Sirtak emberek, majd ölekeztek és megbocsátottak. Krisztus hatására változás indult el. Hosszú idő volt, de a legjobban befektetett időnek tekintem ezt. Mert most nem emberek hatására, hanem az élő Isten munkájára történt a megújulás.

Krisztus hatására „egybeilleszkedve és összefogva” – ahogy ő mondja, úgy illeszkedünk és úgy fogunk össze. Nem úgy, ahogy mi elgondoljuk. Nem úgy, ahogy számmunkra kényelmes. Nem úgy, hogy én ennyit hajlandó vagyok megmutatni magamból. Úgy, ahogy ő gondolja.

Egy Twister játékot nem fogsz bárkivel játszani. Mikor nagyon közel kerülsz a másikhoz, és összegabalyodnak a végtagok, ahhoz már bizalom kell. Ahhoz már kapcsolat kell. Nem fogod bárkinek megengedni, hogy ilyen közel kerüljön hozzád. A nők azt mondják, akkor meglátja a másik, hogy nem borotváltam le a lábam. A férfiak azt mondják, akkor megérzi a másik, mennyire megizzadtam. Mit fognak akkor gondolni rólam? Hogy néznek majd rám? De amikor Krisztus hatására kezdünk egybeilleszkedni és összefogni, akkor nem ezekre fogunk figyelni. Akkor nem az lesz bennünk, hogy mit kell szégyellnünk. Akkor nem arra figyelünk, hogy mit gondolunk mi, mert mind tudjuk, hogy nekünk is szőrös a lábunk, nekünk is szagos a hónaljunk. Akkor arra figyelünk, amit Krisztus akar kimunkálni.

Az egybeilleszkedve és összefogva az eredetiben egyfelől azt jelenti, hogy harmonizál. Harmóniában van, egybecseng. Ahogy a két vagy három tanúnak is egybehangzónak kell lennie, hogy Krisztus ott legyen közöttük, úgy itt is erről van szó, hogy egybe kell csengenie Krisztusban a gyülekezetnek. Ha ez nincs meg, akkor hamis tanúvallomás történik. A másik szó a harmonizál mellett pedig az, hogy egyesül, egybekapcsolódik. Mind fizikai, mind értelmi téren. Egyként gondolkodik és egyként cselekszik. Krisztusban ez lesz látható a gyülekezetről. Egy céllal, egy irányba halad. Ahogy a fizikában az erővektorok esetén látjuk, megérthetjük, mennyire fontos az, hogy az erővektorok egy irányba mutassanak. Akkor tudnak a legnagyobb erő kifejtéssel hatni. Ha egy gyülekezet nem tanulja ezt meg, akkor bele is tud roppanni az erőlködésbe, mégsem tud megfelelően haladni. Amikor azonban együtt, egy irányba halad, akkor megtapasztalja, hogy bár nem mindig minden ragyogó, mégis Krisztus igája könnyű, és az ő terhe tud gyönyörűsége is lenni.

”

„...a különféle kapcsolatok segítségével, és minden egyes rész saját adottságának megfelelően működve”

Nem kell mindenkinek egyformán tennie mindezt. Valaki ebben erős, más abban. Nem egyformán kapcsolódunk egymáshoz, mert nem egyforma az adottságunk, képességünk, „lelki alkatunk” sem. Nem várjuk el egymástól, hogy a mi elképzelésünk szerint csináljuk a dolgokat, hanem tudjuk, hogy más és más erőssége, és bizony más és más gyengesége is van a másoknak, épp ezért aszerint állunk hozzájuk. Nem azt várjuk el a másiktól, hogy úgy csinálja, ahogy mi elképzeljük, hanem azt, hogy a saját adottságának megfelelően működjön. A hangsúly pedig a működjön szón van. Azt várjuk, hogy részt vesz, részt vállal a saját képességeinek megfelelően.

„...gondoskodik önmaga növekedéséről”

Fontos pont ez is. Feladatunk gondoskodni önmagunk növekedéséről. Néha sikerül ezt túlhangsúlyoznunk, és olyan nyomatékot kap, hogy amikor beszélgetek valakivel, akkor egyből azt vonja le következtetésként, hogy nem gondoskodtam eléggé önmagam növekedéséről. Érthető, hiszen mindig tudnánk többet is tenni – legalábbis úgy érezzük. De van – nemegyszer –, hogy nem ezen múlik, hanem ahogy korábban szó volt róla, azon, hogy mennyire hagyom, hogy más gondoskodjon az én növekedésemről. Ugyanakkor ne csak a másikat várjam, hogy majd ő épít engem. A mi feladatunk is növekedni. Ha én épülök, akkor tudok segíteni a másoknak is.

Nézzétek meg a kukoricaföldeket! A széleken általában alacsonyabb a kukorica. A levelek levezetik a növényhez a vizet. Az egybefüggő növényzet segít abban, hogy a nap ne tudja úgy kiszáritani a földet. Egymásra vannak utalva. De ha egyik helyen magas a növényzet, amott pedig alacsony, akkor nem tudnak egymásnak segíteni a növekedésben.

Együtt növekednek fel! Így működik a dinnye is. Ha elültetsz egyet, akkor nem tud elegendő vizet kapni. De ha sokat ültetsz, akkor a levelek beterítik a földet, és ott tartják a nedvességet, védve a talajt a naptól. De ha egy dinnye nem kezd el nőni, akkor sem magának, sem a másoknak nem tart árnyékot. Roppant fontos, hogy gondoskodj te is önmagad növekedéséről, különben elhalsz, és nem hozol gyümölcsöt, miközben a másikat sem segíted abban, hogy ő hozzon.

„Az egész test pedig az ő hatására egybeilleszkedve és összefogva, a különféle kapcsolatok segítségével, és minden egyes rész saját adottságának megfelelően működve gondoskodik önmaga növekedéséről, hogy épüljön szeretetben.”

Mi az elhívásunk? Miért van a gyülekezetünk? Ennél messze többet lehetne erről a témáról mondani. Épp csak a felszínt kapargattuk most meg. Mégis, most nagyon fontosnak látom, hogy megértsük, mit jelent, hogy Isten gyermekei vagyunk, és hogy Isten gyönyörködik bennünk. Amikor ezt megértjük és megéljük, akkor ragyogunk, mint csillagok a világban. Amikor eszerint kezdünk gondolkodni, és közben az egész test épül szeretetben, akkor az látható lesz. Azt nem lehet elfedni. Látni fogja a körülöttünk élő társadalom, hogy Krisztuséi vagyunk. Akkor tudni fogják, hogy Isten megismerhető, hogy lehet vele találkozni. Akkor megdicsőül Isten. Elvégre ez az elhívásunk, nem?

Révész Szilvia

A krízis mint lehetőség

A krízisek életünk fájdalmas, nehéz időszakai. Szeretnénk elkerülni őket, minél gyorsabban kimenekülni belőlük, visszarázódni az élet megszokott menetébe. Isten szemszögéből nézve azonban a krízis nem a túlélésről, a kimenekülésről, inkább a változás, a növekedés, a megújulás lehetőségéről szól. Írásomban a krízisek sajátosságait és a bennük rejlő lehetőségeket vizsgálom egyéni és közösségi szinten.

A témával alaposabban is foglalkozom a Harmat Kiadónál megjelent *Keserűből édeset* című könyvemben, illetve a márciusi Egyén és közösség tudományos ismeretterjesztő konferencián tartott rövid előadásom kapcsán.

KRÍZIS VAGY NEHÉZSÉG?

A krízis több, mint nehézség. A nehézségek viszonylag hamar megoldhatók, a krízis megállít, mert ismeretlen a számunkra, váratlanul, felkészületlenül ér. Nincs rá kész megoldóképletünk, nincs meg az eszközkészletünk, hogy gyorsan helyreállítsuk a kárt, pótoljuk a hiányt, megszüntessük a bizonytalanságot. Többnyire tapasztalataink sincsenek ezen a területen. Nem csak negatív események, történések okozhatnak krízist. Ilyen lehet az első munkavállalás, a házasságkötés vagy az első gyermek érkezése is. Ugyanakkor a krízis – ha sikeresen túljutunk rajta – gazdagít. Új tapasztalatokhoz vezet, új dolgokra tanít, gazdagítja jellemünket, problémamegoldó kész-

„A krízis nehézsége összetettségéből fakad. Egzisztenciálisan, érzelmileg, kapcsolatilag, hitben és ki tudja, még hány dimenzióban forgatja fel az életünket.”

ségünket, növeli a hitünket.

A krízis nehézsége összetettségéből fakad. Egzisztenciálisan, érzelmileg, kapcsolatilag, hitben és ki tudja, még hány dimenzióban forgatja fel az életünket.

Az *érzelmi terhek* is kikerülhetetlen részei a kríziseknek. A probléma nem az érzelmekkel van, de helytelen kezelésük okozhat problémákat, ha elfojtjuk őket, nem merünk velük szembesülni, mert gyengeségnek, hitlenségnek tartjuk. Vagy épp ellenkezőleg, ha az érzelmeinkre hallgatunk, azok irányítanak, vezetnek egy krízisben, és az válik céllá, hogy „jól” érezzük magunkat. Az első esetben azt kockáztatjuk, hogy az elfojtott érzelmek később máshol, váratlan helyzetben és módon törnek majd a felszínre, például pszichoszomatikus tünetekben, lelki eredetű megbetegedésekben. A másik esetben pedig fennáll a veszély, hogy az érzelmi nyugvópontra fókuszálva beérjük majd álmegoldással is.

A legtöbb válság az *identitás krízisével* is együtt jár (pl. kapcsolati krízisek, mint a válás, özvegyesség, vagy a természetes fejlődési szakaszok krízisei, mint a tinédzserkor, életközépi válság, nyugdíjazás...). Átrendeződnek a viszonyok, átalakul az, amihez képest meghatározzuk magunkat. A krízisben nyilvánvalóvá válik, hogy többé már nem leszünk, nem lehetünk ugyanazok. Nem lehetek a férje, felesége, nem lesz a pástorom, nem lesz a barátom, nem látom reggel az íróasztal mellett vagy az iskolapadban, más öleli át lefekvés előtt. Ez a váltás élesen jön. Egyik nap még együtt, másnap már külön utakon. Többé már nem ő az, akihez képest magam definiálhatom, és még nem tudom biztosan, hogy merre is tovább.

De épp ez az a pont, ahol a leginkább nyitottak vagyunk arra, hogy meghalljuk Isten hangját, és elfogadjuk üzenetét. Így lehet a hitpróba, az életkrízis személyiségfejlődésünk újabb állomása, ahol hasonlóbba válhatunk ahhoz, akinek Isten szánt, az Atya álmódott. A krízisben könnyen megrendül az ember önértékelése és önbizalma, az énképe is eltorzul. Ahogy Ruth könyvében Naomi (akinek a neve gyönyörűséget jelent) is tiltakozik az ellen, hogy eredeti nevén hívják, és inkább a keserűséggel azonosul, amikor Márának szólíttatja magát. A kifosztottság, megkeseredettség válik alapértelmezett helyzetévé. Ez a negatív, torz érzelmi állapot és énkép eltorzítja a gondolkodását, szemléletmódját, istenképét is. A veszteségén keresztül látja Istent, mint aki bajba döntötte, kifosztotta, ítéletével utóolerte őt. Ez sok hívő alapélménye egy komolyabb krízisben. Így

a hívő életében a komolyabb krízisek könnyen válnak *hitkrízissé* is. A külső történések hatással vannak az Istennel való kapcsolatra is. A Bibliában azt is látjuk, hogy Isten gyakran politikai vagy szociális krízisekkel tette próbára népe hitét. A személyiségfejlődésünk különböző szakaszaiban jelen lévő próbák is hitvizsgák és lehetőségek, hogy jellemünk gazdagodjon, ebben az életszakaszban is bizalmat tanuljunk, bölcsebbé váljunk. Nem az a cél, hogy a hívő az életkríziseken sértetlenül menjen át, hanem hogy e próbák által a hite megmaradjon és megerősödjön, éretté váljon.

Amikor az élet nehezzé válik, két dolog közül választhatunk: közelebb kerülünk Krisztushoz, vagy gyengül a vele való kapcsolatunk, a belé vetett bizalmunk. Időnként a krízisnek kell kimozdítania bennünket. Isten bezár ajtókat, mert eljött az ideje továbblépni. A zárt ajtó előtt vesztegelve ráébredünk, hogy az életben maradáshoz most már lépünk kell, a változás elkerülhetetlen. Isten jól ismer, és tudja, hogy ragaszkodunk a megszokotthoz, a biztonsághoz, és a körülmények kényszerítő hatása nélkül nem biztos, hogy továbblépnénk. De a krízis elvisz arra a helyre minket, ahol Isten használni szeretne.

A HITKRÍZIS ESÉLYEI

A hitkrízis három lehetséges kimenetele:

- az összetört hit
- a megfeneklett hit
- az érett, erős hit.

Az összetört hit – akik a „hit dolgában hajótörést szenvedtek”

A hit hajótörést szenved a hitpróbában (lásd 1Tim 1,19),

„Az őszinte szembenézés mindig fájdalmas, de Isten friss jelenlétével, szavával, vezetésével jutalmazza azt. A küzdelmek, gyötrelmek és emberi erőlködés után felszabadító érzés ezt megtapasztalni.”

ha kiderül, hogy a tárgya saját vágyunk volt csupán, és nem tudunk őszintén szembenézni ezzel. Van, aki képtelen beismerni, hogy ha bármilyen jó szándék vezette is, de félreértette Isten vezetését, akaratát. Ragaszkodik saját igazához, megharagszik Istenre, és hátat fordít neki. Feladja a hitet és a hitben járást, Jézus követését.

A megfeneklett hit – akik „kiskorúak maradtak”

Mások nem szakítanak ilyen látványosan az Istennel. Látszólag hívők maradnak. Eljárnak a gyülekezetbe, keresztény életet élnek, csak megfeneklett az Istennel való kapcsolatuk. Nem kockáztatnak többé. Időnként saját kudarcaink által tanít, visz előre Isten. Őszintén hittük, hogy ő hívott, ő vezetett, de egy idő után be kell ismernünk, hogy erősen befolyásoltak saját vágyaink és motivációink. Az őszinte szembenézés mindig fájdalmas, de Isten friss jelenlétével, szavával, vezetésével jutalmazza azt. A küzdelmek, gyötrelmek és emberi erőlködés után felszabadító érzés ezt megtapasztalni. Szembenézni hibáikkal az erők erénye. Mert elméletben tudjuk, hogy senki sem tökéletes, de egy konkrét helyzetben csak kevesen ismerik be, hogy tévedtek. Emberek vagyunk, akik több-kevesebb sikerrel igyekeznek jól hallani a Mindenható hangját. És minden őszintén beismert tévedésünk erősebbé, érettebbé, kipróbáltabbá tesz. Ilyen a tanulás útja.

Az érett, erős hit

A hitkrízis az Isten követésének, a hitben járásnak elkerülhetetlen része.

Naomi sem tudta, hogyan tovább, amikor hazaindult Móáb földjéről. Ruth sem tudta, hogy alakul majd a jövője, amikor meglátogatta Bóázt. Ábrahámnak sem lehetett egyszerű elhívottként, „népek atyja”-ként

gyermektelenül várni újabb hosszú éveket. Józsefet is kísérthette a feladás gondolata, amikor épp becsületesége és tisztessége juttatta a börtönbe. Dávidnak is lehettek kérdései Isten felé, mikor már – elvileg felkentként – sokadjára kellett Saul elől menekülnie. Pedig ők voltak Izrael hősei!

Hol és mikor váltak azzá? Talán épp azokban a kétségekkel teli pillanatokban, amikor nem adták fel.

A KRÍZISEK TÍPUSAI

Természetes és rendkívüli krízisek

Az emberi élet természetes velejárói az életszakaszok fejlődési krízisei: ezek azokhoz az időszakokhoz köthetők, melyek során a fejlődéshez szükséges, természetes változások végbemennek, ilyen például a serdülőkori krízis, az életkezdés krízise, az életközépi válság vagy az időskori krízis. Teremtettségünknel fogva belénk van kódolva, hogy a nagy életváltozásokkal párhuzamosan bennünk is – az idegrendszerünkben, a hormonháztartásunkban – megváltozik valami, amitől furcsán érezzük magunkat, elbizonytalanodunk korábban biztosnak vélt, megszokott dolgainkban, elveszítjük a stabilitásunkat, és mindez arra késztet, hogy újragondoljuk az életünket. Isten azért tervezte az emberi életet így, hogy kimozduljunk a már megszokottból, hogy kezdjük el érezni a változás, a változtatás szükségességét, hogy újfajta készségeket sajátítsunk el, hogy alkalmassá váljunk a következő életszakaszhoz szükséges szerepcserékre, hogy képesek legyünk továbblépni, elengedni a megszokottat, és kilépni az ismeretlen felé, amely titokzatos módon egyre vonzóbbá válik. Ahogy a teremtett világban, a természetben is minden változásban, mozgásban van, úgy az ember is arra teremtett, hogy változzon, növekedjen, fejlődjön, érjen. Kultúránk azt sugallja, az élet célja, hogy elérjünk egy ideális állapotot, jólétet, komfortot, sikert, és ezt kell megtartanunk a boldogsághoz. Ezért van az, hogy a krízishelyzetekben ösztönösen csak a zavar megszüntetésére, az egyensúly helyreállítására törekszünk. Pedig a krízis célja épp az, hogy valami megváltozzon. Isten eredeti terve az emberrel nem a külső körülményekre, a komfortra és idillre vonatkozik, sokkal inkább a belső értékek kiforrásására, mely egy élethosszig tartó fejlődést igényel. Jó esetben az évek múlásával egyre inkább azok leszünk, akiknek az Atya álmodott és teremtett. Egyre érettebbek, a sallangtól, az elvárásoktól,

„A jól feldolgozott fejlődési krízisek életünk fontos lépcsőfokai a felnőtté és érett személyiséggé válás folyamatában.”

a kultúra nyomásától vagy a rossz családi örökségtől egyre inkább mentesek, letisztultak. Isten terve szerint valódi énünk, a jelmezektől és díszletektől független, igazi énünk meztelen valóságában egyre szebbé és nemesebbé, egyre krisztusibbá válik. És ez a folyamat a kríziseken keresztül halad előre. Minden életszakasznak megvannak a kulcsfontosságú feladatai, melyek sikeres megoldásával az ember egyre alkalmasabbá, felkészültebbé, egyre érettebbé válik. Aztán eljön a változás, a továbblépés ideje, amikor elbizonytalanodik. Jó irányba halad az életem? A helyemen vagyok? Sikerült megvalósítanom az álmaimat? Ez nemcsak a fizikai, de a lelki életre is igaz.

Ezeket a folyamatokat természetes krízisként is emlegetik, amely első hallásra azért érdekes elnevezés, hiszen egy krízist az ember mindig természetellenesnek érez, soha nem tart helyénvalónak. Természetes krízis, mert normális, hogy átmegyünk rajta, az élet elkerülhetetlen velejárója.

A jól feldolgozott fejlődési krízisek életünk fontos lépcsőfokai a felnőtté és érett személyiséggé válás folyamatában.

Néha még ezek a viszonylag kiszámítható életkrízisek is meglepnek bennünket, és időnként külső segítség, tanácsadó kell ahhoz, hogy azonosítani tudjuk, mi történik velünk.

Mennyivel inkább felkészületlenül érnek azok a váratlan krízisek, melyekkel egy hirtelen megjelenő, bekövetkező életesemény nyomán bármikor szembetalálhatjuk magunkat! Egy közeli családtag halála – amit Naominak háromszorosan is át kellett élnie –, egy válás, egy baleset, egy gyógyíthatatlan betegség, a munkahely vagy az otthon elvesztése, természeti katasztrófák, etnikai forrongások vagy terrortámadások pillanatok alatt

megfoszthatnak attól, ami a biztonságot, a jövőt jelentette a számunkra.

A rendkívüli, váratlan krízisek egy része sokakat érint. Naomi idejében ilyen volt például az éhínség. Korunkat, környezetünket milyen krízisek jellemzik? Ilyen például a devizahitel- válság, amely miatt a közvetlen környezetünkben is többen otthontalanná váltak, vagy a gazdasági válság, melynek következtében az Egyesült Államokban nyugdíjasok, idősek ezrei veszítették el nyugdíjalapjaikat. Ilyenek a természeti katasztrófák, a környezeti változások, a terrorcselekmények vagy akár a hormonális fogamzásgátlók mellékhatásaiként is jelentkező meddőség (ma egyes adatok szerint a fogamzóképes fiatal nők 25%-ánál jelentkezik valamilyen termékenységi probléma). Korunk alapvető krízisélménye az emberi létezés céltalanságának, bizonytalanságának élménye. A 20. században az emberiségnek egy újabb veszteséggel kellett szembenéznie: eltűnnek a szorosabb közösségek, a szokások, tradíciók, hagyományok. A modern ember ezt megkönnyebbüléssel nyugtázza, de megfedkedzik a hagyományok szerepéről. Ezek a rituálék meghatározták a változások keretét és módját, körülírták a szerepeket, ki hogyan viszonyuljon az új helyzethez, a változáshoz. A változásokat kísérő krízisek enyhítésére született rítusok egyfajta hídként megkönnyítették az átmenetet az új életszakaszba, élethelyzetbe. Biztosították az elválást az előző élethelyzettől (mint például a gyászhoz kapcsolódó szokások, vagy a házasságkötés során a lány kikérése a szülői házból), elősegítették az eltávolodást a régitől és a közeledést az új élethelyzet felé (lakodalmas menet, halottas menet), valamint az új viszonyokba való belépést (lakodalom, keresztelő). Ezek a rítusok nemcsak az érintett személy, de környezete számára is fontosak voltak, hiszen mindenki előtt világosan deklarálták a változást, és az ebben érintett hozzátartozók is egy „biztonságos” módon átélhették, feldolgozhatták saját veszteségüket vagy az új kapcsolódást. De ilyenek (voltak) az idő vagy az évszakok múlását követő rítusok is (számvetés óév estéjén, betakarítási ünnep), vagy a biológiai élet állomásait kísérő rítusok (férfivá avatás). Segítettek szembesülni a változással, biztonságos keretet adtak hozzá, mert tudtuk, úgy történik majd velünk is, ahogy előttünk olyan sok emberrel, és arra is számíthattunk, hogy a bizonytalanban nem maradunk egyedül, hisz a közösség is felelősséget vállal értünk.

„Istenképűségünkől fakadóan belénk van plántálva a vágy, hogy nyomot hagyjunk a világban vagy legalább egy másik ember életében. S amint tudatosan bennünk ez a cél, rendeltetés, kikerülhetetlenné válik a felelősség, az erőfeszítés és a küzdelem.”

Az élet válságait, a változás időszakait a modern ember is hasonlóan éli át, de a szokások, rítusok elvesztése kapcsán sokszor magára maradt szorongásaival, félelmeivel. Olyan modernnek lettünk, hogy többé nincs szükségünk hagyományra, tradícióra. Nem szeretnénk, hogy mások részesei legyenek életünk változásainak, úgy érezzük, ez a magánéletünkbe való beavatkozás, valami külső elvárás és nyomás, ami csak teher lenne. De mi van a szokások helyett? Sok minden igényli a figyelmünket, rengeteg információ vesz körül, folyamatos a pörgés. Ebben a rendkívül impulzív és rohanó világban könnyen elterelődünk az igazán fontos dolgoktól, és érzéketlenekké is válunk irántuk. Kevésbé fontos Isten személyes terve az életünkkel, közösségünkkel. Ha akarunk is tőle valamit, az leginkább az, hogy segítsen megvalósítani álmainkat. Az információáradat miatt a lehetőségek számolatlan tárháza áll előttünk, ami elbizonytalanít, másrészt az elvárásaink is sokkal magasabban vannak, ami viszont nyomásként nehezedik ránk.

„Ebben az időben” másik nagy kísértésünk a komfort, a kényelem. Jólétünk mindennél fontosabb. Nehezen viseljük, ha valamire várni kell, valamiért áldozatot kell hozni. Lehetőség szerint elkerüljük a felelősséget. Biztosabb nem belefolyani a dolgokba, és kényelmesebb is.

De nem erre születünk. Istenképűségünkől fakadóan belénk van plántálva a vágy, hogy nyomot hagyjunk a világban vagy legalább egy másik ember életében. S amint tudatosan bennünk ez a cél, rendeltetés, kikerülhetetlenné válik a felelősség, az erőfeszítés és a küzdelem. A posztmodern ember Istentől és a többi embertől is független, „felnőtt lett”, akinek önmagának kell(ene) megfogalmaznia saját világképét, életcélját, értékrendjét, és többnyire magára marad a kríziseivel, egyedül keres kiutat, megoldást belőlük. De a krízisek felkészületlenül érik. Nem szokta az ismeretlent, a kényelmetlent, a bizonytalant, és nehezen bírja a nyomást.

MEGOLDÁSI LEHETŐSÉGEK, VESZÉLYFORRÁSOK

Az igazi probléma nem a krízisekkel, hanem a rájuk adott rossz válaszainkkal van. Mert a lényeg a folytatásban, a válaszban van. Életünk következő fejezetében, amely épp ekkor, a krízis kellős közepén veszi kezdetét. Akkor is, ha a krízis közepén csak ritkán gondolunk

arra, hogy ezek a keservesen meghozott döntések, fájdalmas reakciók jelölik ki a folytatás irányát. Nem maga a történés, hanem ahogy arra reagálunk. Mert a rossz is tehet jobbá, és a nehézség terelhet egy másik útra, amelyen járnunk kell.

„Meggyőződésem, hogy az élet tíz százalékban az, ami történik velem, és kilencven százalékban az, ahogy erre reagálok. A hozzáállás fontosabb, mint maga a történés. Fontosabb, mint a múlt, a neveltetés, az anyagi helyzet, mint a körülmények, mint a hibák, a sikerek vagy mint amit mások gondolnak, mondanak vagy tesznek. Sokkal fontosabb, mint a megjelenés, a tehetőség vagy az ügyesség. Ez fog felépíteni vagy szétszakítani egy céget... egy gyülekezetet... egy otthont” – írja *Charles Swindoll*.

A reakció csak rajtunk múlik! Az a mód, ahogyan válaszolunk a kihívásra, meghatározza azt a történetet, amelyet egy nap majd elmesélhetünk. A fő kérdés tehát: mit teszünk a krízissel? Hogyan reagálunk a válságos helyzetekben? Végül milyen megoldást találunk? Hol folytatódik az életünk?

A krízisek lehetséges kimeneteleit a körforgalom képeivel szemléltetem. Ahogy egy körforgalmat többféle kihajtón is elhagyhatunk, úgy egy krízishelyzetet követően is különféle utakon folytathatjuk az életet.

A legjellemzőbb megoldások:

- az összeomlás
- a sikertelen megoldás
- a kompromisszum
- és a jó megoldás.

Az összeomlás

Akkor következik be, ha az ember kilép a krízishelyzetből, feladja a küzdelmet. Nem bírja elviselni a válságos helyzet okozta érzelmi nyomást, nem lát kiutat, nincs ereje továbbkeresni, küzdeni, inkább kilép a helyzetből – s ha nem talál más kiutat, akár az életből is.

Sikertelen megoldások

Ezek hátterében igen gyakran a rossz szülői minták, válságmegoldások állnak. Úgy válnak ezek a reakciók életünk részeivé, hogy sokszor tudatában sem vagyunk, mi történik velünk, miközben csak a feszült helyzetekben, a nyomások között, ösztönösen ezekhez a gyerekkorunktól belénk égett mintákhoz nyúlunk. Gyors és kézenfekvő megoldást jelentenek. Ilyen az alkohol, drog,

„A szülőktől látott rossz minták, rossz válságmegoldások a személyre szabott réseink, melyekkel nem árt résen lennünk a krízisek idején.”

gyógyszerek, falánkság vagy anorexia, játékszenvedély vagy kényszeres cselekvések. De ide tartoznak a kontrollálatlan, intenzív érzelmi kitörések vagy az álomvilágba való menekülés a valóság kihívásai elől (például videójátékok, számítógépes játékok, romantikus filmek vagy ábrándozgatások), sőt a túlzásba vitt sport, egészséges életmód (ortorexia), de akár a munkaalkoholizmus is. Átmenetileg mind csökkenti a nyomást, kiemeli a feszült valóságból, és egy másik, biztonságosabbnak tűnő világba repíti. A problémát azonban nem oldja meg, nem szünteti meg a feszültség eredeti forrását, nem írja felül, nem teszi semmissé a valóságot, amellyel másnap reggel újra szembesülni kell. Csak tovább ront a helyzeten, újabb és újabb problémákkal tetézi az egyébként sem egyszerű szituációt.

A rossz családi mintákat senki sem szeretné lekövetni. Az emberek többsége nem azért ismétli felmenői jellemhibáit, szenvedélybetegségét, mert nem látja, mennyire károsak azok. Hisz saját bőrén tapasztalta meg a negatív következményeket, s valószínűleg gyerekkora óta százszor is megfogadta, hogy ő soha, és bezzeg majd. De a krízishelyzetben, amikor nem bírja tovább a nyomást, az a sokat látott, régi minta automatikusan felidéződik, és lám, neki is enyhülést ad, őt is felszabadítja. Olyan ez, mint egy lyukas esernyő, melyen az eső értelemszerűen mindig ugyanott, a lyukon keresztül folyik be, és az ember nem véletlenszerűen ázik el alatta, hanem előre kiszámítható módon épp ott, ahol a rés található. A szülőktől látott rossz minták, rossz válságmegoldások a személyre szabott réseink, melyekkel nem árt résen lennünk a krízisek idején.

Kompromisszum

A kompromisszum látszólag egy észszerű, jónak tűnő megoldás. A probléma, hogy nem az az út, melyen akkor és ott tovább kellene mennünk. Biztonságos, eredményeket is hozhat, az is lehet, hogy a külső szemlélő számára tökéletes megoldásnak tűnik, de legbelül tudjuk, hogy nem ez a mi igazi rendeltetésünk, nem itt lenne a helyünk. Alkalmazkodtunk egy olyan helyzethez, melyet korábban, a krízis előtt elfogadhatatlannak tartottunk volna, de igazából ma sem tudunk teljesen azonosulni az értékeivel. Ez a belső feszültség újra krízishelyzetet teremthet, bármikor a felszínre törhetnek a bennünk feszülő ellenérzések. Álmegoldás, mert a kompromisszumban az ember nem képes önazonos életre.

Az igazi megoldás

Többféle módon is eljuthatunk a valódi megoldáshoz. A krízist kiváltó tényező spontán, mindenféle komolyabb külső beavatkozás nélkül, magától megszűnik, vagy az ember a saját és a környezetében élők segítségével, külső és belső erőforrások mozgósításával megoldja a helyzetet.

Amire egy krízisben érdemes figyelni

- **A helyes időzítés fontossága.** Nagy a kísértés, hogy gyorsan találjunk valami megoldást. Várni, amíg várni kell. Arra koncentrálni, amit abban a szakaszban akar tanítani az Isten, időnként nagy kihívás.
- **Aktív hozzáállás.** Lépni, ha eljön a cselekvés ideje. A krízis másik veszélye, hogy belemerevedünk, ott rekedünk a problémában, és életünk elakad egy fájdalmas veszteségnél. Sok sorsot láthatunk hozzákötve egy fájdalmas múltbeli emlékhöz, melynek fel nem dolgozott terhe időről időre a felszínre tört, és visszaránt a fájdalmas múltba – kifosztva a jelent, és elrabolva tőlük a jövőt.

A közösségek megtartó ereje a krízisben

Néhány évtizeddel korábban a krízisek feldolgozásában nagy segítséget jelentettek az előző generációk, a közösség, a hagyományok, szokások, rituálék. Mára a közösségek többsége lebomlott, a nagycsaládok megszűntek, helyüket átvették a nukleáris családok (szülő és gyerekek), a legtöbb ember a krízisben is magára maradt. Pedig a lélek ugyanaz, s a krízisben még nagyobb szüksége lenne a támogatásra, a támogató környezet megtartó erejére. A krízis jellemzően beszűkít, torzítja az ember érzékelését, és minimalizálja a kapcsolatait, az őt érő hatásokat is. Ebben a különleges állapotban életbe vágó, hogy legyen mellettünk valaki, aki kirángat, ki segít a mélységből, s aki reálisabban, érzelmektől mentesen látja a helyzetet. Mindezek miatt *a támogató közösségek szerepe egyre fontosabb*, s várhatóan a jövőben egyre jobban felértékelődik. *Ez új missziós lehetőséget, kapcsolódási pontot jelenthet gyülekezeteink számára a körülöttünk élők felé.*

Ennek a kihívásnak azonban csak az egészséges közösségek képesek megfelelni. Elengedhetetlen az őszinteség, nyitottság, ítélkezésmentes, együttérző hozzáállás. Nem tekinthetjük a krízist tabunak, amiről szégyen a gyülekezetben beszélni. Hogyan fordulnának bizalommal idegenek egy krízishely-

„A kritikus élethelyzetek nyitottabbá teszik a körülöttünk élőket is a szeretet és a támogató segítség elfogadására. Hogy megfelelő segítséget nyújtsunk, az egészséges, nyitott, szerető közösségen túl felkészült segítőkre is szükségünk van.”

zetben ahhoz a közösséghez, amelynek tagjai se merik megosztani egymással nehézségeiket, harcaikat? Hogyan reagálunk mások nehézségeire? Mit mondunk, mit nem mondunk a krízisben lévőknek? Mert a lélek támogatása, a vigasztalás szolgálata se olyan egyértelmű a ma embere számára. A felszínes érdeklődés, a felületes beszéd, a közhelyek egy krízishelyzetben lévő számára akár fájdalmat vagy terhet is jelenthetnek. A 2Kor 1,4-ben megfogalmazottak jó kiindulópontot jelenthetnek ebben a szolgálatban. Olyan területen vigasztaljunk, tanácsoljunk másokat, melyen korábban mi magunk is átéltünk már kríziseket. „...mi is megvigasztalhassunk másokat minden nyomorúságban azzal a vigasztalással, amellyel az Isten vigasztal minket.” (2Kor 1,4) A kritikus élethelyzetek nyitottabbá teszik a körülöttünk élőket is a szeretet és a támogató segítség elfogadására. Hogy megfelelő segítséget nyújtsunk, az egészséges, nyitott, szerető közösségen túl felkészült segítőkre is szükségünk van.

Gyorssegély egy krízis esetén

- Nézzünk szembe a tényekkel!** Ami megtörtént, megtörtént. *Azért így szól a Seregek Ura: Gondoljátok meg, mi történik veletek!* (Hag 1,5).
 - Öntsük ki a szívünket!** Most nem kell erősnek látszanunk. Az érzelmek kimutatása nem gyengeség, hanem az emberi lélek természetes válasza. *Kelj föl, jajgass az éjszakában, az örökös kezdetén! Öntsd ki szívedet, mint a vizet, az Úr színe előtt! Emeld föl hozzá kezeidet gyermekeid életéért, akik elaláltak az éhségtől minden utcasarkon.* (JSir 2,19)!
 - Lépjünk át a miérteken!** Engedjük el azokat, adjuk át Istennek! Akár azt is elmondhatjuk neki, hogy
- csalódtunk benne. *Ez szó szerint az a levél, amelyet Jeremiás próféta Jeruzsálemből küldött a foglyok közt megmaradt véneknek és papoknak, prófétáknak és az egész népnek, akiket fogságba vitt Nebukadnecar Jeruzsálemből Babilóniába,* (Jer 29,1).
- Kiáltunk!** Hívjuk segítségül Istent, kérjünk kegyelmet a mai napra! Kérjünk bölcsességet, hogy jól lássuk a helyzetet. *Bölcsé teszek, és megtanítalak, melyik úton kell járnod. Tanácsot adok, rajtad lesz a szemem.* (Zsolt 32,8)!
 - Váltunk nézőpontot!** Istenre nézzünk, és ne a körülményekre! *Tekintetem a hegyekre emelem: Honnan jön segítségem? Segítségem az Úrtól jön, aki az eget és a földet alkotta.* (Zsolt 121,1–2)!
 - Döntsük el, hogy bízni fogunk Istenben!** *De én hiszem, hogy még meglátom az Úr jóságát az élők földjén. Reménykedj az Úrban, légy erős és bátor szívű, reménykedj az Úrban!* (Zsolt 27,13–14)!
 - Adjunk hálát az áldásokért!** Keressük a hálaokokat! *Mindenért hálát adjatok, mert ez az Isten akarata Jézus Krisztus által a ti javatokra.* (1Thessz 5,18)
 - Tudatosítsuk magunkban, hogy a folytatás a mi válaszunkon, a reakciónkon múlik!** *Tanúul hívom ma ellenetek az eget és a földet, hogy előtökbe adtam az életet és a halált, az áldást és az átkot. Válaszd hát az életet, hogy élhess te és utódaid is!* (5Móz 30,19)!
 - Mérlegeljük a lehetőségeket!** *Sokféle szándék van az ember szívében, de csak az Úr tanácsa valósul meg.* (Péld 19,21)
 - Várjunk!** Ne meneküljünk ki a nyomás alól! Ne hamarkodjunk el a döntést! *Lelkünk az Urat várja, ő a mi segítségünk és pajzsunk.* (Zsolt 33,20)!
 - Olyanokkal időzzünk, akik értik, ami velünk történik, akik feltöltenek!** Kerüljük azokat, akik csak leszívnak! *Aki bölccsekkal jár, bölccsé lesz, az ostobák barátja pedig romlottá lesz.* (Péld 13,20)!
 - Engedjük el a múltat, és induljunk el a jövőnk felé** *Ne a régi dolgokat emlegessétek, ne a múltakon tűnődjétek! Mert én újat cselekszem, most kezd kibontakozni, majd megtudjátok! Már készítem az utat a pusztában, a sivatagban folyókat fakasztok.* (Ézs 43,18–19)!
 - Lássuk a krízist lehetőségként!** Esélyként, melyben új kezdet, új környezet, új kihívások, új kapcsolatok várnak.

Selmeczi Ottilia

Intimitásra teremtve

Az intimitás helye és szerepe az életünkben 1.

Mi az intimitás? Ki iránt érezzük? Milyen mélységei vannak? Mi köze Istennek az intimitáshoz? Mit tervezett Isten az intimitással? Milyen hatással van a hitéletünkre és a mindennapjainkra? Csupán házaspárok élhetik át, vagy az egyedülállók is? Mi az intimitás személyes szinten? Csak a szexuális életre irányul? Miért hiányzik sokunknak manapság? Mi ellen kell védeni ezt a drága kincset, és hogyan?

Ezekre és hasonló kérdésekre kerestem a választ szakdolgozatomban. A most induló cikksorozatban röviden szeretném bemutatni kutatásom eredmé-

nyeit, remélve, hogy ezzel felkeltem gyülekezeteink vezetőinek figyelmét erre a fontos témára, segítve őket szolgálatukban.

Mai társadalmunkból a bensőségesség hiányzik. Szinte „lehetetlen” megélni azt a felgyorsult életben, a minket körülvevő virtuális világban. Az évek során azt láttam meg, hogy sok keresztény nem tudja vagy nem is akarja megélni bensőségesen az Istennel való személyes kapcsolatát. A bibliai igazságokat ismerik, de teremtettségük lényegét, az Istennel való in-

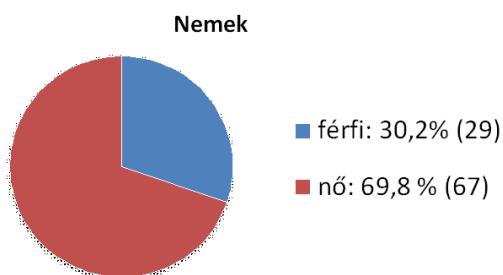
„Mi keresztények is nagyon bizonytalanok vagyunk ebben a témában. Szeretném felhívni a figyelmet arra, hogy milyen nagy szükség van az intimitásra mind az egyéni, mind pedig a házasságunkban, egyáltalán emberi létünkben.”

tim kapcsolat fontosságát nem tudják vagy nem akarják megérteni. A Bibliai Házassággondozó Szolgálat (BHSZ) munkatársaiként pedig az elmúlt években több olyan házaspárral beszélgettünk férjessel, akik azért kértek segítséget, mert a házasságuk az intimitás hiányától szenvedett. A házaspárokért, a jövő generációért érzett felelősség, és a feléjük való szolgálat motivált a témaválasztásban. Dolgozatomat problémafelvetésnek szánom. Az intimitásról keveset beszélünk és keveset tanítunk; hiánya érezhető. Mi keresztények is nagyon bizonytalanok vagyunk ebben a témában. Szeretném felhívni a figyelmet arra, hogy milyen nagy szükség van az intimitásra mind az egyéni, mind pedig a házasságunkban, egyáltalán emberi létünkben. Az individualista társadalomban egyre inkább elszorít az intimitás, amit nem lehet pótolni, mert arra lettünk teremtve. A virtuális, gépiesített világ „megoldásai” nem működnek.

Dolgozatom jellege az úgynevezett „pilot study”, azaz előkutatás. Mivel az intimitás témája „fehér folt”, ezért egy kérdőív segítségével igyekeztem jobban/mélyebben megérteni az alapkérdést, az emberek gondolkodásmódját és a „miérteket” az intimitással kapcsolatban. A kérdőívet összesen 96 válaszadó töltötte ki. Egyes kérdésekre nem mindenki válaszolt. Legkevesebben 62-en válaszoltak meg egy kérdést. A válaszok között nem volt használhatatlan. A kérdőívet minden szociológiai változás nélkül töltöttem ki, ezért nem helyeztem arra hangsúlyt például, hogy csak nők vagy csak egy bizonyos korosztály vegyen részt a felmérésben. Szerettem volna minél átfogóbb képet kapni a témáról.

A MINTA ÁLTALÁNOS ADATAI

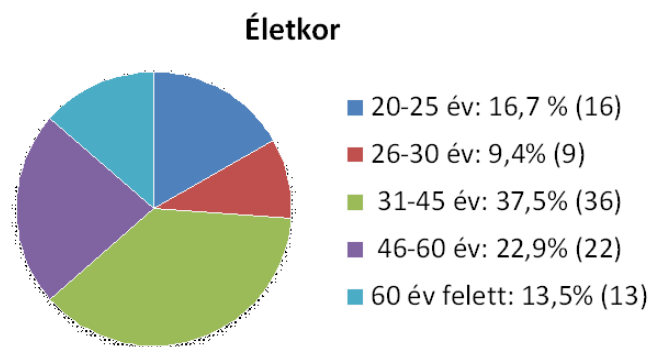
Demográfiai adatok

1. ábra: Nemek szerinti megoszlás

Forrás: Saját vizsgálat, kérdőív az intimitásról, 2017

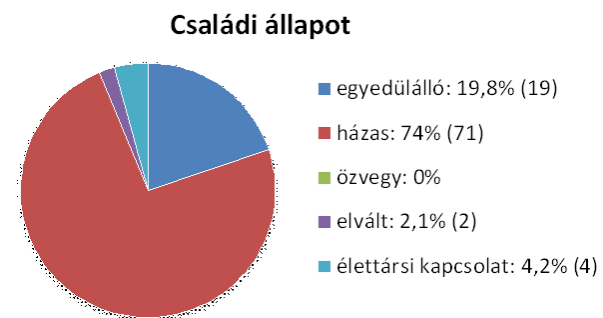
A mintába 96 fő került. 69,8%-uk (67) nő; és 30,2%-uk (29) férfi.

2. ábra: Életkori megoszlás

Forrás: Saját vizsgálat, kérdőív az intimitásról, 2017

A minta életkori megoszlása a következőképpen alakul: a válaszolók 16,7%-a (16) 20–25 év közötti; 9,4%-a (9) 25–30 éves; 37,5%-a (36) 31–45 éves. Ebből a korosztályból töltötték ki legtöbben a kérdőívet. A 46–60 évesek csoportjában 22,9% (22); a 60 év fölöttiek aránya pedig 13,5% (13).

3. ábra: Családi állapot megoszlása

Forrás: Saját vizsgálat, kérdőív az intimitásról, 2017

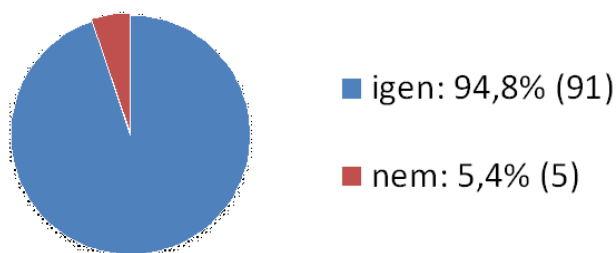
Családi állapotukat tekintve a válaszadók 19,8%-a (19) egyedül él; 74% (71) a házasok aránya; 0% az özvegyeké; és 2,1% (2) az elváltak aránya. Élettársi kapcsolatban 4,2% (4) él. A válaszadók legtöbbször házasokban él.

A Szolgatárs a Facebookon:
facebook.com/szolgatars

„Ahhoz, hogy képesek legyünk meghitt kapcsolatra, el kell tudnunk viselni a másikat akkor is, ha az illető nagyon közel van.”

HITÉLTEL KAPCSOLATOS ADATOK

Magát hívő kereszténynek valló

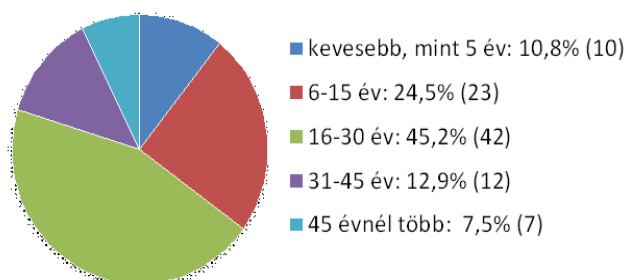

4. ábra: Hívő keresztények aránya

Forrás: Saját vizsgálat, kérdőív az intimitásról, 2017

A válaszadók többsége, 94,8% (91) ember hívő keresztény. Csupán 5,4% (5) nem tartja magát hívőnek.

A megtéréstől eltelt idő

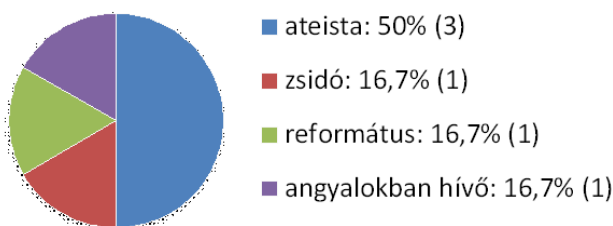

5. ábra: A hitélet időbeni megoszlása

Forrás: Saját vizsgálat, kérdőív az intimitásról, 2017

A megkérdezettek 10,8%-a kevesebb mint 5 éve hívő keresztény. 24,5% (23) 6–15 éve gyakorolja a hitét. A legtöbben, 45,2% (42) 16–30 éve vallják magukat kereszténynek. 12,9% (12) 31–45 éve, 7,5% (7) pedig 45 évnél több ideje követik Jézust.

Egyéb vallások

6. ábra: Egyéb vallások megoszlása

Forrás: Saját vizsgálat, kérdőív az intimitásról, 2017

A magukat nem kereszténynek vallók közül 3 ateista (50%), 1 zsidó (16,7%), 1 református (16,7%), és 1 (16,7%) olyan személy van, aki angyalokban hisz. (Elgondolkodtató, hogy a református illető miért nem tartja magát kereszténynek, vajon miért tartja a reformátusságot más vallásnak?)

AZ INTIMITÁS

Dolgozatom első fejezetében arra vállalkozom, hogy definiáljam azt a nem kissé nehéz terminust, hogy „intimitás”. Mielőtt ezt megtenném, hadd írjak röviden a vonzalomról.

A vonzalom és a közelség

Amikor az intimitás világához közelítünk, először a vonzalom témájához érkezőnk. Hiszen ezzel veszi kezdetét nemcsak a férfi-nő kapcsolat, hanem az emberi kapcsolataink, kötődéseink is. Sőt! Istenhez is vonzódunk. Pascal mondta, hogy mindenki van egy Isten alakú úr, és amíg azt Jézus Krisztus be nem tölti, addig keresünk, kutatunk, vonzódunk Isten után. De vajon kikhez és miért vonzódunk?

Collins az életünkben részt vevő embereket három csoportra osztja.¹ Az ismeretségi körünkbe azok az emberek tartoznak, akiket csupán felületesen ismerünk. A barátaink már közelebb állnak hozzánk. Ők törődnek a másikkal, időt töltenek együtt, és hasonló érdeklődési körük, véleményük van. A hozzánk közel álló barátaink is rendelkeznek a barátok tulajdonságaival, de ezen felül velük kölcsönösen megosztjuk a személyes nehézségeinket, aggodalmainkat. Egy bensőséges baráti kapcsolatban megértjük egymást, közelséget, elfogadást, hűséget, sebezhetőséget, törődést, a másikra való számítást, empátiát és szeretetet élünk át olyan mértékben, amelyet egy átlagos barátságban nem lehet megtapasztalni. Dávid és Jónátán, Ruth és Naomi, Pál és Timóteus ilyen bensőséges baráti viszonyban voltak. Az ilyen kapcsolatok ritkák, mert odaszánást igényelnek.

Ahhoz, hogy képesek legyünk meghitt kapcsolatra, el kell tudnunk viselni a másikat akkor is, ha az illető nagyon közel van. *Pál Ferenc* szerint akkor vagyunk képesek az intimitásra, ha a közel engedést és a távolra

1. Garry R. Collins: *Christian counselling. A comprehensive guide* (Word Publishing, 1988), 189–190. o.

„Az intimitás eredetileg nem érzelmi közelséget jelentett, hanem őszinte szándékot egy információ megosztására. Ehhez kapcsolatra van szükség. Az első dolog, amit megállapíthatunk, az, hogy az intimitás elválaszthatatlan a kapcsolattól.”

hagyást készségezinten tudjuk művelni.² Ha egy ember csak közel tud lenni, az függőségben van. Ha az illető csupán a távol maradásra képes, akkor menekül az intimitás elől. De mi is az az intimitás?

Az intimitás definíciója

Az értelmező szótárak szerint az intimitás szó jelentése és magyarázata: bizalmasság, meghittség, bensőségesség és közvetlenség. Az „intima”, „intimitás” nem más, mint belül lenni, bent lenni, bensőségben lenni. Az intimitás szó eredete a latin intimatus, „valamit tudottá tenni más számára”. Az intimitás eredetileg nem érzelmi közelséget jelentett, hanem őszinte szándékot egy információ megosztására. Ehhez kapcsolatra van szükség. Az első dolog, amit megállapíthatunk, az, hogy az intimitás elválaszthatatlan a kapcsolattól.

Személyes véleményem

Az intimitás Isten ajándéka. Őszinte kitérülködés egy bensőséges, meghitt kapcsolatban, ahol az lehetek, aki vagyok. Intim kapcsolatban lehetek Istennel és a férjemmel, akit Isten adott számomra. Az intimitásban kifejezhetem a másik iránti szeretetemet és bizalmamat, éppen ezért az intimitás befogadás is. Számomra az intimitás a másik személy (Isten és a férjem) szívének megismerése. Ennek a kulcsa a kapcsolat, amit mindennap ápolni kell.

**A KÉRDŐÍVEM ALAPJÁN
MEGFOGALMAZOTT DEFINÍCIÓK**

A legtöbb válaszadó a *bensőséges kapcsolatot* jelöli meg. Többen a *meghittség* jelzöt is használják. Gyakran a válaszadók *két ember szoros kapcsolataként* fogalmazzák meg az intimitást: „Meghitt kapcsolat.” „Az intimitás olyan fogalom, amely bizalomra épülő, csak a legszűkebb környezetünkre tartozó dolog, amely meghitt, bensőséges kapcsolat.” Sokaknak az intimitás „bizalmat”, „közelséget” és „biztonságot” jelent: „Megkülönböztetett bizalom két irányban.” „Szoros kapcsolat, bizalom.” „Az intimitás szóról a személyesség, a bensőségesség jut eszembe, hogy egy ilyen viszonyban teljesen megnyílok a másik felé, beengedem látni a gondolataimba és az ér-

zéseimbe, mert meggyőződtem róla, hogy teljesen megbízhatok benne, úgy fogad el, ahogy vagyok.” Másoknak őszinteséget, megnyílast, kitérülködést jelent: „A személyes határ feloldódása. Teljes kitérülködés.” „Leplezetlen, őszinte odaadás.” „A személyes határ feloldódása.” „Intimitás az, ami a házasságomban az egyik legőszintébb megnyilvánulás szavak nélkül.” Megint mások a szabadságot, a feltétel nélküliséget és az elfogadást hangsúlyozzák: „Feltétel nélküli, szabad, elfogadó közellét.” Vannak, akik a kizárólagosságot emelik ki: „Kizárólagosságot! Kapcsolat a házastársal, amibe más nem fér.” „Olyan információk, amelyek csak rám, vagy rám és a partneremre tartoznak.” „Számomra az intimitás azt is jelenti, hogy van, amit egy bizonyos személynek feltárok magamból, megengedek irányában, illetve az ő részéről is elfogadok, megengedek dolgokat. Vagyis ez bizonyos fokú kizárólagosságot jelent. Nem mindenkivel vagyok intim kapcsolatban, és nem is akárkivel élem az intimitást.” Van, aki meglehetősen tág definíciót ad, mint „két ember magánügye”. Ez bármit is jelenthet, akár az anyagi ügyeket is.

Számomra a legmegdöbbentőbb (a válaszadók 94,8%-a vallja magát hívő kereszténynek), hogy csupán 4 ember definíciójában jelenik meg *Isten*, csak ők fogalmazzák meg, hogy az intimitásnak köze van Istenhez. (A kérdéssel később részletesebben foglalkozom a dolgozatomban.) „Közösség, ami csak Istenre és a házaspárokra tartozik.” „Intim kapcsolatom Istennel is lehet.” Ugyanakkor megfigyelhető, hogy jó néhányan (több nő, mint férfi) kizárólag a *szexualitásra* tudják értelmezni az intimitást, számukra csak ezt jelenti a szó: „Az intimitás számomra szexuális együttléteket jelent, testi kapcsolatot a társammal. Hitem szerint csakis a férjemmel. Nem feltétlenül kifejezetten a szexuális aktust, hanem minden azt megelőző vagy hasonló tevékenységet.” „Testi érzékiség.” „Házaspárok hálószoatitkai.” „Nemiség, férfi-nő kapcsolat, testi érzékiség.” „Nem tudom a szexualitáson túlra kiterjeszteni az értelmét.” Van olyan, aki a kérdést értelmezni sem tudja: „Erre még soha nem gondoltam, hogyan is tudnám definiálni.” Egyetlen válaszadó van, aki részére „semmit” sem jelent az intimitás. Számomra talán ez a legelfogadhatatlanabb válasz.

AZ INTIMITÁS ISTEN TERVE

Az intimitás Isten akaratát képezi az ember életében. Azért teremtette az embert, hogy kapcsolatban legyen

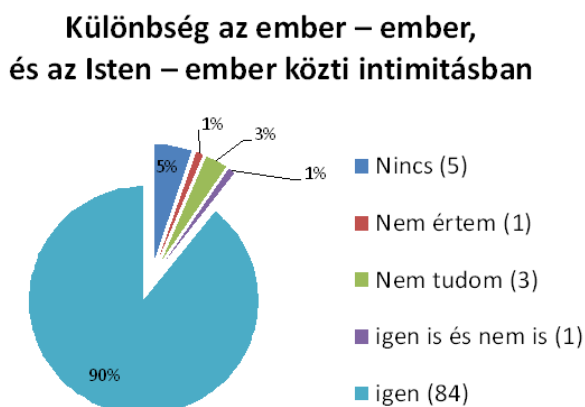
2. Pál Ferenc: *A függőségtől az intimitásig. Vágy, élmény, kapcsolat* (Budapest: Kulcslyuk, cop. 2010), 278. o.

„Mind az ember-Isten, mind az ember-ember közt a bűn óriási éket vágott. A szent Isten tökéletes maradt, de az ember a bűnbeesés folytán lelkileg és testileg a bűn meg a halál uralma alá került.”

vele. Az intimitás Isten ajándéka az ember teremtettségéből adódóan. Az Istennel való intim kapcsolat összefüggésben van a házasságban megélt intimitással. Az ember intimitásra teremtett. A válaszadók által meghatározott ismérvek, mint az önátadás, a bizalom, az őszinteség, a kitárulkozás stb. (lásd fent) egyaránt jellemzők az Istennel való bensőséges kapcsolatra és a házasságban megélt intimitásra. Isten az embert a föld porából formálta, és „az élet leheletét” lehelte bele. Az itt használt görög szó a διδωμι (didómi), jelentése *adni*. A Szentírás tanítása szerint az ember anyagból, másrészt pedig Istentől való. Amikor Isten belelehelte az emberbe a lelkét, önmagát adta az emberbe. A szellemi közelség szinte tapintható ezekben a versekben. Az intimitás itt kezdődik. Az Isten-ember közötti kapcsolatban van az eredete. Isten azért teremtette meg az embert, mert benne akart élni, kapcsolatban akart lenni vele. Isten a szeretetét (ami ő maga: 1Jn 4,8), a legmélyebb tulajdonságát úgy mutatta be, hogy megteremtette az embert, szeretete tárgyát. Éva megalkotása is nagyon bensőséges esemény. Ádám „csontjából való csont” a felesége. Kettejük kapcsolatának nem is lehetne meghittebb alapot adni.

Különbségek az ember-ember és az Isten-ember közötti intimitásban

Izgalmas téma, amely a fentiekből szinte adja magát. Kérdőívemben a következő kérdést tettem fel: „Ön szerint van különbség az ember-Isten és az ember-ember közt lévő intimitásban?”

7. ábra: Különbség az ember-ember és az Isten-ember közötti intimitásban

Forrás: Saját vizsgálat, kérdőív az intimitásról, 2017

A kérdésre 94-en válaszoltak. A megkérdezettek 90%-

a (84) szerint van különbség, a válaszadók 5%-a (5) úgy gondolja, hogy nincs. Az adatkitöltők 3%-a (3) nem tudott erre a kérdésre válaszolni. 1% (1) szerint „igen is meg nem is” a válasz a kérdésre, 1% (1) pedig nem tudta értelmezni a kérdést.

A különbségek definiálása

A válaszadók nagy része „igen”, „van”, „nincs” és „nem tudom” szavakkal válaszolta meg a kérdést. Azonban jó néhányan meg is indokolták válaszaikat, amelyeket az alábbiak szerint rendszereztem:³

Az igennel válaszolók közül sokan megjegyzik, hogy az intimitás testi vonatkozása nem értelmezhető Istennel. A megállapítás igaz, ez a legfontosabb különbség a kérdésen belül. Mivel Isten Lélek, őt nem láthatjuk és nem tapinthatjuk meg. „Az Isten Lélek, és akik imádják őt, azoknak lélekben és igazságban kell imádniuk.” (Jn 4,24) A vele való intimitás kizárólag lelki jellegű lehet, míg az ember-ember közti intimitás fizikai kontaktusokkal is kifejezhető. Egy 46–60 év közötti, férjezett hölgy, aki már 30–45 éve gyakorolja a keresztény vallást, így válaszol a kérdésre: „*Igen. Istennel szellemi szinten, míg emberrel lelki-testi szinten valósul meg.*” Egy másik, ugyanebbe a korcsoportba sorolható családos nő, aki 16–30 éve keresztény, ezt írja: „*Természetes, hogy van, hiszen az ember testi lény.*” Egy másik válaszadó ugyanezekkel a jellemzőkkel írja: „*Igen, az emberek közöttiben megjelenik a testiség is.*” A többség, akik állítják, hogy van eltérés az ember-Isten és az ember-ember közötti intimitásban, a különbséget leginkább a szent Isten és a bűnös ember természetében látják. Nagyon fontos észrevétel, hiszen a bűn következtében az Isten által eltervezett tökéletes kapcsolat elromlott. Mind az ember-Isten, mind az ember-ember közt a bűn óriási éket vágott. A szent Isten tökéletes maradt, de az ember a bűnbeesés folytán lelkileg és testileg a bűn meg a halál uralma alá került. A következő fejezetben ezt részletesebben fogom tárgyalni. Egy 60 év feletti, férjezett nő, aki több mint 30 éve jár hitben, a következőt írja: „*Isten előbb lép, meghív a saját terébe.*” Egy másik, szintén ehhez a korosztályhoz tartozó családos asszony, aki 16–30 éve tért meg, így fogalmaz: „*Igen. Isten alapve-*

3. Mind a 84 válaszadó véleményét nem sorolom fel. A feldolgozott válaszokat csoportosítottam, és azokat néhány példával támasztom alá.

„A legtöbb ember az identitását az alapján határozza meg, hogy mit gondolnak róla mások – szülei, a házastársa, a környezete. Ezeknek az elvárásoknak megfelelően álarcok mögé bújunk és elrejtjük önmagunkat.”

tően más, mint mi emberek, de mégis megengedi, hogy egészen közeli kapcsolatunk (intim) legyen vele, bátorít, hogy titkainkat megosszuk, imában egészen közel hajol hozzánk, de mégis mindig tudjuk, hogy ő felettünk áll, Mindenható, Teremtő, mi pedig teremtmények vagyunk. Társunk ugyanolyan esendő ember, mint mi, intimitásunkban lehetnek hullámhegyek és hullámvölgyek.” Egy 31–45 év közötti házaspár, aki 16–30 éve keresztény, így válaszol: „Istenben soha nem csalódunk, emberekben igen.” Egy 60 év feletti elvált hölgy, aki 6–15 éve tért meg, így indokolja meg a választát: „Igen van különbség. Isten és ember között nincs olyan, amit Isten ne tudna, ne látna. Ember és ember között van különbség, hiszen ha egy másik embert beengedek a »belsőmbé«, akkor kiszolgáltatottá lehetek, esetleg visszaélhetnek velem.” Akik az intimitást csak a szexualitással tudják értelmezni, egyértelműen igennel válaszoltak. Egy 26–30 év közötti házaspár asszony, aki kevesebb mint 5 éve keresztény, ezt írja: „Van különbség, de összefüggés is. Annyira vagyok képes Istennel intim kapcsolatban lenni, amennyire emberekkel, és fordítva is igaz.” Az ő megállapítása teljesen alátámasztja a fentebb leírtakat, miszerint Istennel és emberrel való intimitásra teremtettünk. A házasságban megélhető intimitás és az Istennel megélhető intimitás összefüggéseire később térek vissza.

Visszautalok a számomra legmegdöbbentőbb adatra. A válaszadók 94,8%-a vallja magát hívő kereszténynek, de csupán 4 ember definíciójában jelenik meg Isten. Csak ők fogalmazzák meg, hogy az intimitásnak köze van Istenhez. A teremtéstörténetet, benne az intimitás eredetét tanulmányozva felvetődik bennem a kérdés: mi ennek az oka? Miben gyökerezik ez a jelenség? Ugyanakkor a válaszadók 90%-a világosan megfogalmazza, hogy van különbség az ember-Isten és az ember-ember közti intimitásban. Mindebből arra következtetek, hogy a keresztények nagyon bizonytalanok ebben a kérdésben. Dolgozatom keretei között nincs módomban a kérdésre adható válaszokat részletesen kifejteni. De talán ebből is látszik és érzékelhető, hogy a problémafelvetésem releváns. Az egyházon belül (is) óriási hiány van az intimitással kapcsolatos tanítás terén, a kérdés bibliai lélektan szempontjából való megközelítésében.

PROBLÉMÁK AZ INTIMITÁSSAL

A szégyen és a rejtőzködés

A bűnbeesés történetét Mózes első könyvének 3. részében olvassuk. Miután Ádám és Éva elhitték a sátán hazugságát, és engedetlenek lettek Istennel szemben, azonnal megtapasztalták az eddig nem ismert szégyen érzését: „Észrevették, hogy mezítelenek.” Elrejtőztek Isten elől, és megijedtek. Mollon szerint: „A szégyen egyfajta rejtett zavar, mely áthatja az emberi életet, titkos rettegést és irányítást kifejezve.”⁴ Az intimitás egyik fő akadály, hiszen a lelki sebezhetőség pillanataiban jelentkezik. A szégyen veszélye áll fenn, amikor bizalmat szavazunk valakinek. Mérlegelnünk kell és ki kell egyensúlyoznunk a szégyentől való félelmet és a visszautasítás veszélyét. Fel kell vállalnunk a kockázatot, le kell győznünk az ijedséget. Ha sokszor visszautasítanak, ha megvetéssel bánnak velünk, vagy ha hiányzik az irántunk való együttérzés, akkor mindennek következménye lehet, hogy elzárkózunk érzelmi szükségleteink közlésétől. „Emiatt későbbi életünkben következetesen elkerüljük a meghittséget – írja Mollon. – A túl sok szégyen hatására azt a tudat alatti döntést hozzuk, hogy többé nem vállaljuk a nyitottság és a kitártság kockázatát. A »valódi én« bujkálni kezd.”⁵

Megjegyzem, hogy Isten az emberben kialakult zavart (amely megelőzi a bűnt, és önmagában nem baj) használja. Kommunikál rajta keresztül, felhívja a figyelmet arra, hogy önára van a megoldás. Az összevarodott embernek van lehetősége, hogy Istenben bízva a megoldást megtalálja. Utána jó döntést hozzon Istennel vagy embertársával, párjával való kapcsolatában. Ellentétben a fent írottakkal, ehhez tudatos döntést kell hozni. (A keresztény lelkigondozás elsősorban a tudatos döntésre irányul, és nem beszél tudat alattiról.)

A bűneset következtében az ember alaptermészete a rejtőzködés. Szerepeket játszunk, nem vagyunk önmagunk. A legtöbb ember az identitását az alapján határozza meg, hogy mit gondolnak róla mások – szülei, a házastársa, a környezete. Ezeknek az elvárásoknak megfelelően álarcok mögé bújunk és elrejtjük önmagunkat. Az első fejezetben megállapítottam, hogy az intimitás alapvető ismérve az őszinteség és a bizalom. A rejtőzködés és a szerepjátszás nem engedi megvalósul-

4. Phil Mollon: *Szégyen és féltékenység*. A háborgó mélység (Budapest: Lélekben Otthon Kvk., cop. 2004), 11. o.

5. Mollon, 20–21. o.

„Ahhoz, hogy önmagunkat tudjuk adni egy kapcsolatban, helyes önismeretre van szükségünk. Az intimitásnak ebben óriási szerepe van.”

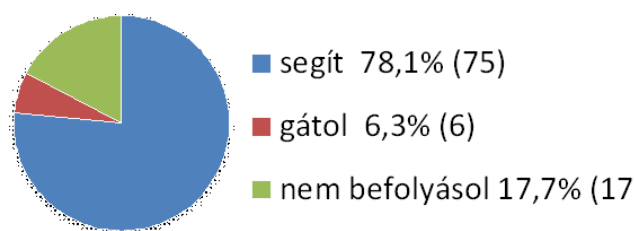
ni ezeket egy kapcsolatban. Mégis mindannyian arra vágyunk, hogy egy kapcsolatban igazán önmagunk lehessünk.

Önmagunk odaadása

Ahhoz, hogy önmagunkat tudjuk adni egy kapcsolatban, helyes önismeretre van szükségünk. Az intimitásnak ebben óriási szerepe van. Ugyanis a meghittségben nemcsak a másikra talál rá az ember, hanem saját magára is. Amikor valaki valódi intimitást él át a társával, akkor egyre mélyebben és valóságosabban ismeri meg a másikat. Közben arra is rájön, hogy kicsoda ő valójában. Tehát az intimitás abban is fontos, hogy önmagam lehessenek. Személyiségünk középpontja az intima, amely énkünk legmélyebb rétegeiben rejlik. Itt találhatóak a legrejtettebb érzéseink, ez ad helyet indítékainknak, ez az eredője a jó és a rossz iránti érzéseinknek, illetve ami alapján megítélünk valamit szépnek és jónak. „Az intima a forrása a személyünk legbensőbb aspektusait kifejező viselkedésünknek is.”⁶ Egy bensőséges, őszinte kapcsolatban ezt osszuk meg a társunkkal. Ahhoz, hogy meg tudjuk osztani önmagunkat a másikkal, ismernünk kell önmagunkat.

Kutatásom eredménye szintén alátámasztja az önismeret fontosságát az intimitás kiépítésében:

Személyiség ismeret és intimitás kiépítése közötti összefüggés

8. ábra: A személyiségismeret és az intimitás kiépítése közötti összefüggés

Forrás: Saját vizsgálat, kérdőív az intimitásról, 2017

A kérdésre, hogy „Személyiségének ismerete segíti vagy gátolja önt az intimitás kiépítésében?”, 96 válasz érkezett. A válaszadók nagy többsége, 78%-a (75) határozott igennel válaszolt. 17,7% (17) gondolja úgy, hogy ez az ismeret

6. Thomas Patrick Malone, Patrick Thomas Malone: *A bensőséges kapcsolatok művészete* ([Budapest]: Ursus Libris, 2004), 23. o.

nem befolyásoló tényező, és mindösszesen 6,3% (6) véli úgy, hogy gátolja személyiségének ismerete egy bensőséges kapcsolat kiépítésében.

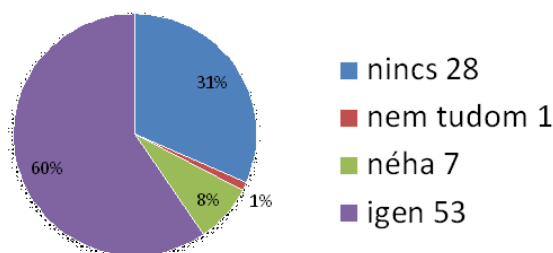
Keresztény emberként valljuk: Isten szeretett, örökbe fogadott gyermekei vagyunk. Az egészséges személyiség erre az igazságra épül fel, illetve ez az emberi méltóság forrása. Valódi identitásunk Istenben, egyedül Istenben gyökerezik. Az alapján, ahogy ő lát minket, amit ő mond és gondol rólunk. Ellenben csak annyit látunk önmagunkból igazán, amit Isten megmutat nekünk. Ahhoz, hogy mindezt megismerjük, szükséges, hogy magát Istent is megismerjük. Az Istennel megélt bensőséges kapcsolat segít helyesen látni önmagam, és tesz képessé arra, hogy megosszam magam egy másik emberrel.

A KÉRDŐÍVBEN MEGFOGALMAZOTT PROBLÉMÁK7

Az Istennel való kapcsolat intimitásproblémái

Az erre irányuló kérdésre – „Önnek vannak intimitási problémái az Istennel való kapcsolatában? Mi ennek az oka? Hogyan próbálja orvosolni?” – 89 válasz érkezett.

Az Istennel való kapcsolat intimitásproblémái

9. ábra: Az Istennel való kapcsolat intimitásproblémái

Forrás: Saját vizsgálat, kérdőív az intimitásról, 2017

A válaszadók 1%-a (1) nem tudta eldönteni, hogy van-e intimitásproblémája az Istennel való kapcsolatának. 8% (7) nyilatkozott úgy, hogy néha van; 31% (28) azt állítja, hogy nincs ilyen jellegű problémája. A válaszadók többsége, 60% (53) pedig határozott igennel válaszolt erre a kérdésre.

Az igennel válaszolók indokait elemezve azt látom,

7. A kérdőívben mind az Istennel való, mind pedig a társas kapcsolatban lévő problémákra rákérdeztem. A válaszokat rendszereztem, azokat foglalom össze.

”

hogy az Istennel való kapcsolat intimitásproblémájának legtöbbször a hely és idő hiányát határozzák meg. „A rohanás, az elmélyülés gyakori hiánya.” „Rohanás, felszínesség, idő hiánya probléma.” Orvoslás: „Több időt szeretnék szánni rá.” „Tudatosság és fegyelmeztség által.”

A problémával küzdők második helyen a bűnt jelölték meg: „Amíg nem látom be a bűnömet, hibámat.” „Igen, vannak. Az oka a bűn. Sajnos az ördög nem alszik, és ha meg is bánom a bűneimet, akkor is úgy érzem, hogy nem vagyok méltó [Isten] közelségére. Orvosolni nem tudom.”

Harmadik helyen a tudatos figyelem hiánya áll. „Igen, ha nem figyelek tudatosan oda, hogy mindennap imádkozzam.” Orvoslás: „Elhatározás és tervezés kérdése, és hogy legyen annyira fontos, hogy ne maradjon ki.”

Néhány válaszadó az őszinteség hiányát említi: „Nem vagyok teljesen őszinte.” Orvoslás: „Megpróbálok teljes egész valómmal kapcsolódni hozzá.”

Mások az önzőséget emelik ki: „Vannak, amikor az önző vágyaimat előrébb teszem, mint az ő [Isten] akaratát.” Orvoslás: „Orvosolni csak megbánással tudom, és önmagam alárendelésével.”

Vannak, akik az eltávolodást, megint mások a bizalomvesztést említik. „Ő örök és állandó, de én nem vagyok az. Időnként eltávolodok tőle, figyelmen kívül hagyom, vagy közömbös. Részemről nem mindig azonos a hőfok és a vágyódás.” „Bizalom elvesztése.” Orvoslás: „Keresés.”

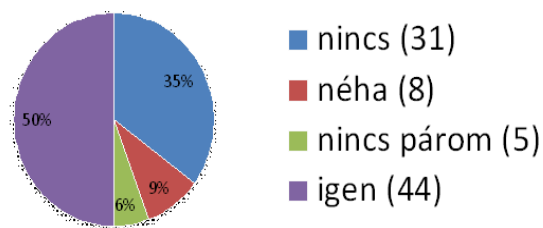
Megnevezett okok még: a hitetlenség; az akarat hiánya; az idegesség; a nehéz kapcsolódás egy láthatatlan személyhez; amikor nem hallani Istent; nehéz kérni; amikor én akarok irányítani és nem akarom beengedni az életem egyes területeire Istent; stb. Szeretném felhívni a figyelmet két válaszadó vallomására, akik a sérült apaképet hozzák fel az Istennel való kapcsolatuk bensőségességének nehézségeire. „Igen. Szerintem a sérült apakép az oka. Ha gyerekként az, akit istenként tiszteltem, olyan volt, amilyen, ráadásul lezáratlan, fel nem dolgozott a dolog, akkor Istent sem tudom a közepembe engedni, nem tudok feltétlenül bízni benne. Úgy próbálok orvosolni, hogy azt mondom magamnak néha: »Nem volt jó apám, de Isten a tökéletes apám-anyám-barátom lehet.«” „Vannak. Berögzült gondolatrendszerem és az, hogy az apámmal való kapcsolatomban befolyásolja. Ha apával rosszul vagyok, Istenre is haragszom.” Szintén fontosnak tartom kiemelni azt a választ, amely az elvárásoknak való megfelelésre hívja fel a figyelmet.

„Igen, vannak problémáim. Amikor valaki megpróbál beleszólni Istennel való kapcsolatomba, hogy az miként elvárt vagy helyes. Orvoslása: aki számomra hiteles, annak elfogadom a javaslatát, de aki nem, annak a kritikáit figyelmen kívül hagyom.”

A társas kapcsolat intimitásproblémái

A kérdőívben a társas kapcsolat intimitásproblémáira is rákérdeztem. Az „Önnek vannak intimitási problémái a társas kapcsolatában? Mi ennek az oka? Hogyan próbálja orvosolni?” kérdésekre 88-an válaszoltak.

A társas kapcsolat intimitásproblémái

10. ábra: A társas kapcsolat intimitásproblémái
Forrás: Saját vizsgálat, kérdőív az intimitásról, 2017

A nyilatkozók fele (44) küzd intimitási problémákkal a társas kapcsolata területén. Mindösszesen 9% (8) válaszadónak van néha előforduló problémája. A válaszadók 35%-a (31) látja úgy, hogy nincs ilyen jellegű nehézsége a kapcsolatában. 6% (5) nem adott választ erre a kérdésre, mivel nincs párja. A válaszokat elemezve azt figyeltem meg, hogy ellentétben az Istennel való kapcsolat intimitási problémáival, a társas kapcsolatok esetében nem tudom meghatározni, melyek a legjellemzőbb problémák az okok sokszínűsége miatt. A 44 válaszadó több mint 20 okot határoz meg. Néhányan a bizalomvesztést és a csalódást jelölik meg: „Hát sajnós bizalmatlan vagyok, de ezt magamban tartom, hogy ne okozzon problémát.” Egyesek a problémákkal nem tudnak mit kezdeni, nem tudják azokat orvosolni. Mások tudatosan figyelnek a megoldásra: „Korábban volt, most már alig. Az ok szerintem ugyanaz: mély csalódottság a gyerekkori intim kapcsolatban, és a csalódás megismétlődésétől való félelem. Orvoslás: Tudatosan. Közélebb engedem magamhoz a párom.” Páran a rossz kommunikációt említik: „Mindketten nehezen fejezzük ki magunkat, én férfiként talán még inkább. Ebből adódnak nehézségek, de mostanában sokkal jobban tudjuk ezeket is

„A társ mindennap ott van mellettünk az érényeivel, a gyengeségeivel és a bűneivel együtt. A vele való kapcsolat ápolása folyamatos önvizsgálatot, időt, energiát és türelmet igényel, amivel naponta szembesülnünk kell. ”

megbeszélni.” Néhányan a fáradtságot, a frusztrációt és az idegességet emelték ki. *„Időnként feszültek vagyunk, nincs türelmünk a másikhoz.”* Vannak válaszadók, akik a titkokat látják problémának. *„Vannak dolgok, amiket nem osztok meg, mert az csak az enyém.”* *„Régi titkok mérgezték a kapcsolatunkat.”* Megnevezett okok még: a szégyen, az időhiány, a félreértés, a szexualitás, a megbántás, az öregedés, az önzés, az elvárások, a lankadó hév, az intimitás eltérő értelmezése és a különböző személyiségek. Számomra a legszomorúbb válasz egy 31–45 év közötti házaspártól érkezett, aki hívő keresztény és 16–30 éve él hitben. Ő tömören így nyilatkozik: *„Elhidegülés, már sehogy.”*⁸

ÖSSZEGRZÉS

Összehasonlítva az Istennel való kapcsolat és a társas kapcsolat intimitási problémáit, a következőket írom:

1. Mindkét területen meghatározó indok az idő, illetve annak a hiánya. Elgondolkodtató, hogy a válaszadók sokkal többen jelölték meg ezt az okot, mint a bűnt. Úgy gondolom, hogy gyarló emberként tudunk időt szakítani Istenre és a társunkra, de kapcsolataink fő problémáját, a bűnt nem oldja meg az idő. Rohanó társadalmunkban felértékelődik az idő, mivel olyan kevés van belőle. Valószínűleg ez a társadalmi nyomás a magyarázata annak, hogy még hívő emberek is ezt tartják az elsődleges problémának. Véleményem szerint önmagában nem az idő a probléma. Most is 24 óra van egy napban, csakúgy, mint száz vagy ezer évvel ezelőtt. A probléma inkább a prioritásokkal és az idő helyes beosztásával van.
2. Mindkét fenti relációban meghatározó a bizalomvesztés, a csalódás, az őszinteség hiánya és a szégyen. Tehát a bűn következménye érezhető a kapcsolatokon is.
3. Szomorúan állapítom meg, hogy a társas kapcsolatok problémáit gyakran nem tudják vagy meg sem próbálják orvosolni. Kevesen nyilatkoznak arról, hogy az adott helyzetet miként szeretnék megoldani. A válaszadók közül többen csupán megnevezik a problémákat, kevesebben dolgoznak is rajtuk, fontosnak tartva a változtatást. Ennek egyik oka a tanult tehetetlenség lehet.⁹ A kudarc, az eredménytelen próbálkozások, és annak a reménynek az elhalása, hogy változtatni tudnak a kapcsolatukon.
4. Ellenben az Istennel való kapcsolatot igyekeznek orvosolni az emberek. Meg is fogalmazzák, hogy a tudatosság milyen fontos. Ez pozitív törekvés. Érdemes elgondolkodni az okokon. Miért törekszenek az emberek arra, hogy az Istennel való kapcsolatukat rendezzék, és miért hiányzik ugyanez a törekvés a társas kapcsolataikban? Természetesen a kérdés megválaszolása alapos kutatást igényel. Jelen helyzetben hipotetikus gondolatokat tudok felvetni erről. Lehet, hogy többségünknek a láthatatlan Isten felé könnyebb ígéreteket tennünk. A társ mindennap ott van mellettünk az érényeivel, a gyengeségeivel és a bűneivel együtt. A vele való kapcsolat ápolása folyamatos önvizsgálatot, időt, energiát és türelmet igényel, amivel naponta szembesülnünk kell. Gyakorló lelkigondozóként úgy látom, hogy a párokat tanítani kell arra, hogy ápolják a kapcsolatukat Istennel és a házastársukkal.

Néhány konkrét problémára később térek vissza. Sorozatom következő részében azt vizsgálom meg, miként éljük meg az intimitást Istennel és a házasságban.

8. A fent megfogalmazott kommunikációs anomáliákat *Timothy Keller* amerikai presbiteriánus lelkész egy feladatlapban, a „Kommunikációs tanácsok”-ban dolgozta fel. Ez a munkalap a Szentírást alapul véve rámutat a házasságokban felmerülő kommunikációs anomáliákra, és megoldásokat ajánl. Dolgozatom szűkös keretein belül nincs lehetőségem kutatásom megállapításait Keller munkájával összevetni, de túl szeretnék azokon mutatni. Ezért a 2. mellékletben csatolom a „Kommunikációs tanácsok”-at további tanulmányozásra, összevetésre.

9. A tanult tehetetlenség pszichológiai fogalom. Az a mentális állapot, mely során az egyén az egymást követő kiszámíthatatlan negatív ingerek hatására feladja, hogy azokat megpróbálja elhárítani, még akkor is, ha elkerülhetőek lennének, mert arra a meggyőződésre jut, hogy nem képes ezeket az averzív ingereket befolyásolni. A tehetetlenség legfőbb jellemzői közé tartozik a negatív előfeltételezés a jövőre vonatkozó történésekkel kapcsolatban, reménytelenség és passzív viselkedés.

Tisza Attila

Bibliapark Magyarországon

Gondolatok három tételben

MÚLT

*„Tudom, rég elmúlt
Az amikor még kissrác voltam,
Más volt az életem,
Én úgy emlékezem.”*

(Szörényi Levente – Bródy János)

Éveken át minden nyáron gyerekek tucatjait nyaraltattuk és tanítottuk – előbb teológiai hallgatóként, majd fiatal lelkészként – egyházunk „Tahi táborában”.

Mint a Kegyelem Alapítvány önkéntesei hónapokkal a nagy esemény előtt már szerveztük az egyhetes nyári üdülés minden napját óránkénti ütemezéssel. 1990-et írtunk, arról a hétről Győri Lajos áldozatos operatőri szolgálatának köszönhetően másfél órás videofelvétel készült, melyből ez írásban látható képek a régmúlt technikája miatt nem HD minőségűek.

Szolgálatunk és szinte éjjel-nappali ébrenlétünk, jelenlétünk elsősorban az Úr iránt érzett őszinte, fiatalos

szerepetünk és lelkesedésünk eredménye lehetett. Nem sajnáltuk – és nem számoltuk – az időt, pénzt, energiát, ha gyerekekkel és mennyei ügyekkel kellett foglalkoznunk.

Természetesen élvezetes volt nekünk az őszinte, kreatív munka- és testvérközösség. Pedagógusi és teológusi szakmai szempontok szerint állítottuk össze a tematikus programot, igyekeztünk arra, hogy koruknak, vérmérsékletüknek, műveltségüknek és hitbeli érettségüknek megfelelő legyen az intellektuális táplálék. Lelki eledelről a szervezők gondoskodtak, fizikai táplálékról a konyhán dolgozók és segítők.

Azon a héten az egyik kisfiúnál egy matrósapkát és valami különös kütyüt láttunk, persze nemcsak mi, hanem a szobatársai, tábortársai sokkal inkább. Keveredett is belőle némi civakodás, perpatvar. Az ügy apropója okán született egy filmforgatókönyv az irdalmas samaritanus történetének mintájára, akkori „modern” tábori környezetbe helyezve a szituációt.

Lényegében a sapkás gyereket kirabolják, elveszik a kütyujét, végül az útfélen fekvő talicskás fiú segít rajta.

megfelelő módon, még ha megöregszik, akkor sem tér el attól.” (Péld 22,6)

A nézeteltérés okán elgondolkodtam: milyen jó lenne egy olyan keresztény létesítmény, ahol komplex módon megvalósulhatna minden: a nyaralás, a keresztény közösségben átélt öröm, bánat, féltékenység, hazugság, irigység, megbocsátás... A fiatalok személyiségfejlesztő nevelése, oktatása, hitük fejlődésének formálása. Mindez szórakoztató módon, netán filmfelvétellel segítve és dokumentálva. Családias környezetben, elkötelezett Krisztus-hívó pedagógusok közreműködésével.

Akkor még nem vált egyértelművé az intézmény neve, „bibliatábor”, „bibliapark” egyaránt „járt” a fejekben, nyelvemen. Éveken át érlelődött, formálódott a gondolat, mint egy álom: és látást adott eszembe az Úr.

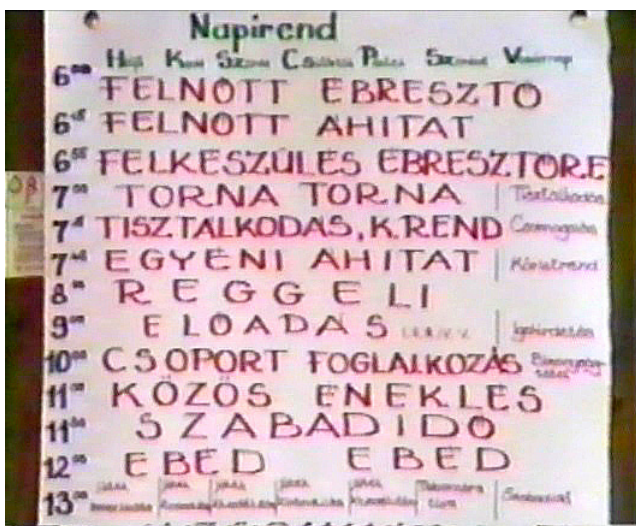
2008-ban kaposvári lakosként egyértelművé vált számomra a továbblépés kényszere: megvásároltam a www.bibliapark.hu, www.bibliapark.com, www.bibliapark.org domainneveket, melyeknek tulajdonosa és a domainnévhez kapcsolódó honlap fenntartója lettem.

JELEN

„Neveld a gyermeket a neki

Napjainkban is működik a Bibliapark koncepcióját világszerte bemutató honlap, melynek felületén az alább megfogalmazottak bárki számára szabadon hozzáférhetőek.

1. A világon egyedülálló Bibliapark szabadidőközpont létrehozása és működtetése valósulhatna meg Magyarország területén. Jelenleg nincs a földön olyan – az általános iskolás és kiskorú ifjúság javára, hasznára átadható és tanítható, a Biblia könyveinek vallási, erkölcsi, szociális, gazdasági üzeneteinek pedagógiai módszerekkel és eszközökkel történő kifejtésére létrehozott – intézménykomplexum, amely a gyereksereg mellett egész évben látogatók ezreit fogadhatná a világ számos országából.
2. A széles körben használt, Károly Gáspár által fordított, valamint a Szent István Társulat által kiadott Biblia Ó- és Újszövetsége lehet a koncepció vezérfonala. Egy-egy könyv hangsúlyos mondanivalóját,

üzenetét megjelenítő építményben, épületben áttekinthető, megfogható, kipróbálható és élményszerző módon – pedagógusok közreműködésével és felügyeletével – játékosan taníthatóvá, fejleszhetővé, korrigálhatóvá válik egy-egy területe a kiskorú, illetve fiatalok gyermek személyiségének. Az egyedülálló Bibliapark interaktív élményközpont elsődleges célkitűzése elsősorban az iskoláskorú ifjúság oktatása és nevelése tervezett módon, egy-két hetes turnusokban.

3. Minden bibliai könyv számára kialakításra kerülhetne egy épület, mely formájában, méretében jelenítené meg a könyv vagy pásztori levél központi üzenetét. Az épület helyiségeiben elhelyezhetők és bemutatathatók a tartalomhoz kapcsolódó tárgyak, eszközök (pl. a Rómaiakhoz írt levél esetében Róma korabeli makettje, híres épületei, uralkodóinak képei, mellszobormásolatai, római öltözékek, gladiátorszerek, páncélzatok, korabeli játékok...). Bizonyos eszközöket oktatási célból felügyelet mellett a tanulók kipróbálhatnak. Területszerzéssel kapcsolatos történetek okán szituációs játékokkal modellezhető a kitartás, önfeláldozás, összefogás, szoli-

daritás. Egyes magatartás- és viselkedésformák (pl. köszönés, egymás üdvözlése, étkezési szokások) humorosan taníthatóak vagy elutasíthatóak lennének.

4. Mindemellett a felnőtt korosztály keresztény szellemiségű, értékvalasztású és értékteremtő szórakoztatása is megvalósulhat a Bibliapark látogatói programban szervezett aktív részvétel esetén. Modern technikai eszközeinkkel (internet, elektroakusztika, digitális, virtuális vizualitás alkalmazása) olyan elemek, effektek, szituációk szimulálhatóak, melyek élménye tanulságként rögződhet a memóriában.
5. Bibliai könyvenként 0,5 hektár terület felhasználása a Bibliapark területén célszerű és gyalogosan is bejárható. Az épületek, építmények között sétálóutak, ligetek kerülnének kialakításra. A 30–40 hektáron megvalósuló Bibliapark létesítménykomplexum felnőtt munkatársi, lakóhelyi, szakmai csoportok számára szervezett és meghirdetett programok esetében különleges és attraktív módon hozzájárulhat a modern társadalomban élő, egyre inkább individualistává váló, önmaga világa felé forduló egyén társas kapcsolatainak pozitív átalakításához, kiteljesítéséhez.

6. A Bibliapark projekt megvalósítása három fázisban történne:

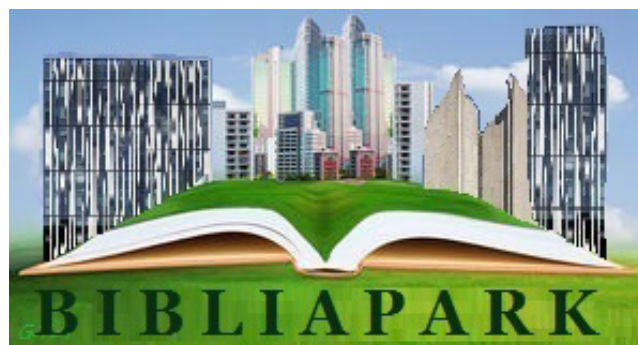
- Első fázisban a bibliai könyvekhez tervezhető épület, építmény kiválasztása tematizáltan kiírt pályázat útján történne. A tematikus funkcióhoz (pl. törtvények, szabályok, rendelkezések a történelemben, korszakokban, civilizációkban, Európában és a nagy civilizációkban) illeszkedne a tartalmat bemutató építmény formája, mérete. A különböző társadalmi, civil csoportok, alapítványok, nonprofit és forprofit szervezetek együttesen valósíthatnák meg elképzeléseiket a pedagógusok által képviselt iskolákkal, szervezetekkel.
- Második fázisban a nyertes pályaművek kivitelezését, építését elvégezhetné egy, a magyar állam által megbízott vagy közbeszerzési eljárás során nyertes vállalat.
- Harmadik fázisban a magyar nyelvű közoktatási intézmények pályázhatnak próbaverzió, próbajáték, tesztműködés elnyerésére, adott pedagógiai szempontsor szerinti működtetés kidolgozására. Későbbiekben a Bibliapark meglátogatása szerepelhetne a Nemzeti alaptanterv ajánlott feladatai között.

7. Mint nemzeti projekt, a társadalmi egyeztetés, tervezés és megvalósítás szakaszában elősegítheti a keresztény egyházak közötti ökumenikus együtt-

működést. A zsidó-keresztény párbeszéd megerősödhetne egymás teológiai, archeológiai, kulturális szempontjainak figyelembevételével.

8. Nem elhanyagolható módon a nemzetgazdaság bevételeihez jelentősen hozzájáruló turizmus, idegenforgalom is profitálhat a létesítmény multifunkcionális működéséből. A külföldről érkező tanuló- és turistacsoportok egész hetes szervezett „tanulmányi” kirándulása télen-nyáron üzemelő szállodai és étkeztetési szolgáltatásokat nyújthat különböző árkategóriákban, minőségben.
9. A létesítmény épületeinek, területeinek bérlése különféle rendezvények, konferenciák, házasságkötések, filmforgatások, események rendezéséhez biztosítható.
10. Nemzetközi konferenciák és rendezvények helyszínéül is szolgálhat a látványosságokban gazdag Bibliapark. Továbbképzőhelyszín és -központ lehet a közoktatás, illetve a szociális ágazatban tevékenykedők számára is.
11. Segítheti a hazánkban élő népesség önértékelésének, nemzeti önbecsülésének egészséges javítását. Megfelelő eszköz lehet az idegen nyelv hatékony elsajátításáért vívott harc területén. Segítheti a Magyarország területén kívül élő magyar anyanyelvű népesség identitástudatának, kapcsolatrendszerének erősítését.

Előfizető/Vevő		Tiszta Attila Tiszta Attila Kaposvár 7400			
Tiszta Attila 7400 Kaposvár. Adószám / Köztisztviselői adószám: Díjbekérő száma szám: 9208020522					
kiegényítés módja átutalás	SZJ szám 72.60	teljesítés dátuma 2008. 03. 05.	kiállítás dátuma 2008. 03. 05.	fizetési határidő 2008. 03. 05.	számlaszám 200803000040
megnevezés	menny.	m.e.	ÁFA nélk. egys.ár	ÁFA kulcs	nettó össz.
domain regisztráció bibliapark.hu időszak kezdete: 2008-02-17 évek száma: 2	2	db	1.250,00 Ft	20%	2.500,00 Ft
ÁFA nélküli érték összesen					2.500,00 Ft
ÁFA kulcs és ÁFA értéke:					500,00 Ft
A számla végösszege:					3.000,00 Ft

„Erősítheti Európában hazánk keresztény kultúraközvetítő és megőrző, valamint a kultúrák közötti egyensúlyt megteremtő és fenntartó nemzetközi szerepét.”

12. Az Erzsébet-program keretén belül létrejött gyermektáboroztatási programhoz hatékonyan és megfelelő módon illeszthető a Bibliapark területén kínált és szervezett szórakoztató, minőségi élményeket nyújtó időtöltés.
13. Erősítheti Európában hazánk keresztény kultúraközvetítő és megőrző, valamint a kultúrák közötti egyensúlyt megteremtő és fenntartó nemzetközi szerepét.
14. Az internet felhasználásával hazai és nemzetközi projektek, vetélkedők, versenyek szervezése, lebonyolítása is lehetővé válna a Bibliapark területén.
15. A Bibliapark projekt kivitelezésének, működésének tervezete megfelelő körülmények biztosítása mellett a megvalósítást vállaló fél rendelkezésére bocsátható.

JÖVŐ

„A titkok az Úréi, a mi Istenünkéi, a kinyilatkoztatott dolgok pedig a miénk és a fiainkéi mindörökké, hogy teljesítsük ennek a törvénynek minden ígését.” (5Móz 29,28)

„Mert csak én tudom, mi a tervem veletek – így szól az Úr -: jólétet és nem romlást tervezek, és reményteljes jövő az, amelyet nektek szánok.” (Jer 29,11)

„Azt pedig tudjuk, hogy akik az Istent szeretik, azoknak minden a javukra szolgál...” (Róm 8,28)

„Aki pedig mindent megtehet sokkal bőségesebben, mint ahogy mi kérjük vagy gondoljuk, a bennünk munkálkodó erő szerint: azé a dicsőség az egyházban Krisztus Jézus által nemzedékről nemzedékre, örökkön örökké.” (Ef 3,20–21)

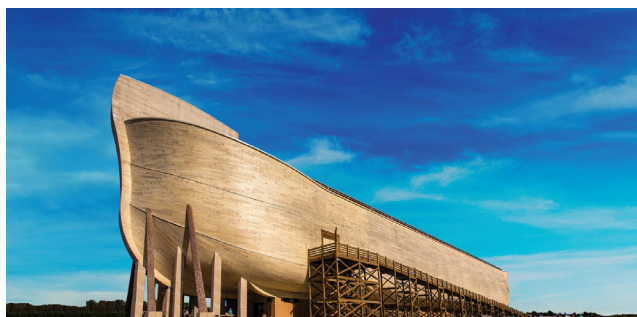
BIBLIAI TÉMÁJÚ PARKOK VILÁGSZERTE

The Holy Land Experience, Orlando, Florida
(holylandexperience.com)

Noah's Ark, Hong Kong (noahsark.com.hk)

The Ark Encounter, Williamstown, Kentucky (arkencounter.com)

Tierra Santa, Buenos Aires, Argentina (tierrasanta.com.ar)

Patkás Rita

Krisztus rajtunk keresztül a cigányok között

Tuzséri testvérek a 2017 évi MABAVITON

Napjainkban egyházunk az ország több mint 350 településén van jelen. Szociális, közoktatási, felsőoktatási intézményeket tart fenn, aktív szerepet vállal a helyi közösségek építésében hitéleti és kulturális programokkal, együttműködve más egyházakkal, a helyi önkormányzatokkal és civil szervezetekkel. Gyülekezeteink, oktatási, szociális, karitatív intézményeink és szervezeteink munkája nyomán nap mint nap több tízezer emberért

vállalunk felelősséget hazánkban és határainkon túl is. Jelentős szerepet vállalunk tevékenységeink körében a rászorulóknak, a hátrányos helyzetűek, köztük a cigány emberek támogatásában is. Az 1990-es évek elejétől elinduló cigányok közötti missziómunka mára már intézményi keretek között is jelentős szerepet kap, épp ezért szükséges az Istentől vett látással együtt szolgálnunk ezen a területen is.

Kezdetek...

A magyarországi baptista cigánymisszió szervezett formában az 1990-es évek elejétől kezdődött. Egy mástól függetlenül *Billy Graham* 1989-es evangelizációján a soltvadkerti baptista gyülekezettel eljött egy cigány család, akik utána kérték, hogy otthon is legyenek bibliaórák. Ugyanakkor a tuzséri cigánytelepen is elindult egy gyermek-, majd felnőttfoglalkozás. 1995-ben pedig Csobánkáról néhányan megtértek a szentendrei gyülekezetben. Így a baptista cigánymisszió kezdetét pontosan nem lehet meghatározni, de mindig voltak olyan baptista testvérek, akik szívére helyezte Isten a cigány emberek megtérését. Az ő áldozatos munkásságuk hatásának köszönhetően Magyarországon 1999-ben az első baptista romakonferenciával szervezettebb formában is elindulhatott a romamisszió. Azután az egyház vezetése *Csuhai József* lelkipásztort bízta meg az országos missziómunka összefogásával, ma pedig *Kovács Bálint* lelkipásztor a cigánymissziós bizottság elnöke.

„Hiszem, hogy Isten egy új időt, új lehetőséget hozott el a cigány embereknek a mi korunkban. Jézus Krisztus evangéliuma elérte őket is, létrejönnek gyülekezetek, közösségek. Fontos, hogy ezek a közösségek erősödjenek és összekapcsolódjanak a már korábban megalakult nem cigány gyülekezetekkel, szolgálatttevőkkel, a különféle társadalmi közösségekkel. Országunk és azon belül egyházunk jövője szempontjából nagyon fontos a cigánymisszió

Rétközberencsiek bemerítése a Tiszánál

és az, hogy ez a szolgálati terület összeépüljön és együtt növekedjen a különböző egyéb missziói területekkel. Fontos, hogy a cigány emberek megtalálják a lelki otthonukat ezekben a közösségekben, és az evangéliummal átítatva, de az ő kultúrájuknak megfelelően tudják élni hitéletüket és a mindennapjaikat. Bátorítom azokat, akik elhívást éreznek erre a szolgálatra, hogy kapcsolódjanak bele egyházunk cigánymissziójába, és dolgozzanak együtt azokkal, akik már ebben szolgálnak!” – vallja Papp János egyházelnök.

Gyülekezetek és célok

Az elmúlt tizennyolc évben sok testvér munkálkodott a misszióban, és a kitartó, áldozatos munka eredménye beérett, és néhány év alatt több mint 30 helyen jött létre házi csoport és gyülekezet. A létszám elképesztően

„Kiemelt fontosságúnak tartjuk a magyar gyülekezetekkel, egyházunkon belüli oktatási és szociális intézményekkel történő együttműködést és hidak építését a társadalomban.”

Sikeres vizsgázók a Roma Bibliaiskolában

gyorsan növekedett, több mint 400 fő lett bemenítve. Néhány magyar testvér vállalta a szolgálatot a cigány testvérek között, de a távolság és a rohamosan növekvő létszám miatt egyre kevesebb idő jutott a tanítványozásra. Szolgálók hiányában túlságosan hamar lettek a cigány testvérek beállítva a szolgálatba, a vezetésbe, és hamar meglátszódott, hogy ez a lelki fejlődés rovására ment. Tapasztalataink szerint többéves bemenített élet után vannak igazi megújulások, megtérések és ennek nyomán a gyakorlati életben látható életváltozások. Az újonnan megtérők élettel telivé teszik a gyülekezet légkörét. A környezetben, az életkörülményeiken látszódik a változás, a gondolkodásban a gyereknevelésben, a lakókörnyezet megszépítésén, rendben tartásán keresztül.

A mai misszióknak célja az elesettek felkarolása és a lelki sebek gyógyítása, a gyermek-, ifjúsági és női munka terjesztése, fejlesztése, a megtérők lelkigondozása és tanítványozása annak érdekében, hogy a megtérés gyümölcsei láthatók legyenek. Célunk még a gyülekezeti élet megszilárdítása, a lelkimunkások nevelése. Az igei szolgálat mellett elengedhetetlen a sokrétű lelki-gondozói, életvezetési, tanácsadási szolgálat, valamint a fizikai szükségletek kielégítése. Terveink között szerepel a gyülekezetek vezetőinek tanítása, a férfi-, női,

gyermekmunka erősítése, a teológiai tanulmányok folytatása az igei szolgálattelvők részére. Kiemelt fontosságúnak tartjuk a magyar gyülekezetekkel, egyházunkon belüli oktatási és szociális intézményekkel történő együttműködést és hidak építését a társadalomban.

Örülünk és hálásak vagyunk a felekezeti közötti együttműködésért is. Az egyházunkban végzett szolgálat mellett aktívan részt veszünk a protestáns egyházak cigánymissziós összefogásában. Az evangélikus,

Dicsőíteni csak szívvel-lélekkel lehet

„Nagyon örülünk, hogy a gyermekek rendszeresen járnak az alkalmakra, és hatással van rájuk Isten igéje. A gyülekezetekből az utóbbi időben többen is bekapcsolódtak a gyermekmunkába.”

Vajai istentisztelet után

metodista, pünkösdi és református cigánymissziók vezetői mellett baptista részről Kovács Bálint és *Patkás Rita* a fórum aktív tagjai. A protestáns összefogás kezdeményezései az egyházainkban és társadalmunkban hídszerepet betöltő közös kiadványok, konferenciák és programok. A hazai szolgálat mellett bekapcsolódunk a nemzetközi cigánymissziós hálózatba is, melynek keretében több mint 30 ország cigány és nem cigány missziós munkatársával szolgálunk a cigányok felé, és építjük együtt Isten Királyságát.

Gyermekek és ifjak

2011-ben indult el a gyermekmunka újra a cigánymisszióban. Jelenleg három-négy gyülekezet van, ahol gyermek- és ifjúsági munka folyik. Elsősorban Szabolcs-Szatmár-Bereg és Nógrád megyében, Vaján, Lucfalván, Tuzséron, de Tatárszentgyörgyön is.

Eleinte ritkábban voltak alkalmak, majd rendszeresen, most már minden héten vasárnapi iskola van. Nyáron beindultak a nyári napközis táborok, amelyek a gyermekek életében meghatározóvá váltak több szempontból is. Az iskolai időszakban pedig tanodát indítottunk el a tanulni akaró gyermekek részére.

Célunk, hogy mind lelki, mind társadalmi szempontból olyan generáció nőjön fel, amely átadott életével hatással tud lenni környezetére. A gyermekeknek meg kell állniuk a helyüket a társadalomban, annak meghatározó részévé kell válniuk, és felelősséget kell érezniük a közösség tagjaiért. Ez azonban hosszú folyamat, így nekünk is sok türelemre, kitartásra van szükségünk, a többségi társadalom részéről pedig megértésre.

Célunk az is, hogy cigány és nem cigány gyüleke-

zetek együtt munkálkodjanak az evangéliumért, hogy magyar és cigány testvérek is vállaljanak szolgálatot a cigánymisszióban, a gyermekmunkában.

Nagyon örülünk, hogy a gyermekek rendszeresen járnak az alkalmakra, és hatással van rájuk Isten igéje. A gyülekezetekből az utóbbi időben többen is bekapcsolódtak a gyermekmunkába. A helyi nem cigány gyülekezetekből néhányakkal együtt szolgálhattunk a nyári táborban, ami erősítette a gyülekezetek közötti kapcsolatot.

Szeretnénk folytatni és fejleszteni a tanodai programunkat, a helyi iskolával együttműködve pedig szeretnénk eljuttatni az evangéliumot a többi gyermekhez is. A tanodai programot a vasárnapi iskola mellett indítottuk. Ennek célja, hogy gyermekeink életében ne csak belső lelki változások történjenek, hitben, hanem társadalmi helyzetük is változzon, iskolai teljesítményük javuljon, felzárkózzanak társaikhoz, fejlődjenek készségeik és képességeik. A tehetséggondozás is kiemelt célkitűzés. Ki kell alakulnia a hátrányos helyzetű gyermekekben egy pozitív jövőképek magukkal és lakókörnyezetükkel kapcsolatban.

Tervezzük még a sport-, egészségügyi és prevenciós programok szervezését. Mindehhez odaszánt segítőkre, teljes idejű munkatársakra, kitartó imádságra, anyagi támogatásra van szükség. De nagyon szívesen fogadunk tárgyi felajánlásokat is, mint például iskolakezdés előtt taneszközöket.

Jó látni, hogy amikor a gyermekek értékesnek érzik magukat, és szeretve vannak, nyitottakká válnak Isten igéje iránt, így szívesen részt vesznek a nekik szervezett programokban. Hálásak vagyunk, hogy láthatjuk életükben Isten munkáját. Az idei gyermektáborunkban többen is elhatározták, hogy közeledni szeretnének Istenhez. A gyermekek aztán nagy örömet okoznak szüleiknek is, hiszen a szülők látják, hogy jó helyen vannak, sok jó élmény éri őket. Egyre jellemzőbb, hogy egyre több szülő akar segíteni és bekapcsolódni ebbe a munkába.

A gyermekeken keresztül elérjük a szülőket is. A gyermekek megnyerése Krisztusnak a szülőket is a gyülekezetbe vezeti, ezáltal az Ige megismerésén keresztül ők is elfogadják Krisztus szabadító kegyelmét.

Jövőbeli terveink között szerepel az ifjúsági munka megerősítése, több korcsoport szétbontása. A gyülekezetek többségébe járnak fiatalok, de sajnos nagyon kevés helyen foglalkoznak velük. Nagyon fontos len-

„Egyéni és közösségi szinten is szolgálunk a cigány asszonyok, lányok felé. Mentorálunk, lelkipogondozunk, tanulmányozzuk a Bibliát, csendes napokat, közösségi alkalmakat tartunk, egészségmegőrző programot tervezünk.”

ne a foglalkozás, hiszen egy közösség jövője olyan lesz, mint amennyit a fiataljaival törődik. A fiatalok többsége nehéz körülmények között él. Nap mint nap meg kell küzdeniük a környezetükből áramló negatív hatásokkal: előítéletekkel, droggal, bűnözéssel stb. Kevesebb esélyük van a boldog életre. Sokszor nem találják a kapaszkodót, nincs olyan ember a környezetükben, aki jó példát tudna mutatni számukra. Nincsen, akivel megosszák gondolataikat, problémáikat. Szeretnénk ezekhez a fiatalokhoz szeretettel odafordulni, és átsegíteni őket életük nehéz időszakán, de leghőbb vágyunk, hogy találkozzanak Istennel, aki képes reményteljes jövőt adni számukra, mindannyiunk számára.

Női szolgálat

Több mint tíz éve indult el a női szolgálat ilyen-olyan formája a baptista cigánymisszióban. Az évek alatt az ország több településén folyt ez a munka, de a cigány gyülekezetek, közösségek meggyengülésével a nőikkel való találkozások is megszűntek. Ma a Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei Vaján, Tuzséron, Rétközberencsen folynak a rendszeres alkalmak, de szeretnénk ezt másfelé is terjeszteni.

Egyéni és közösségi szinten is szolgálunk a cigány asszonyok, lányok felé. Mentorálunk, lelkipogondozunk, tanulmányozzuk a Bibliát, csendes napokat, közösségi alkalmakat tartunk, egészségmegőrző programot tervezünk.

A rendszeres egyéni mentorálásban régen megtért, de a világba visszatérő asszonyokat segítünk vissza az Úr útjára, megromlott, reménytelennek tűnő házasságuk helyreállításában segítünk, életváltásra hívunk minden régi és új női érdeklődőt.

A női konferenciák áldása mellett elindultak a női alkalmak, gyerektáborok, sőt gyülekezetek is alakultak ezek nyomán. A gyerekcsoportokból a tinilányok ki lettek emelve, és velük csajos programok szerveződtek. Tanítványozás folyik, felkészítve őket gyerektábori segítőnek.

A női alkalmakon négy generációt is össze tudunk számolni. Dédnagymama adta át a lakását az összejöveteleknek. Olyan interaktív alkalmakat szervezünk, ahol mindenki kap és lehetőségéhez képest tesz is valamit. Az összejövetelek célja a testi, lelki megmozgás, hogy jó legyen a talaj az örömhír befogadására. Az összejövetelekre jellemző a sütés-főzés, mozgás, játék, csoportjelenetek, rengeteg ének, felszabadult közösség.

Nagy a mi Istenünk, aki reményteljes jövőt ad

A felpozdult, hasznos, tevékeny munkára a férfiak is felfigyelnek, támogatják feleségeiket, egymás között beszélgetéseket szerveznek. Majd a szomszédasszonyok, családtagok is szívesen jönnek el az alkalmakra. Az a tapasztalat, hogy a gyülekezetbe nehezebben, de a női alkalmakra háromszor annyi nő jön el. Ezért kihasználjuk ezeket az evangéliumhirdetésre.

Terveink közé tartozik minden női korosztály elérése, az anyák tanítása abban, hogy lányukat az életre készítsék fel és ne a divatra meg az udvaroltatásra. Fizikai, szellemi érintésre, elfogadásra, szeretetteljes közösségre van szükségük, ahol Jézus újjáteremtő erejét elfogadva kivirágozhatnak. Megtalálják a helyüket. Megtanulják, ki az úr a háznál igei szempontból. Közük élve, kultúrájukat megértve tehetünk csak felkéréseket, adhatunk tanácsokat életmódjukra nézve.

Női vezetőket kell képeznünk, akik továbbvezetik a saját csoportjukat. Egyelőre még nem vállalják ennek

Áldáskérés egy tatárszentgyörgyi ünnepi alkalmon

„Szeretnénk, ha egyre többet látnának a mennyei horizontból is: mi Isten célja velük a családjukban, környezetükben. Megváltozott hívő életükre a magyar társadalom fel fog figyelni, példakkká válnak.”

felelősségét, ezért szükség van a magyar testvérnők támogatására. Tervezzük végiglátogatni a magyarországi baptista cigány gyülekezeteket. Regionális és országos találkozásokat szervezünk, hogy tanuljunk egymástól, bátorítsuk egymást.

Vágyunk az, hogy a cigány nők, asszonyok, lányok is értékesnek tartsák magukat, és ne csak a sorsuk, a szegénység, röghöz kötöttség távlatából nézzenek előre. Szeretnénk, ha egyre többet látnának a mennyei horizontból is: mi Isten célja velük a családjukban, környezetükben. Megváltozott hívő életükre a magyar társadalom fel fog figyelni, példakkká válnak. Lassú a fejlődés, de megéri kitartani mellettük, gyönyörködve lényük kivirágzásában.

Lelkimunkások

Régi vágyunk teljesült, amikor a Baptista Szeretetszolgálat szervezésében és finanszírozásában elindult egy roma lelkimunkásképzés magyarországi, romániai és ukrainai roma gyülekezetek vezetői, illetve leendő vezetői számára. Hároméves az iskola, amelynek a tananyaga már szolgálatban munkálkodó cigány testvéreknek készült. A teológiai ismeretek mellett gyakorlati felkészültséget is ad a cigánymisszió hatékonyabb végzéséhez. Úgy van felépítve a tanterv, hogy három év után mindennapi tevékenységükben könnyebben boldoguljanak, a felmerülő kérdésekre helyes választ adjanak, és biztos tudás birtokában erősödjenek meg a

cigány pásztorok, gyülekezeti vezetők és segítők abban a hitükben, hogy tetteiken ott van Isten áldása.

Bár a résztvevők különbözőek, mindannyian Isten gyermekei, akiket az Úr egyformán szeret, és számukra ugyanúgy feladatot ad: márpedig a legnagyobb feladat, hogy hirdessék az ő igéjét, és tegyék tanítványává az embereket, elsősorban cigányok lakta településeken.

„Mivel Isten fölemeli a cigány embereket, ezért a cigány emberek szolgálnak a nem cigány emberek felé. Hiszek abban, hogy a magyar emberek tudnak szolgálni a cigány emberek felé, és abban is hiszek, hogy a cigány embereknek Isten sok értéket adott, és tudnak szolgálni a magyar emberek felé. Ezt szeretnénk képviselni. Fogjunk össze minden területen, fogjuk egymás kezét, támogassuk, segítsük egymást! A Biblia azt mondja, nincs zsidó meg görög... Krisztusban egyek vagyunk.” – Durkó István missziói igazgató

Dávidról tanuló győztesek a nyári táborban

„A Magyarországi Baptista Egyház küldetéséhez híven cél, hogy minél több településen legyenek egészséges, a társadalomhoz kapcsolódó és arra pozitív hatást gyakorló baptista cigány közösségek.”

STRATÉGIAI LÉPÉSEK

Az óriási lelki és fizikai szükségletek és a növekvő cigánymissziós hálózat eredménye, hogy papírra vetettük az Istentől kapott látást, és elkezdtük a cigánymissziós stratégiai lépések kidolgozását, megvalósítását. Elsődleges célunk az emberek lelkének megmentése. Az Istenbe vetett hit, a reménységet adó evangélium üzenete pedig Jézus Krisztusban az ember egész életét átforgalmazja.

A cigányságra fókuszáló cigánymisszió legfontosabb célja társadalmunk lefelutasítottabb, kirekesztett emberei, a cigány emberek elérése az evangéliummal, a cigány emberek és közösségek életének rendezése, felépítése, lelki növekedése, helyi szolgálók kinevelése, képzése, tanítványozása, a szolgálatra elhívottak mentorálása, hogy ők maguk tudjanak új embereket elérni, megtérésre segíteni, gyülekezetet plántálni, az új gyülekezetek felépült tagjai pedig ugyanúgy ennek a folyamatnak a részévé válnak.

A belső, lelki egészség, belső motiváltság, a hit ereje csodákra képes, nemcsak személyiségfejlesztő, de életmegváltoztató. A missziómunka következménye az élet-hosszig tartó személyiségfejlesztés. Gyerek-, ifjúsági, női csoportok, munkatárs- és vezetőképzés folyik a cigánymisszióban. A missziómunka célja a cigány emberek és közösségek felépítése, fejlődése, munkatársak kinevelése, képzése, mentorálása, hogy ők maguk tudjanak új embereket, új egészséges közösséget felépíteni, melyek pozitív hatással vannak környezetükre, a társadalomra. Ezen célok elérése érdekében helyi, regionális, országos képzések, műhelymunkák, konferenciák szerveződnek hazai társadalmi és nemzetközi összefogásban.

A Magyarországi Baptista Egyház küldetéséhez híven cél, hogy minél több településen legyenek egészséges, a társadalomhoz kapcsolódó és arra pozitív hatást gyakorló baptista cigány közösségek.

A cigánymissziót körülölelő és szükségleti alapon támogatja az egyházon belüli oktatás, szociális munka, a magyar gyülekezetek, a foglalkoztatás, a nevelőszülői hálózat, a segélyakciók, valamint a társadalmi partnerek.

A cigány egyének és közösségek szocializációs hátrányaikból adódóan speciális, koncentráltabb segítségnyújtást, összefogást igényelnek. Épp ezért szükséges minden oldalról támogatni, egyházunk valamennyi közösségével és intézményével összekapcsolódni.

Cigánymissziós stratégia

Regionális és helyi szinten a különböző fenntartók is összekapcsolódhatnak. Célunk, hogy együtt, eredményesebben, komplex módon vállaljunk felelősséget, és együtt, hitelesen képviseljük a cigányok megsegítésében is a *baptista* nevet. Ha együtt mozdulunk, megosztjuk egymással tapasztalatainkat, és terjesztjük egymás között a jól bevált gyakorlatokat, együtt építjük a társadalmat, az evangélium hirdetésével, terjedésével pedig Istenünk Királyságát építjük.

Nemcsak baptistaként, nemcsak baptista intézményvezetőként vagy munkatársaként, de egyénként is érdekünk az egészséges, minden oldalról támogatott közösség, a szeretet- és felelősségteljes együttélés.

Látásunk, hogy az újjászületett, lelkileg felnőtt cigány emberek és közösségek új embereket és közösségeket nyerjenek meg Jézus Krisztusnak, Isten országának. Helyi szükségletekre építve, helyiekkel együttműködve, cigányok és nem cigányok együtt építsük, gyógyítsuk a társadalmat, építsük Isten Királyságát.

A Szolgatárs honlapja
szolgatars.hu

Dr. Mészáros Kálmán

Anabaptista Habán Emléknap a felvidéki Nagylévárdon

Magyar Habán Csoport Nagylévárdon
az anabaptista kápolna előtt

Habán Emléknapra kaptunk meghívást a Felvidékre, a Pozsony megyei Nagylévárdra 2018. július 1-én vasárnap. Az emléknap különlegessége abban van, hogy a település lakossága minden évben ezen a napon emlékezik meg az utolsó anabaptista száműzéséről, illetve az itt maradók "rekatolizálásáról".

A habán emléknap szolgálattevői

Ezek után a meglepetés erejével hatott annak a 30 fős magyar baptista küldöttség megjelenése, akik az elűzött hitelődök késői szellemi örököseiként vettek

részt korhű ruházatban Magyarországról, a Felvidékről, Erdélyből, Ausztriából és Csehországából. A katolikus szentmisével kibővített istentiszteleten és történelmi megemlékezésen ott volt a település apraja és nagyja, közöttük sokan az ősi habán családok mai leszármazottak is.

Habán nap résztvevői

Mészáros Kálmán
egyháztörténész

A hivatalos szlovák nyelvű alkalom után az anabaptista / habán testvéreink által 1760-ban épített kápolnában folytatódott a magyar nyelvű történelmi megemlékezés. Először Dr. Szöllős János, a Szlovákiai Baptista Szövetség alelnöke, a po-

Dévény – a Magyar Királyság nyugati kapuja, ahol a Morava határfolyó ömlik a Dunába

Résztevők egy csoportja

A hálaadó istentiszteleten felszólalt még Szilágyi Sándor neszmélyi lelkipásztor, Vix József ausztriai diakónus, Benkő Ferenc neszmélyi gyülekezetvezető és Erdélyi Kálmán Sándor pozsonyi OM koordinátor. Az ünnepi megemlékezés Jan Titera (Prága) a Cseh Baptista Szövetség korábbi főtitkárának zárszavával és imádságával ért véget. Ezt követően rögtönzött énekünk örömmel énekelte el a „Zengjétek Jézus nagy voltát” majd a baptisták nemzetközi himnuszát a „Feltámadt hős ó dics neked” című éneket.

Gályarabok emlékhelye Falkenstein várában

A délután a szomszédos ausztriai Falkenstein/Solyomkővár hajdani várbörtönében kialakított anabaptista múzeumban folytatódott történelmi záránkunk. Itt arról a 150 gyülekezeti vezetőről emlékeztünk meg, akiket ide zártak börtönbe 1539/40 telén. A kegyetlen kínzások és éheztetés után a bibliai (hitvalló keresztység) meggyőződésükhöz ragaszkodó 90 anabaptista vezetőt innen elindították gyalogosan, egymáshoz láncolva gályarabságra Bécsen, majd az Alpok hegyein-völgyein keresztül Triesztbe, ahol a törökök ellen indított tengeri csaták hadihajóin szenvedtek hősi halált.

Emlékük előtt hajtott fejet ezen a napon a Magyarországról ide zárandokoló maroknyi magyar baptista záránkcsoport. Rövid igei megemlékezés és imádság után „Az Úr irgalma végtelen” című ének vigasztaló dallamai hangzottak föl a falkensteini várbörtön ódon falai között. Emlékük legyen áldott!

Hazafelé tartva hajdani koronázó fővárosunk Pozsony határában álltunk meg, Dévény magasba törő várhegye alatt, a Duna partján, az ezer éves Királyi Magyarország nyugati kapujánál. Itt idéztük fel Ady Endre a magyar hazát féltő verssorait:

„Góg és Magóg fia vagyok én,
Hiába döngöttek kaput, falat
S mégis megkérdem tőletek:
Szabad-e sírni a Kárpátok alatt?
Verecke híres útján jöttem én,
Fülemben még ősmagyar dal rivall,
Szabad-e Dévénynél betörnöm
Új időknek új dalaival? (...)”

A költő száz évvel ezelőtt szavai sajnos előrevetítették a trianoni országcsönkítés súlyos csapását, benne a Kárpát-medence népeinek máig érzékelhető megosztottságát.

A történelem Urában bízunk, aki a rosszból is jót hozhat elő, és aki azt ígérte, hogy: Így legyen! Soli Deo Gloria!

„Ezt követően több prédikátort letartóztattak és bebörtönöztek. 1766-ban még a katonaságot is be kellett vetni, akik időnként ütlegetésekkel kényszerítették a hutterieket a misehallgatásra.”

zsonyi Evangéliumi Rádió munkatársa köszöntötte a résztvevőket, majd átadta a szót Dr. Mészáros Kálmán egyháztörténésznek, a Magyarországi Baptista Egyház Történelmi Bizottsága (MBE-TB) elnökének, aki rövid áttekintést adott az ana-baptisták reformációtól eredeztethető múltjáról:

Megemlékezés a kápolnában

„A Magyar Királyság területére a Rajna vidékről menekült anabaptista habánok 1547-ben telepedtek le itt Nagylévárdon. Az üldözés újabb fölerősödése nyomán 1621-22 körül vándoroltak tovább a Felvidékről több hullámban Erdélybe hitelődeink Bethlen Gábor fejedelem kezdeményezésére és védelme alatt. Igaz, hogy a Nagylévárdon maradt anabaptisták 1760-ban kápolnát is építettek, de a felvidéken maradt anabaptista hutteritákat Mária Terézia 1762-ben rendeletben kötelezte a katolikus misék látogatására.

Emléknap szolgálattevői – Dr. Mészáros Kálmán, Jan Titera, Szilágyi Sándor, Dr. Szöllős János, Benkő Ferenc, Erdélyi Sándor

Egy évvel később 1763-ban keményebb eszközökkel kényszerítette őket az áttérésre: „Az eddig megtúrt anabaptisták többé ott meg ne tűressenek, szónokaik hivatalaikból elmozdítottassanak és egyenként a katolikus papoknak oktatás végett átadassanak. A néphez katolikus papok oktatás végett átadassanak. Aki 6 hét alatt meg nem tér, száműzöttessék”

A legősibb anabaptista kápolna a Kárpát-medencében

Ezt követően több prédikátort letartóztattak és bebörtönöztek. 1766-ban még a katonaságot is be kellett vetni, akik időnként ütlegetésekkel kényszerítették a hutterieket a misehallgatásra. II. József idején a jezsuiták erőszakos rekatolizálását követve a habán kódexeket is bevonatta és katolikus kiadású olvasmányokra cseréltette. 1782-től még mindig kocsiszámra kobozzák el tőlük a „tiltott” könyveket és szállították ezeket Pozsonyba és Esztergomba. A nagylévárdi anabaptisták a habán gazdasági udvarházaikban gyakorolt vagyonszövetségüket még 1863-ig tarthatták fent. Később beleolvadtak a morva és szláv lakosságba.”

Ezt a kényszerű „beolvadást” ünnepli meg minden esztendő július első vasárnapján Nagylévárd városának katolikus egyházközsége egy hagyományörző emléknap keretében a település főterén, a habán-udvarházakkal körülvett anabaptista imaházából átalakított barokk kápolna előtti térségben. Állítólag a kápolna egyik sarkában álló kisméretű orgonát még Mária Terézia ajándékozta „jutalmul” az itt maradt rekatolizált hutteriek számára.